

NEWROZ

Aylık Siyasal-Kültürel Dergi
SAYI: 1 • AĞUSTOS '91 • 5000 TL (KDV DAHİL)

Ji bo azadîyê,
gelê me,
Serhilda li her derê!

Ulusal Mücadelede
Sosyalizmin Öncülüğü

NEWROZ

AYLIK SİYASAL — KÜLTÜREL DERGİ

Newroz Yayıncılık adına
sahibi:
Hüseyin ALATAŞ

Sorumlu Yazılışleri Müdürü:
Celal ALBAYRAK

Yönetim Yeri:
Kemalpaşa Mah. Selimpaşa Sok.
No. 54 Kat. 3 Aksaray/İST.
Tel: 511 22 83

Diyarbakır İrtibat Bürosu:
Nusrettin Maçin
İnönü Cad. Kahraman İşhanı
Kat. 2/15 DİYARBAKIR
Tel: 47374

Adıyaman İrtibat Bürosu:
Ali Gökkaya
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad.
Korunanlar Pasajı No. 9/25
ADIYAMAN

Malatya İrtibat Bürosu:
Halep Cad. Merkez İşhanı
No. 2/88 MALATYA

Dizgi: Epsilon Dizgi
Baskı: Aydınlar Matbaası

Banka Hesap No:
Hüseyin Alataş adına
Türkiye İş Bankası Aksaray Şubesi
Yurt içi : 10100-1959
Yurt Dışı Döviz Hesabı: 0975165

Abone Koşulları ve Birim fiatları:

Yurt içi :	Aylık birim fiatı	5000 TL
	Altı aylık abone	25000 TL
	Yıllık abone	50000 TL
Yurt dışı:	Almanya	5 DM
	Fransa	15 FF
	İsviçre	5 SF
	Yıllık abone fiatı	
	Almanya	60 DM
	Fransa	180 FF
	İsviçre	60 SF

İÇİNDEKİLER

Sunu 1
10 Temmuz: Tohum Ekildi Toprağa 2
Görev Kitlesel Eylemliliği Yükseltmektir .. 12
Kitlesel Eylem Çizgisi Derinleşiyor 14
Ülkemiz İşçi Hareketinde Yeni Canlanma 15
''İşçi Hareketini Birçok Yönden Geliştirmek Gerekir'' 16
Mart Ayaklanması ve Çıkarılması Gereken Dersler 18
Kürdistan'da Gördüklerim 24
Talabani'ye Açık Mektup 28
'Hazır Çekiç' Defol! 30
Anti Terör Değil, Anti-İnsan Yasası 32
''Dikkat Isırır! Yasası'' 34
Koruculara İşkence 37
Kürt Aydınlarında Ortak Davranış 38
''İnsan Haklarına Ezilen Halkın İhtiyacı Vardır'' 40
Batı Avrupa'da Kürt Örgütleri 43
Ulusal Mücadelede Sosyalizmin Öncülüğü 44
Sosyalist Enternasyonel ve Kürt Sorunu 46
Kadrolar Ne Yapmalı, Nasıl Bir Kadro? ... 47
Misafirle Sesli Düşünceler 54
Folklora Kurdî 58
Dersen Zimane Kurdî 60
Devrim Şehitleri Ölümsüzdür 62
Mektuplar 63

www.arsivakurdi.org

SUNU

Birinci sayımızla "merhaba!" diyoruz değerli okurlarımıza. Bu, ikinci merhabamız sizlere. Newroz'un ilk merhabası değişik tepkilerle karşılandı. Olumlu tepkilerin yanısıra, hoşnutsuz olanlar da vardı. Hoşnut olmayanların başında devlet güçleri geliyor. Malatya'da Tanıtım Sayımıza el kondu, hiçbir gerekçe gösterilmeden. Ve bir okurumuz bir günlüğüne karakolda "misafir" edildi. İki NEWROZ okuru, Tanıtım Sayısını dağıttıkları gerekçesiyle Adıyaman'da işkenceye alındı. Ali GÜNDOĞDU ve Kemal AYDIN götürüldükleri işkencehanede elektrik akımına, tazyikli suya, falakaya tabi tutulup, insanlık dışı hakaretlere maruz kaldılar.

Ayrıca, Tanıtım Sayımız hakkında dava açılarak toplatma kararı verildi. Böylece, çıkışımızla birlikte "yayın özgürlüğü"nden payımıza düşeni almaya başlamış olduk.

Okurlarımıza sözümüz var: NEWROZ karşılaşacağı güçlükleri biliyor. Güçlüklere rağmen sizlere düzenli ve nitelikli bir NEWROZ'la ulaşmayı hedefliyoruz. Düzenli, canlı ve güçlü bir NEWROZ'un yaratılabilmesi ise siz okurların katkısıyla olacaktır. Dinamik, üretken, gören, duyan, izleyen ve aktaran; yani, NEWROZ'u birlikte yaratmanın sorumluluğunu benliğinde hisseden ve gereklerini yerine getiren dayanaklara sahip bir NEWROZ!.. Bu dayanaklar okurlarımızdır diyoruz.

İyiyi, güzeli yaratabilmek, hep beraber yaratabilmek için sizlerin yazacağı her haber, yorum, araştırma, her türden notlar vb.; canlı ve dopdolu bir değeri ortaya çıkaracaktır. NEWROZ, okurlarının yarattığı değer ve coşku olmalıdır diyoruz.

Değer her türden çabayla oluşur. Onun için NEWROZ, okurlarından abone olunmasını istiyor. Her okuyucu yeni okur yaratabilmeli ve NEWROZ'a abone etmelidir. Yıllık abone ederi 50 bin TL'nın banka hesap numarasına yatırılarak, para makbuzu ve adresinizi iletmeniz, abone olabilmeniz için yeterlidir. Güçlü bir abone kampanyası için okurlara görev düşüyor.

Bir diğer nokta ise, bize ileteceğiniz yazılar 8 daktilo sayfasını geçmemeli.

Bu sayımızı ağırlıklı olarak Diyarbakır'daki gelişmelere ayırdık. Diğer konularda yazılanlar ile Newroz'u dolu bulacağınızı umuyoruz.

Bir konuya değinmek istiyoruz. Anti-terör yasası ile cezaevlerini boşalttıklarını söyleyen iktidar, esasında siyasi tutsaklar dışındaki faşistleri ve diğer adli hükümlüleri bırakmıştı. Şimdi ise, Anayasa Mahkemesi "o madde ile ilgili itiraz yoktu, görüşmedik" gerekçesinin ardına sığınarak TCK'nın 125. maddesinden tutulan Kürt devrimcilerini cezaevlerinde tutarak, 146. maddeden tutulanları salıveriyor. Bu açık bir ayrımcılık, hukukun eşit dağılım ilkesini red ve Kürtlere yönelik süregelen tutumun bir yansımasıdır.

Yeni sayımızda buluşmak dileğiyle...

www.arsivakurdi.org

10 TEMMUZ: TOHUM EKİLDİ TOPRAĞA

Remzi BİLGET

8 Temmuz akşamı peşpeşe telefonlar çalıyor: "...Vedat Aydın bulunmuş", "Maden'de bir köprü altındaymış." Vedat Aydın sorgulanmak için evinden alınıyor, ancak günlerdir yakınlarının aramalarına rağmen bulunamıyordu. Yetkili güçler Vedat Aydın'ı kendilerinin almadığını ve ellerinde olmadığını ileri sürerek gelenleri geri çeviriyordu.

Vedat Aydın bulunmuştu işte! Kolları ayakları kırık; kafası ezilmiş ve vücudu kurşunlarla delik deşik edilmiş vaziyette Maden yakınlarındaki bir köprü altında bırakılmıştı. Ve Maden'de hemen toprağa verilmişti.

Gelen haberlerde Vedat Aydın'ın cenazesinin 10 Temmuz'da Maden'den alınarak Diyarbakır'a getirileceği, tören düzenleneceği bildiriliyordu. Haberleşmeler ve koşuşturmalar sonucunda törene yetişmek üzere 8 Temmuz gecesi saat 12'de Diyarbakır'a hareket ediyoruz bir otobüsle. Yolculuk bitmek bilmiyor. Oysa şoförü defalarca ikaz etmek zorunda kalıyor içindeki yolcular çok hızlı gittiği için. Yorumlar yapılıyor uzun yolculukta: "Gidişimiz engellenecek mi?" "Cenaze törenine izin verecekler mi?" "Yarın cenazede olay çıkar mı?" "Güvenlik kuvvetlerinin müdahalesi hangi boyutta olur?" Ağırlıklı eğilim olarak "devlet suçlu durumdadır ses çıkartmaz" görüşünde birleşiliyor. Maden'de sivil bir taksi takılıyor peşimize. Diyarbakır'a ulaşıyoruz 9 Temmuz akşamı, dokuzda.

YAS TUTAN ŞEHİR: DİYARBAKIR

Yaz günü, hele Temmuz sıcaklarında akşamları başlar hayat Diyarbakır'da. İnsanlar çıkaramaz başını gündüz dışarıya. Temmuz'un kavurgan sıcağı içerlere teper insanları. Gün batımında belirir sokaklarda insan; cıvıl cıvıl olur geceyarısı surdibi çaybahçeleri. Cıvıltı gün ışıyıncaya kadar sürer.

Olağandışı bir görüntü var Diyarbakır'da. Saat 21'de birer birer sönmüş ışıklar. Nöbetçi bırakmış birer ampulü her apartman. Ağır ve sessiz bir görüntü kaplamış caddeleri. Siyah örtüler mi çekilmiş camlara? Işıklar neden çekmiş hüzmelerini? Surların karanlığı inmiş olmalı. Ya nerede bu insanlar? Surdibinin cıvıltısı kesilmiş besbelli. Bıçak açmıyor sokaklarda gezen tek tük insanın ağzını. Birkaç büfe, lokanta ve otelden başka açmamış kapılarını sıra sıra dükkanlar. Kasvet havası çekmişler sanki gökkubbeye. Nazım'ın dizeleri çınlıyor surların heybetli sütunlarında. "Hava kurşun gibi ağır." Hani bağıran? İnsanlar suskun. Fısıltılar var sadece: "Yarın ne olacak? Ne istiyor bu devlet biz Kürtlerden? İşte katlediliyoruz birer ikişer." Fısıltılar derin ve sorgulu... Hüzün ve acı taşıyor insan suretleri. Ve öfke fışkırıyor gözlerden. Halkı için, kurtuluşumuz için mücadele ediyordu. İşkenceleri, hapsi, baskıyı, tehdidi yaşamıştı, kısacık ömründe. Dava adamıydı o. Kürt halkının davasıydı onun davası. Taviz vermemişti her şartta. Direnmişti 12 Eylül zindanlarında. Üstüne üstüne gitmişti yasakların. Kürtçe bir dil yok derken "devlet baba" (!) inadına sürdürmeliydi Kürtçe konuşmayı. İnadına haykırmamış mıydı mahkemesinde TC'nin, "Kürtçe yapacağım" savunmamı dememişmiydi? Kürt aydınının ve halkının onuru değilmiydi Vedat? Yas tutacaktı elbet. Yas tutuyordu koca bir şehir. Sessiz ve derinden, sorgulu ve öfkeli. Bu yas benzemiyor olağan yaslara. Ağır ve kasvetli çökmüş gökkubbe Diyarbakır üstüne. "Kurşun eritmeye" davet var. "Koşun koşun" sesleri yalıyor bedenleri... Diyarbakır 8 Temmuz'da duymuştu bir canının yitimini. Yasa gömülmüştü tarifsizinden.

HAYATI DURDURAN HALK

Oteldeki odamıza çekiliyoruz 01.00 sularında. Hava sıcak ve ağır. Gece uzun ve sessiz. Uyumak mümkün değil. Bir Temmuz gününde gecelerin en uzununu yaşıyoruz. Günün ışıltısıyla çıkıyoruz sokaklara. Açık bir büfe, bir dükkan arıyoruz, sigara almak için. Kepenkler açılmamış Diyarbakır'da. Kilit vurulmuş han kapılarına. İnsanlar koşuşturmuyor oraya buraya. Yaşam değişmiş burada. Bir yöne akıyor insanlar. Her sokaktan akın akın. Cıvıltılı yaşam geceden gündüze geçmiş belli. Sel toplanıp deniz oluyor HEP binası önünde. Telaş sarmış insanların benliğini. Binecek araba arıyor herkes. Hareket var sabah 8'de Maden'e. Vedat'la kucaklaşmada aceleci insan seli.

Kalabalığa karışıyoruz biz de. Tanıdık bir yüz beliriyor karşımda. Herkes tanıdık görünüyor burada. Soruyoruz durmadan: "Ne var, nerede ne olacak?" Cevap arıyoruz habire. Duyulduktan sonra Vedat Aydın'ın hunharca katledilişi, hayat durmuştu Diyarbakır'da. Tek hayat belirtisi burada, cenaze törenine hazırlanmak ve Vedat'ı görkemli bir törenle bağrına basmak uğraşıydı. Bunun için çalışıyordu insanlar iki gündür. Dergi çevreleri, kitle örgütleri, sendikalar ve bazı partilerden insanlar biraraya gelip tartışıyor durmadan: "Görkemli bir tören olmalı"da hemfikirler hepsi. Halkı bütünleştirebildiğimiz ölçüde kontr-gerillanın karanlık eylemlerini geriletebilirizde birleşiyorlar. Töreni organize eden bir komisyon kuruluyor. Ortak sloganlar ve disiplin etrafında yürü-

mede anlaşılıyor.

Sorularımıza cevap arıyoruz. Vedat'ı son yolculuğa, kalplere yolculuğa sadece Diyarbakır halkı gelmiyor. Adana, Mersin, Tarsus, Antep, Urfa, Malatya, Kars, Elazığ, Tunceli, Muş, Van, Mardin, Batman ve diğer çevre il ve ilçelerden, köylerden bir gün öncesinden yürüyüş başlamış. Güvenlik güçleri yolları keserek gelenleri engellemeye çalışıyormuş. HEP'ten milletvekilleri ve yetkililerinden bazıları kurulan barikatı açtırmak için olay yerine gitmişler erken saatlerde.

Araçlar doluyor ve birer birer HEP binası önünden ayrılıyor. Tutulan otobüslerin dışında belediye otobüsleri ve işyerlerinden araçlar durmaksızın doluyor. Toplanan kalabalık yakalarına Vedat Aydın'ın portresini iliştirip araçlarda yer bulmaya çalışıyor. Görevliler ortak atılması gereken sloganların yazılı olduğu kağıtlar tutuşturuyor insanların eline. Okuyoruz alıp. Başında "cenaze töreni boyunca atılacak sloganlar" ibaresi var. Altta da 8 slogan:

"Devrim Şehitleri Ölümsüzdür!

Her Kürt Vedat Aydın'dır!

Vedat Aydın Nerede? Cevap Burada!

Mileté Kurd Namire!

Kahrolsun Kontr-gerilla!

Katiller Bulunsun Hesap Sorulsun!

Vedat Namire!

Şehidén me Namirin!"

Saat 08.00. Hareket yoğunlaşıyor.

Son araçlar da dolup diziliyor yola. HEP'in EMEK-I otobüsü konvoyun önüne geçmeye, anonslarla yolu açmaya çalışıyor. Güzergah boyunca toplanan kalabalığa saat 10'da istasyon meydanındaki törene davet çağrısı yapılarak ilerleniyor. Anons Türkçe yapılınca tepki gösteriliyor. "Vedat Aydın Kürt olduğu için öldürüldü. O mahkemelerde bile Türkçe konuşmayı reddetti. Anısına uygun davranın" ikazları yapılıyor. Mikrofon el değiştiriyor, anons Kürtçe.

Yol boyunca varolan köylerde halk zafer işaretleri ve alkışlarla tezahüratta bulunuyor konvoya. Ergani'ye varıyoruz 09.30'da.

VEDAT'TAN SELAM GETİRDİK...

Ergani'de kavşakları polis tutmuş. Konvoyun önü Ergani içine kıvrılıyor. Polisin "giremezsiniz" ikazı eriyip gidiyor. Şehir içinde tur atarak anayola tekrar girecek konvoy. Ergani sokakları insanlarla dolu. Evlerden sarkıyor insan bedenleri.

Anonsla Erganililere sesleniyor mikrofondaki: "Selam Ergani halkı! Selam işçiler! Vedat yoldaştan selam getirdik! Kürdistan şehidinden, yurtsever Vedat'tan selam getirdik sizlere. Kürdistan şehidinden, yurtsever Vedat'tan! Vedat bir aydın, bir özgürlük savaşçısıydı; O halkının kurtuluşu için savaşırken öldürüldü. O'nu almaya gidiyoruz. Sizleri törenine çağırıyoruz." Ergani, Ergani olalı beri ilk defa bu kadar araç konvoyuna kucak açmış, geçit vermiş olmalı.

MADEN DAĞI DUMANDIR...

Maden'e inişe geçiyor konvoyun ucu. Maden'in yolları dolam dolam, kıvrım kıvrım iniyor Maden şehrine. Maden işlenmeyecek bugün Maden'de. Su verileceğe benzer çeliğe. Geriye dönüp bakıyoruz. İlk kez yaşıyoruz konvoyun muhteşemliğini. Her kıvrımda şakıyor güneş ışınları araç camlarından. Bir yılan misali Maden'e doğrultmuşlar.

"Kurt dumanlı havayı severmiş" derler. Kurt yok besbelli, çıplak Maden dağında. Bir yaz gününde dumanlanmış buralar. Kurtların sürüye saldırması gibi saldırıp parçalamışlar Vedat'ı. 21. yüzyılda vahşi kurtların ayak izlerine sahne olmuş Maden toprağı ve üstelik... bir yaz sıcağında. Bir kuru dereye bırakılmış sımsıcak cesedi. Anıtını görü-

I

Sıcaktı
Caddelerde asfaltlar
Belki de
Cümler varlıklar uykudaydı
Uyuyordu minareler
Dinsiz tanrılar da
İsyana durmuştu
yer
gök

II

Kepenkler örtük
Birazdan kol gezer ölüm
Kan kokuyordu
Vahşi hayvan
ölüm soluyor

III

Bu şehir yalnız kalmadı
hiç bu kadar
Şimdi surlar inliyor
Yetmiş yıl öncesini
Bir çığlık Piran'lı Said
Ve
Düşerken Kürdistan toprağına
yirmibeşbin genç
Güleçti isyan ateşi
Dağ-taş güleçti
Hiç bu kadar dost
Ve
Sıcak olmamıştı namlu

www.tarihkurdi.org

yoruz geçerken: İki öbek taş yığını ve öbeğin ortasında salınan ipekten bir ala rengi. Düşündüğü biçimde bir anıt olmalı bu. Belki "eksik" de diyebilir. "Başucumda dalgalansın özgürce kendi bayrağım" derdi yeniden açabilse dudaklarını. Bir tilili duymak isterdi belki de ve eksik olmasın zılgıt sesleri... "Vedat Namire" nidaları çınlatıyor derin vadiyi. "Milleti Kurdi Namire" sedası yükseliyor ardından. Sıkılan kurşun, kırılan kol, ezilen baş Vedat'a ait değil. Kara ve çıplak dağın vadisinde vahşete tabi tutulan Kürt halkıydı elbette. Susturulmak istenmişti diller. Vedatlar susmuyor işte: "Kürdistan faşizme mezar olacak"la koyuyor öfkesini Vedatlar. Susturulamaz ki milyonlar, "Her Kürt Vedat Aydın'dır" çünkü.

Maden'e giriyoruz derken bir kıvrımda kesiliyor yolumuz. Barikat oluşmuş asker, polis ve tim'den. Önceden gidenlere teslim edilmiş ceset. Maden halkıyla kucaklaştırılmıyor konvoy.

Gözyaşlarıyla basıyor bağrına Vedat'ını insanlar. Tilili çekiliyor inceden ince. Zılgıt ve sloganlarla yola çıkılıyor. Buluşmak üzere, aynı kaderi paylaşan kardeşlerine, sabırsızlanıyor olsa gerek tabutunda. Kollar yükseliyor gökkubbeye doğru, parmaklar "zafer" diyor. Vedat'a kavuşmak, umuda, özleme ulaşmak için zafer gösterisi. Gözler çakmak çakmak, inanç dolu. Hüzün okunmuyor gözlerde. Bu bir cenaze töreni değil, kavga dolu yüreklerinde insanların. Eziyorlar başını vahşi canavarın, kurt dumanlı günü sevse ne yazar? Her Kürdün Vedat Aydın olduğu bu topraktan sökülüp alınabilir mi kavga?. Bir deli poyraz kaplıyor vadiyi: "Bıjî Kürdistan".

Vedat Aydın'ın eşi Şükran Aydın sesleniyor "Bu cinayet Kürt halkına karşı işlenmiştir. Bunu yapanlar Kürtlerin katilidir. Kürt halkının başı sağolsun." Gözlerinde "bana başın sağolsun demeyin" ifadesi var sanki.

8-10 bin araçlık konvoy Diyarbakır'a yöneliyor. Yol tıkanıyor, izdiham yaşanıyor sık sık. İnsanlar boşalıyor araçlardan. Kavga dökülüyor dudaklardan "Bıjî Kürdistan" nidasında bütünleşiyor sesler. Alçaktan uçuş yapıyor sık sık madeni bir kuş. Tırmalayıcı gürültüsü kayboluyor "yuh"larla, "kahrolsun"larla.

İNSAN SELİNDE DİYARBAKIR

Yol boyunca sevgi yumağıyla bütünleşiyor, selamlanıyor yol kenarlarına toplanan insanlarca V.Aydın. Her köye azmini bırakıyor tabut içinden "davayı sürdüreceğiz" imgesi yayılıyor yüzlere.

İki motorsiklet öncülüğünde giriyor Vedat Aydın Diyarbakır'a. Caddeler insan dolu. "Vedat Namire" sesleriyle çınlıyor yaşlı şehir. İnsan selinin akarı oluyor sokaklar. İnsan yağmış gökkubbeden sanki. İstasyon meydanında deniz olunur. Onbinler yığılıyor alana. Yan sokaklarda boşanmaya çalışan yığınlar var.

Her köşe insan öbeği. Barikat kurulmuş sokak başlarına, yabani bir görüntü sergiliyor özel timler. Ayrık otu olmalı bunlar, çekilip alınmalı. Selin denizleşmesini önlemeye çalışıyorlar. Nafile oluyor çabaları. Setleri yıkıyor kalabalık birer birer. Yürekler birleşiyor, sevinç çizgileri beliriyor yüzlerde. Parmaklar açılıyor havada. Sesler boy veriyor "Bıjî Serhildan" diye. Tilili var anaların dillerinde, gözlerinden yaşlar iniyor, tabuta kapanırken. Analar "ben doğurdum", babalar "benim oğlum" diyor sanki. Vedat dava adamı. Kürt halkı davasına sarılıyor. Duygularını boşaltıyorlar birer birer. "Vedat Namire, Vedat Namire", "Şehit namire", "Bıjî Kürdistan", "Herxort Kurt Vedate", "Bıjî azadi", "Katil TC", "Vur gerilla, vur Kürdistan'ı kur", "Bıjî Apo", "Bıjî ERNK" sloganları inletiyor istasyon meydanını. 70 mi, 100 bin mi haykıran ses? Yüzbinin boşalan kini yankılanıyor. "Biz buradayız işte, biz Kürt halkıyız... gücümüzü ve azmimizi görün hey dünya" diyor. "Susturulamayız caniliklerle, katledilmekle, çıktık yola döndüremezler" inancını haykırıyor. Zincirinden boşanan sel artık Kürt halkı.

Coşuyor kitle Veysi Aydın'ın seslenişiyle. Kardeşinin cenazesinde konuşması zor olsa gerek. Titriyor sesi, ama öfkeli: "Ey yoldaşlar Kürt halkının başı sağolsun" sözüyle başlıyor. "Vedatlar

BİR DEVRİM VİRTÜÖZÜ: VEDAT AYDIN

E.SEBAT

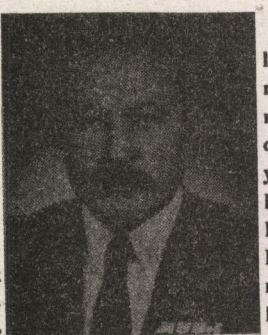

Kürt halkı bir adalıyı daha şehitler manzumesine ekledi. Bir yıldız daha sonsuzluk ülkesinin semalarına yükselip Kardukların ülkesini sonsuza doğru aydınlatmak için gökyüzünde yerini aldı. Ateşin çocuklarına yol gösteren bir kor ışık daha tarihe gömüldü...

Vedat Aydın Kürt halkının bağrından, Diyarbakır'dan yetişen, orada üniversiteyi bitirip hayata atılan örnek bir Kürt halk önderiydi. Ekmeğe, aşa muhtaç olan yoksul ve perişan bir yaşantısı yoktu. Yoktu ama, O'nun yüreği de tıpkı diğer adalılar gibi yoksullar için çarptı, hayatını onlara adadı. Çok erken yaşlarda Kürt halkının ezilmişliği yüreğini dağladı. Sevdası hep bu halkın yaşantısı ile serpilip ona bağlandı. Eylül öncesinde DDKD içinde devrimci mücadeleye katıldığı zaman onun konumunda birçok kişiye örnek teşkil etti. Bu hareketin kısa sürede önderliğini fiilen yapar duruma geldi. 12 Eylül faşizmi ile birlikte bütün devrimciler gibi onu da bekleyen işkenceler ve cezaevleri oldu. Soruşturmada sır vermediği için defalarca bırakılıp tekrar sorgulara alındı. Esat Oktay işkencecisi zamanında Diyarbakır cezaevinde gösterdiği direniş ve kararlı tavrı bütün tutuklulara örnek teşkil etti. Esat Oktay Yıldıran'ın özel işkence yöntemleriyle alay etti. İnancıyla direndi dört yıllık vahşet ortamına. Direnişten direnişe koşarak dostlarına güven düşmanlarına korku saldı. Bu dönemde direnişlerle ilgili ilginç anılar bıraktı:

Ocak 1984 direnişinde bütün koğuşların olduğu gibi onların koğuşunun kapısı da askerlerin girişini engellemek için tuvaletin demir kapısı sökülerek koğuşun kapısının arkasına sıkıştırılır. Bütün koğuşlar teker teker basılmaktadır. Sıra onun bulunduğu koğuşa gelir. Yüzbaşı ne ettiyse koğuşun kapısını açtıramaz. Yolu ikna etmede bulur. Yüzbaşı:

- Devlet güçlüdür, mutlaka koğuşun kapısını açarız. Devletle başedemezsiniz, kapıyı açın, der.

bir değil, Vedat sade benim kardeşim değil, tüm Kürtlerin kardeşiydi. Tüm Kürt anaların oğluydu. Ey yoldaşlar, Vedat Kürt mücadelesinde düşman için bir dikendi. Onlar, katiller, bu dikeni çıkardıklarını sanıyorlarsa aldanıyorlar. Düşman başaramadı bunu. Bir dikeni çıkardı, binlercesi battı."

Her Kürt bir diken olarak beliriyor, kollar dikleşip parmaklar zafer yapıyor yine. Atacağız düşmana, bitiremeyecek çıkarmakla dikeni.

Fehmi Işıklar alıyor mikrofonu: "Şehidimizi herkes tanıyor, anlatmayacağım sizlere onu" diyor. "Şehit namire" çığlığının ardından, "gece geç saatlerde çalınırsa kapınız gitmeyin. Gerekiyorsa kavga edin, ölürseniz evinizde ölün, ama gitmeyin." Tilili sarıyor meydanı. Herkes dövüşe hazır gibi. Hepsi birer kavga neferi şimdi. Bir karanlık gecede kapılarının çalındığını düşünüyorlar olsa gerek. Yaşanılan bir Vedat Aydın olayı değildi çünkü. İnsanların kapıları çalınıyordu birer birer. Çalan bir çocuk değildi elbet, "şeker" de isteyen yok. Arjantin, Şili, G.Afrika örneğini yaşıyor Kürt halkı. İnfaz timleri geziyor topraklarında. "Kontr-gerilla", "infaz timi" veya başka birşeyler deniyor bunlara. Öldürülmemişmiydi binlerce insan Latin Amerika ülkelerinde aynı yöntemle. Hergün bir köşede ya da ıssızlıklarda bulunmuyormuydu cesetler? Ve izine rastlanmayan binlerce kayıplara karışan canlar yokmuydu? Kayıp insanlar aranıyordu yıllarca. Usuma geliyor "Kayıp" filmi, vahşetin tanıklığını veriyordu dolu dizgin. İşte burada da uygulanıyordu bu yöntem. On'ları aşmıştı kapıları çalınıp infaz edilenlerin sayısı. Deli poyraz misali esiyor öfke yüreklerden. Belki okuyacağız, seyredeceğiz yaşanan bu vahşetleri, kimbilir? Tarih yazılıyor şimdiden.

Bekliyoruz saatlerce meydanda. Omuzlarda geziyor birara Vedat. Mezarlığa gidilecek daha, zaman geçmek bilmiyor. Sokaklardan gelenleri engelliyor polisler. Onların katılımını bekliyor kalabalık. Beklerken konuşuyoruz, neler olmuştu cenaze gelmeden Diyarbakır'da? "Bağlar'da ve Melik Ahmet'te kesilmiş yollar. Çatışma oluyormuş oralarda." Bir başkası anlatıyor: "Saat 10 sıralarında Maden'e gidemeyen kitle hazırlık içindeydi, istasyon meydanına yürüme hazırlığı bu, Vedat'ı orada bekleyecek insanlar. Hazırlık bitti, yürüyüşe geçti insanlar" diyor. "Vedat'ın babası en önde, kolkola giriyoruz, peşimizde Kürt kadınları ve ardından erkekler giriyor korteje. Görülmeliydi" diyor, "anaların zılgıt çekişi, coştu kalabalık. 300 metre ilerde polis-özel tim barikatıyla karşılaştık. Direnç ve öfke doluydu herkes. "Bımre kolati, Bıjî azadi", "Millete Kurd Namire". Barikat dağıldı her ulaştığımızda. Çekildiler gerisin geri. "Şehide Kurd Namire" inletiyordu burçları. Hayatın durduğu bu kavurucu sıcakta, hayat fışkırıyordu taptaze, yeni ve gelecek vaadeden. Fışkıran davaya sahiplenme idi." Dememişmiydi Vedat "bana davamızı anlat, anlat kurtuluşumuzu". Vedat duyuyor olsa gerek. Ne demişti ustalar, "tarihi yazan halklardır", "tarihi yeniden yazmalı, bu umudun tarihi" fı-

IV

Ben
Ki
Kürdüm
Yasaklanmış
Türkülerim
Sonra
Dilim
Kimliğim
Kimsesizliğim
Biçare
Yalnızlığım

V

Alanlarda huzursuz bir canavar
inliyor
O ki
yasaklanmışlığımın acısı
İnliyor yer
gök
Ellerinde
Dağlarımdan koparılmış yürekler
Kirli ellerinde
Hoyrat
pis ellerinde
Alanlar daralmış
Korkuya yer yok yüreklerde
Her yürek bir namlu
Her namlu bin nefer

VI

Daha dün
-Ya da
Nice dünler
Oyle ya
Madem ki
Kürdüm
Nice acılarla süslenmiş
Tarihimin her yaprağı
Bir kalleş yaradılışta düşman
Dost bir kılıkta
Ya şehidimiz
-O onurumuzca dağlanmış-
Vedat
Kaç zamandır kahpe ağzında
Bomba hiç bu kadar hain
Hiçbir taş bu kadar sivri olmadı

Vedat Aydın öne çıkıp şunları söyler:

- Mussolini, Hitler de güçlüydüler. Rus Çarlığı da herşeye hakimdi. Napolyon da çok güçlüydü. Osmanlı İmparatorluğu da bir zamanlar dünyayı yönetti. Ama bütün bunlar sonuçta yıkılmak zorunda kaldılar. Biz şimdi bu direnişle size şunu ispatlayacağız; sopa mı kalas mı daha güçlüdür? Yoksa inanç mı, insanlık onuru mu daha güçlüdür?

O direnişte de kahramanca direnen Vedat diğer tutuklularla birlikte haklarını aldılar ve kazanan gerçekten sopa değil insanlık onuru oldu.

Vedat fiilen savaşan bir halk lideriydi. Her olayın, her eylemin pratik önderliğini yapmayı çok severdi. Her defasında, her konuşmasında bunun için şu sözü hatırlatırdı: " Hevalno! Em lazıme ku nebêjin hernê, bêjin wernê" (arkadaşlar, bir olay karşısında gidin demeyin, haydi gelin deyin.) Vedat espritüel bir anlayışla kavga verirdi. Gülerek omuzlardı devrim yükünü. En karanlık günlerde düğünle dururdu gri yalnızlığa...

Bunun için düşmanın hedefi oldu. Gözüne battı hain kontraların...

1984 yılında cezaevinden tahliye olduktan sonra da uzun yürüyüşünü sürdürdü. Halkının özgürlük maratonunda en önde olmaya devam etti. Reformizmi her zaman itip, devrimci değerlere sarıldı, onlardan kan aldı ve onlarla kendini yeniden üretmesini bildi. İHD'nin son kongresinde bu devrimci tutumuyla bir örneği daha yurt ve dünya kamuoyuna ispatladı. Kongrede kendi diliyle hitap etti. Kürtçe haykırdı insanlığa. Kürtçe konuşması, Kürt dili üzerindeki yasağın kaldırılmasına katkıda bulundu.

Halkına karşı borcunu yerine getirirken halkı da onu onurlandırdı. Son HEP Diyarbakır il kongresinde il başkanı seçildi halkının oylarıyla. Yasal bir Kürt halk lideri oluşu burjuvaziyi daha da korkuttu. Karanlık, yakılan ışıktan ürktü ve titremeye başladı...

5.7.1991 günü saat 11.50 sularında polis tarafından sorgulanmak üzere evinden alındı. Daha sonra işkencede kolu, bacağı kırılmış bir ceset halinde bulundu.

Halkı ona karşı son görevini yerine getirirken kurşunlara hedef oldu. Cenazesinde yüzbinler yürüdü. Bu yürüyenlerden 15'i ölümsüzlüğe yürümüştü. Sıkılan hain kurşunlara 15 şehit daha verilerek Vedat uğurlandı. Mezara giderken tabutun üzerinden başını kaldırıp neredeyse şöyle diyecekti: "Nebêjin hernê, bêjin wernê."

Bir devrim virtüözünü daha uğurladık şanla şerefle...

"VEDAT namiriye, namiré!"

www.kurdishstudies.org

sıltısı sarıyor heryeri. "İşte arkadaşım" diyordu anlatıcı, "aşa aşa geldik barikatları, bu meydana.". "Çünkü" diyor "halaylarda, zılgıtlarda, sloganlarımızda ördük, çekip yakaladık birlik ve beraberliği." Kimse sökemez diye mırıldanıyorum, duymuyor bile.

Bir başkası fısıldıyor yavaştan "8 bin mi 10 bin miydi araç konvoyu ne? Konvoy girince meydanın bir ucundan bekleşenlerle kucaklaşmaları muhteşemdi gerçekten. Muhteşemlik onbinlerin kucaklaşması değildi sadece, yaşanan coşkuydu bence."

Neden bekleniyor ki hâlâ? EMEK-I' den bir anons var: "Güvenlik güçleri! Bırakmazsanız o sokaktaki arkadaşlarımızı, gitmeyeceğiz buradan."

Konuşmacının sözleri çınlıyor kulağımda. "Vedat aç yoksul değildi. O yoksul ve ezilen halkının çıkarları uğruna savaştı ve şehit düştü." Şehidini son yolculuğunda yalnız bırakmak istemiyordu halk.

YÜRÜYORUZ KURŞUNLARIN ÜSTÜNE

Kavuruyor yaz güneşi, ışınları daha bir dik geliyor bugün. Ter kokuları katışıyor süzülerek yüzlerden. Çatladı çatlayacak, kurumakta dudaklar. Dalgalanıyor insan seli. Hareket halinde Vedat'ın yerleştiği kamyonet. Zılgıt sarıyor yeniden alanı. Yürüyüş düzeni oluşuyor hemen. Urfakapı, Mardinkapı ve mezarlık. Şehitler mezarlığına konuk olacak bir insan. Öğle suları (13.30)'dan beri bekleşiliyor. İşte, bir nazlı nehir misali akmaya başlanıyor. Biraz da asilik var akışta. Sarılmasa etrafı kollukllularca, taşkın akacağa benziyor.

İstasyon'dan hareket görkemli, görülmeye değer: Alkış tufanı, tilili, zılgıt ve kavga haykıran sesler yükseliyor. Durmak bilmiyor haykırışlar. EMEK-I cenaze aracını takip ediyor yine. Otobüsün üzerinde coşkuyu görüntülemeye çalışıyor gazeteciler. Urfakapı beliriyor önümüzde. Surlarda silahlı insanlar belirip kayboluyor aralıklarla, yığınak yapmış polisiye güç köşe başlarına. Görüldükçe silahlı ve resmi giysilileri öfkelenip galeyana geliyor kitle. Hele çocukları kontrol edebilmek mümkün değil. Taş arıyor gözleri hep. Bazen koşarak geri çekiliyor polis ve özel tim güçleri. "Kürdistan faşizme mezar olacak" sloganı yankılanıyor Urfakapı surlarında. Yürüyüş görevlilerini arıyor telaş çemberi. Tahrik edercesine belirip kayboluyor sur üstündeki silahlı insanlar. Hava ağırlaşıyor gitgide, gerginlik kurşun gibi.

Güzergah boyunca sokaklardan akın ediyor insanlar, denize ulaşmak isteyen nehir misali. Önleri polis setiyle

kesilmiş. Seti yıkmaya çabalıyor hepsi. Kitle önlerinden geçmeye başlayınca bitiyor tüm sabirları. Kavga başlıyor, taşlar uçuyor havada, joplar iniyor insan bedenlerine, silah sesi geliyor bir-iki el. Polis araçlarına doldurulurken görüyoruz insanları. Fakat kırılamıyor insanların kararlılığı, kafile kafile karışıyorlar akan denize ve kırılıyor set olanların direnci.

Vedat'ın yaşadığı evin önünden geçiyoruz. Balkonda beliriyor birkaç beden. Vedat'ı izliyorlar, ya da devleşmiş Vedat selini. Küçük beden Vedat'ın çocuğu belki de. Güzel günler geçirmiş olmalılar, o balkon gerisinde. Sevgi çiçeği büyütmüşlerdir yığınla. İnceden inceye salınan, büyütülen bu çiçeğin dalları besbelli. El sallıyorlar aşağıdaki insan seline, "Vedat namire" nidası patlatmak üzere kulak zarlarını. Ağırdan ilerliyor Vedat'ın bulunduğu araç. Kolay mı son yolculuğa çıkış, doya doya kucaklaşmak gerek. Hasret yükünü hafifletmek için sevgiyi dolduruyor Vedat'la birlikte kalabalık. Salkım salkım sarkıyor insan bedenleri balkonlardan yol boyu. Bir yumak oluşturuyor koca şehir. Bu sevgi yumağı, bu kavga yumağı, bu bir kavga okuyuş karanlıklara karşı. Bir kıvılcım kopuveriyor oluşan yumaktan, büyüyor adım adım. O ki sevda olan, umut olan geleceğin güneş adayı. "Deniz olunmalı" demiş ozanın birisi. Aydınlatan, umut veren güneş olunuyor Diyarbakır'da. Şahit oluyor buna yüzyılların şahidi surlar. Bu güneş sökülüp alınamaz artık yüreklerden. Yalıyarak büyüyor sokaklarda "Bijî Kürdistan" sedası. Kazınıyor her parça taşa ve toprağa. Usuma geliyor Veysi Aydın'ın sözü "Vedat bir dikendi, düşmana battı. Onlar bu dikeni çıkarttıklarını sanıyorlarsa aldanıyorlar... Binlercesi battı." Bu diyarda nankör değil toprak, kızgın güneşe rağmen bire onlar verir, bir kez ekilmeye görsün umut tohumları, coşkun sedalarla çatlatarak toprağını edalıca boy atar. Bugün, 10 Temmuz sıcağında ekiliyor tohum. Binlere boy veren cinsten. "Kavga adamı" oluyor süzülen insan seli. Arsız ayrık otu gibi yayılıyor durmadan, beyin kıvrımlarından geçip mekanlaşıyor oraya. Ne acı "batan bir diken" çıkarma sevdasında olanlara. İzleyip hüzün doluyorlar, besbelli barikatlarından.

TRT önünden geçerken çekim yapıyor bina çatısından birkaç kişi. "Satılmış TRT" sesleri yükseliyor. Eller taş alıyor yeniden. Uzay yaratıkları sanki. Özel tim mensupları, soğuk bir metal ve mekanik bir izlenim saçıyorlar. Kargaşalık yaşanıyor yine, çocuklar taş fırlatıyor, dalga dalga salınıyor insan seli. "Bijî Serhildan" ses buluyor dört bir yandan. "Çekim yapan polisler" diyor bir ses.

Balıkçılarbaşından geçerek yaklaşıyoruz Mardinkapı'ya. Karnaval misali yürüyoruz güzergah boyunca. Rio'da değiliz elbet. Sosyetesi, ayyaşı, punkçusu da yok. Şahit oldu mu bilmem, tarih yazılalı beri bu ihtiyar şehir böylesine coşkun bir karnavala. Yürüyeni, yürümeyeni ile kavga karnavalı yaşanıyor. Kapalı bütün işyerleri. Dolu yol kenar-

ları, binalar renk cümbüşü olmuş salınan insanlardan; yüzlerinde yoğunlaşmış hayat çizgileri olanları, yeni merhaba demiş olan körpecik fidanların alkış temposu akıyor yükseklerden insan seline. Hep bir yürek böyle olunuyormuş diye geçiriyorum içimden. Aynı tempoyla vuruş yapıyor insan kalpleri. Coşku denizi içinde yüzüyoruz. Şahit oluyor toprak ana görkeme.

MARDİNKAPI GEÇİTSİZ

Mardinkapı'ya dayanıyor konvoyun ucu. Vedat'ın aracı nazlı gelin misali ilerliyor. Etrafı insan duvarı örülü. Bir adım geride ilerliyor EMEK-I. Otobüs üstünden izliyoruz etrafı. Surlarda mevzilenmiş Özel Tim, soğuk bir gölge gibi kıpırdıyorlar bazen, yer değiştiriyorlar. Mardinkapı karakolunun önü panzerlerle donatılmış, namluları bize dönük. Sıra sıra sıralanmışlar, kum torbaları olsa gerek. Mevzi nasıl oluşurmuş şahit oluyoruz. Kalkanlarını kapatmışlar yüzlerine polisler, sıra sıra olmuş karakol bahçesi. Soğuk namluların ışıltısını görüyoruz kum torbaları arasında. Sol yanımızdaki sokak tutulmuş, panzerler önde yine, gerisinde ambulanslar görünüyor. Üç yanda eller tetikte hayalet görüntüleri oluşmuş. "Kahrolsun kontr-gerilla" yankı yapıyor. Mardinkapı surlarında "surlardan taş atan var" diyor bir ses. "Yiğitseniz gelin" hareketi yapıyor Özel Tim'den biri. Taşlar yükseliyor surlara doğru. "Yapmayın çocuklar, sizi tahrik ediyorlar, provakasyona gelmeyin" ikazını duyuyorum.

Bir kurşun patlayıp çıkıyor yuvasından. Başkaları izliyor onu. Güneş olanca haşmetiyle gösterirken kendini, bu yağmur niye? Kurşun yağmuru var üç koldan. Üçlü çapraza alınmış insan seli. Panzerlerin namlusundan ateş fışkırıyor, durmuyor hiç. Otomatiğe bağlanmış ellerdeki tüfekler, ateş kusan canavar misali üç yanımız. "Yere yatın" sesleriyle irkiliyoruz. Çarşaf misali seriliyoruz otobüsün üstüne. Kenar boşluklarından izliyoruz kurşun yağdıran silahları. Çığlıklar kopuyor Mardinkapı'da. "Vuruldum, vuruldu, öldü" sesleri sarıyor heryanı. Geriye çekiliyor kalabalık. Önden birisi açıkta kaldı gitmiyor kalabalıkla. Yaslanıyor karşı duvara, elinde bir tabanca beliriyor, iğreniyorum ondan, ateş açıyor hedefine. Bir robot gibi mekanik hareket ediyor. Heyecan yok yüz hatlarında. Programlanmış gibi hareket ediyor, parmağı tetiğe dokunuyor ara vermeden. "Yapmayın, katletmeyin" sesini duyuyoruz Fehmi Işıklar'ın. Ferman yazılmış durmuyor silahlar.

"Kurşunlar bizi yıldıramaz" seslerine, "katiller" nidası ekleniyor. İnsanlar vurulanların üstüne üşüşüyor. Saniyeler ne kadar uzun geçermiş burada. Dakikalarca sürüyor silah sesleri. Öfkesi dinmedi belki de, karnavalı sevmiyorlar, susturmaya çalışıyorlar haykırışı. Bir kez yola çıkılmış, "dönmek namertliktir" yazılı törelerimizde. Silahlar pes ediyor dakikalar sonra.

"Üç ölü var" diyor bir ses. "Ambulans gelsin" diyor mikrofondan birisi.

"Ölümüyüz acaba?" der gibi bakıyoruz birbirimize. Vınıltılı birlerce kurşun geçmişti otobüsü yalayarak. Kurşun altında yatarken kurşun atanları görüntülemeye çalışan yabancı gazetecinin yüzünü görüyorum yeniden. "Zor meslek gazetecilik" der gibi bakıyor gözleri. Şaşkına dönmüş, belli, yaşanmıyordur barbarlığın böylesi ülkesinde elbet. Onbinler taranıyor, bu ülke neresi. Çağ kurşunla atlanıyor bizim ellerde. Özal hangi çağı vaaz ediyor çıktığı kürsülerde? "Barbarlık" yazılı geçen şeritte. Şahit oluyor barbarlığa yeniden toprak ana. Emiyor tenine düşen insan kanını. Belki yeniden damarlandıracak. "Mardinkapı şen olur"u söylemiyor kimse, Mardinkapı'da kin doluyor tüm canlar.

İki ambulans götürüyor ölü ve yaralıları. Öfke dalgası esiyor insan derya-

VII

Daha nice ölümlere büyüyecek gün
Ben
İngiliz sömürgesi Bask
Yahudi esiri Filistin
Türkiye'de yasaklı Kürt

VIII

Bine bölünmüş her yanım
Bir yanım intifadalarda
Bir yanım bozkırlarda
Bir yanım meydanlarda
Bir yanım zindanlarda

IX

Duymuyormusun çığlığını
(isyanın
Susma
ne olur
Her yanımda bir acı
Eğme başını
Diren
Ne olur
At artık korkuyu üstünden
Koş
Hay-
-di
İntifada diye haykır
Durma
Ne olur
Saklanma öyle
Ölüm her yere girer
At üstünden dağlarca korkuyu
Cesaret
Bak bir ışık parlıyor
yolunu aydınlatıyor
Korkma
Ne olur

www.kurdi.org

sında. "Katil TC" diyorlar hep beraber. Surların deliğinden bir insan taşınıyor. Mezarlık yanına toplananlar olsa gerek, oradan taşınıyor bu insan. Göbeği kandan kınalı, bir daire çizilmiş. "Mardinkapısı'nda vurdular beni" türküsünü söylüyor sanki. Kaç kez şahit oldu Mardinkapı bu türküye bilinmez. Bugün onlarca söyleniyor bu türkü. Bir sivil minibüs de dolup yollanıyor. Acı çalıyor klaksonunu. Çakmak çakmak insan gözleri, yüzlerine çevrili namlulara ateş saçıyor.

Birkaç kişi otobüse yaklaşıyor, "inin aşağı" diyorlar milletvekillerine, "kalabalığın önünde yürümeniz gerek sizlerin, Yoksa katledilecek binlerce insan." Tartışma büyüyor birden, galeyana gelmiş insanlar. Vur desen öldürecekler belli. Bir soru beliriyor usumda, bir çıkış yaparak kitleyi tahrik mi etmek istiyor bu insan? Otobüsten dışarı atılıyor!

Aşağıda geziyoruz, EMEK-İ'de önden bir kurşun yarası var. Kaportayı çökertmiş içe doğru.

Yığılıyor öne doğru; "kavga" dolarak ilerliyor kısa bir moladan sonra insan deryası. Geçit açılıyor çaresiz. Dar virajı kıvrımlıyor, kinleri bilenmiş kalabalık. Kurşunlara rağmen başarmanın sevinci okunuyor yüz hatlarında. Korkusuzluğun gururunu taşıyorlar, omuzları inmemiş çünkü. Mezarlığa ulaşıyor önümüz.

"HESAP SORARLAR BİRGÜN"

Mezarlık kapısında duruluyor. Genişçe bir alan var. Mardinkapı'dan kesilmemiş insan seli daha. Saat 18'e geliyor. Bir uzun yürüyüş gerçekleştirildi bugün. 10 saati aşkındır yürünüyor durmadan. İstasyon, Sümercamii önünde konuştuğum insanın sesi çınlıyor "aşa aşa geldik buraya" diyordu. Mezarlığa ulaşmak da kolay olmadı. Yağmur misali olanı hariç, kaç kez kurşun seslerine şahit olmuştu kulaklar?

Ağaçlar arasından geçerek varıldı Vedat'ın ebedi konağına. Birisi cevap veriyor soru sorana; "bu kısım Kürdistan şehitleri mezarlığı" diyor. Vedat'a oradan bir yer seçilmiş. Şehitler abidesi oluyor Vedat da. Mezarı başında saygı duruşu yapılıyor yeniden. İstasyon meydanında tüm şehitleri için yumruklarını kaldırmıştı bu insanlar. Bu kez Vedat'a "güle güle" deniyor. Ve "Ey Raqip" marşını çınlatarak ebedileşteriyorlar şehitlerini. Bir parçalarını geride bırakmanın karmaşık duygusuyla geri dönülüyor. Adımlar yavaş, hızlanmıyor bir türlü. Dönüp bakınıyor bazıları gerisin geri.

Mezarlık önünde toplanma var. Mardinkapısı'nı panzerler tutmuş. Tetikler doğrulmuş mezarlıktan yana. Gitmek için sabırsızlanmıyor kimse. Fehmi Işıklar beliriyor, EMEK-İ'in üstünde, "Kendi yurdumuzda daha özgür, daha uygar yaşamak için mücadele ediyoruz". "Bu ülkede verilen vergilerle maaş alanlar, kurşun alanların bize kurşun sıkmaya hakkı yoktur" diyor. "Kahrolsun" ve "Yaşasın"larla dalgalanıyor insan sesleri. "Törenimizde vahşet olayları olmasaydı Vedat'ın köyüne gidecektik, anlaşılan Diyarbakır'da kalacağız. Ölen biziz, vurulan da. Bunların hesabını soracağız birer birer." Yüzü gerginleşmiş iyice. "Nasıl çıkacağız bu işin içinden" diye düşünüyor sanki. Olanlar yormuşa benzer Işıklar'ı. Kolay değil onbinlerin yükümlülüğünü taşımak. Sıkıntının büyüğü başkaydı, birkaç cılız sesten başka HEP lehine slogan atılmamıştı. "Bijî Işıklar"ı duymamıştı bir kez ve "Bijî Apo", "Serok Apo" işitmişti" hep. Vali ve Emniyet müdürlüğüyle görüştüğünü söylüyor Işıklar, "ölen olmadı" diyorlarmış. Sesler yoğunlaşıyor birden. "Üç kişi, beş kişi öldü, yalan söylüyor katiller." "Ben de inanmıyorum" diyor, "ölen biziz, vurulan da, bundan hesap soracağız."

Yapılan temas sonucu "parça parça dağılacağız, müdahale olmayacak" deniliyor. Kalabalık Mardinkapı'ya doğru hareket ediyor. "Bırakmıyorlar, gidenleri de gözaltına alıyorlar" sözlerini işitiyorum. Fiskaya denilen bu yerde bir ileri, bir geri gezip duruyoruz. Etrafı gözlüyor insanlar. "Bak" diyor birisi, "Kale üzerinde Özel Tim mensupları geziyor" karartılar belirip kayboluyorlar. Yer değiştiriyorlar durmadan. Güneş ışınları şavkıyor namlularından. Mardinkapı çıkışında öyle sıra sıra dizilmiş silahlı polisler. Bekleşip duruyoruz dakikalarca. Alkış ve ıslıkla protesto ediliyor yol kesenler. Oturma eylemi yapıyor yolu dolduran kalabalık. Milletvekilleri pazarlık yapıyor en önde.

KANLI ÇARŞAMBA

Kaldırımdan yürüyoruz mezarlığa taraf. Kaledibi seki seki bahçelik. Her sekide soğuk tipli silahlı insanlar var. Görüntüsü bile itici bu Özel Tim'lerin. Mezarlık önüne yaklaşıyoruz. Buraya da yığılmış panzerli silahlı güçler. Kalabalığın çekildiği yerleri doldurmuşlar zaman geçirmeksizin. HEP otobüsü duruyor o noktada. Gazeteciler de var. Hava ağırlaşıyor yeniden. "Ne olacak?" soruları soruluyor habire...

Mardinkapı ve mezarlık yönünden çıkış var burada. Sekilerden geçerek kale içindeki deliklerden geçiliyormuş ayrıca. Üç taraf sarılmış barikatlarla. Evsel bahçelerine yüksekten bakan uçurum var bir de. Metrelerce yüksek bir uçurum. Evsel bahçelerine, ya da nazlı Dicle'ye taraf inen bir yol yapmışlar yüksek duvarlarla. İki duvar arasından geçiyor bu yol, Mardin yolu.

"Katliam yapacaklar" yorumları yapılıyor öbekleşen kalabalıkta. "Hazmedemezler bu uzun yürüşü ve onbinleri." Kaynaşmalar yaşanıyor sessizce. Sessizliği alkış sesleri bozuyor bazen. İşte başladı yine silah sesleri, sağır edercesine kulakları. Seri işliyor bu defa. "Yatın" sesi geliyor uzaktan, insan çığlıkları sarıyor Dicle vadisini. Alâsından katliam yapılıyor. Barbarlığa şahit oluyor toprak ana yine. Birer birer toprağa düşüyor insan bedenleri. Bir kanlı Çarşamba bu. "Özgürlük savaşçıları" filminden bir sahne geliyor gözucuma. G.Afrikalı özgürlük savaşçılarının akibetini izliyorum yeniden. Bir savaşçısını uğurlarken son yolculuğuna ırkçıların silahları kusuyor siyah tenlere. Bir karanfil gibi açılıyordu göğüsleri. Tek fark var arada; bedenleri parçalanan insanların derisi siyah değil burada. Anti-terör yasasını da G.Afrika yasalarından alınmamışmıydı daha dün? Teröre karşı mücadele ediyorlar işte; silahsız ve savunmasız insanlara kurşun atarak. Bir yeni sahne ekleniyor çok kanlısından devlet terörü hesabına. Kandan kına yakıyor özgürlük savaşçıları. Kan gölüne elini daldırıp yüzlerine süren insanları görüyorum; bir saat öncesiydi...

Bitmiyor silah sesleri; bir helikopter geçiyor üzerimizden, gökkubbeden kurşun yağdırıyor. Bomba sesleri eşlik ediyor ürkütücüsünden. Fiskaya'da parçalanıyor bedenler. Evsel bahçelerinde ağaçlar hışırdıyor kurşun vuruşlarından.

EVSEL BAHÇELERİ

"Evsel bahçesine attılar beni" türküsü söylenmiş bir zamanlar burâda. Dicle'nin can verdiği yeşillik deryası burası. İnsanlar atılıyor Fiskayası'ndan. 6-8 metre var deniyor yüksekliği. Kanlı Çarşamba kol geziyor duraksız, EMEK-İ'den ses çıkmıyor artık. Dumanlar yükseliyor oradan, sis bombası atılmış, "dayaktan geçiriliyor şimdi insanlar" diye konuşuyoruz. Çığlıklar çınlatıyor heryanı, uğultu iniyor Evsel'e doğru. Evsel bahçeleri ikiye bölünmüş şimdi. Toz ve sis bulutu çökmüş bir yanına ve sisin içinde insan sesleri... Kaç beden düştü şimdi kimbilir. Birgün sonrasında da cesetler bulunmuştu bahçe içlerinde. Helikopter tarayarak geziyor, akan insan selini. Gece boyunca tarayacak buraları daha... İlan edilmemiş bir savaş var diyenler boşuna söylememiş. İki ordu savaşıyor burada: Son model silahları, panzerleri ve helikopterleri ile devlet güçleri var bir tarafta; diğer yanda ise siper eden bedenini, savunmasız insanlar.

Evsel bahçelerinde ilerliyoruz. Çocuklar var kaçışan, ayağının birisi de çıplak. Yaşı onu aşmamış, korku arıyoruz yüzlerinde. Bir aksi seda gibi geliyor silah sesleri. Tınmıyor bile. Nasıl da gelmiş taa Bağlar mahallesinden buraya. Beş-on oluyor sayıları aniden. Yol gösteriyorlar "siz bilmiyorsunuz buraları" diyor birisi. Kurşunlar çarpıyor etrafımıza, siper yapıyoruz ondan fazla kişiyle bahçe duvarını. Birisi "vuruldum bacağımdan" diyor.

DİRENCİM BİTTİ KOŞUŞTURMAKTAN

Dar ve haşmetli sokaklarından geçerek giriyoruz şehir merkezine. Bir boşluk buluyoruz sokağın birisinde, birçoğu kesilmiş çünkü. Ana cadde trafik polisinin denetiminde. Yolaçıyor akın akın giden ambulanslara. Zafer işareti yapıyor camdan birisi. Çocuklar dolu kaldırım boyunca. Silah sesleri susmamış daha. Seri taramalar oluyor aralıklarla, Mardinkapı yönünden.

Otel telefonu çalışıyor durmadan. Ankara aranıyor. "Birşeyler yapın ne olur, katlediliyor burada insanlar. Katliam var, katliam." Feryat eden DYP milletvekili. Aynı meslekten bir dizi insan arıyor biryerleri. "Alo Ankara mı? Vahşet bu, bir şeyler yapmaya çalışın!"

X

Durma
Haykır
At sesindeki korkuyu
Can gelsin yüreğine
Korkuyla gün mü ışırmış
Bak önüne
Seksenlik kadını görüyorsun ya
Bak
Kan kırmızı yüzü
Saçları sarı mı ne
Ya bedeninin yeşilliği
Bayraklaşmış
Korkudan korkusu yok
Haykır "Kahrolsunları"
Korkma
Çığlığını boğamazlar ağzında

XI

Neden durmuşuz sanki
Bir kapan bu
Bağır
Sesine ses kat
Bir türkü söyle
"Ne kadar kahpe şu ölüm
Korkuyla bitmiyor zulüm"
Diyarbekir istasyon alanı
Yok
Gölgeliklere sığınma
Güneş ışıtır yarınları
Bak pusuda dört yanın

XII

Bine bölünmüş her yanım
Bir yanım doğan güneşte
Bir yanım yağan karda
Bir yanım isyan ateşi
Bir yanım alanlarda

www.agirikurdi.org

Siren seslerinden başka ses yok sokakta. Bir doktor oturuyor karşımıza. "Antep'ten geldim. Hastaneleri dolaşıyorum, koşturmaktan direncim bitti. Üç hastaneye gidebildim ancak, tanıdık arkadaşlar vardı. Onların yardımıyla izledim durumu. İki hastanede on ölü var. Yaralıları saymak mümkün değil. Kendi ellerimle götürdüm ameliyat masasına birçoğunu" diyor.

Gece 21.00 sularında silah sesleri geliyor Mardinkapı yönünden hâlâ. Balıkçılarbaşı, Melikahmet sokaklarında yürüyen her canlıya ateş edildiği söyleniyor. "Bakanlar Kurulu toplanmış, sıkıyönetim ilan edeceklermiş" fısıltısı geziyor ortada. Bu diyarda kurşun yönetim var, sıkıyönetim nedir ki?

Direnç cemresi inmiş bu toprağa bir kez, kurşun yönetim acze düşüyor. Bire bin veren bir toprak bu. Öfke, kin, kavga fışkırıyor. Yüzlerdeki telaş sadece tanıdıklarını arama telaşı. Umarsızca geziniyor insanlar ve gençliğine ulaşmamış çocuklar. Kanlı Çarşamba'yı ters yüz etmenin ışıltısını yansıtıyorlar, kalenin bedenlerine, şehitler beldesi Sur'lara...

VE KADINLARIMIZ

Zulüm yıkmış kuralları. Kolkola yürüyor Diyarbakır'da analar, bacılar ve eşler erkek kardeşleriyle. 10 Temmuz gününde giymişler bayramlıklarını şenliğe çıkarcasına tüm kadınlar. Sabah 8'den (belki de hiç uyku girmedi gözlerine) beri ayakta, rengarenk giysili kadın-

lar. "Kadınlar, bizim kadınlarımız" geride değil artık sarı öküzden yerleri, omuz omuza, yanyana ilerliyorlar karşı cinsleriyle.

Bir kitaptan okumuştum "Kürtlerde kadınlar daha özgür ve eşittir" diye... Bence bu eşitlik daha çok kavga alanlarında. Çünkü Kürt kadınları tahammülsüzdür kalleşliklere, korkusuzdurlar haksızlıklara karşı.

10 Temmuz sıcağında gün boyu çınlatıyor sesleri her yanı. Tilili'yi hep onlar çekiyorlar, zılgıt çekenler de onlar. İnsan selinin yarısı değiller elbet; yarıya yakını oluyorlar ama. Güzergah boyunca izliyoruz onları. Köy evlerinin avlularına, apartman balkonlarına, kapı önlerine öbeklenmişlerdi, el sallayıp, zılgıt çekerek zafer yapıyorlardı. Kalabalığa eşlik ediyorlardı durdukları yerden. Yarın onlar da inecek diğer analar gibi insan seline.

Analar sahipleniyor canlarını, "ana yüreği" demişler, "titrek" çarpar. Sahiplenmişler canlarının ötesinde bir şeylere: Bir kavgaya sahiplenme bu. Kurşunların üzerine daha cesaretle yürüyorlar bunun için. Cenaze arabasına, tabuta sarılışları dolduruyor insanın içini. Gözleri dolu dolu akarken, eller zafer yapıyor. Sıcak kurşunları tadıyorlar onlar da. "Analara kıymayın efendiler" demenin anlamı yok, "hoşgeldi" dercesine yürürken kurşun üstüne. Kadın-erkek ayrımı yok burada, çünkü aynı duygularla dolular ve yürekler birlikte çarpıyor. Çalışan, didinen, doğuran ve yaşamın en ağırından yükünü taşıyan kadınlar meydanlarda şimdi. Karanlıklar diyarının üstüne yürüyorlar. Her biri bir kavga neferi, saygıyla eğiliyor insan. Ve "bizim kadınlarımız" bunlar.

KORKUNUN ÜRKEKLİĞİ

Saat 21.00 sularında otobüs terminalindeyiz. Şehre bakıyor dönüp insanlar. Burada bir savaş yaşandı bugün, şahit ol, unutma bunu ey Diyarbekir! Biz beynimize kazıdık vahşeti. Edebiyete ulaşanın sayısı bir değil artık. Onlarcası ebedilşeti eşitsiz kavgada. Bir konuşmacının sesi çınlıyor kulağımda, "bu cenaze töreni değil, bir mücadele, hesap sorma günü. Yürümeliyiz karanlığın üstüne. Kontr-gerilla, ölüm mangaları böyle geriletilebilir." Yürümek üstüne karanlığın; belki kanlı sulardan geçecek? Olsun. Hergün kanlar akmıyor mu bu diyarda? Kandan kına yakmaya alışmış Kürt halkı. Özgürlük bedelsiz olmaz, biliniyor. Bedel ödemeye hazır bu insan deryası. Umuda varılacak elbet, tek yürek çarpmasını bildikten sonra. Tek yürek çarpmasını yaşadı bugün Diyarbakır, ve araçlarıyla birgün öncesinden yola koyulanlar.

Garaj çıkışında bir polis biniyor otobüse. Ergani'de inecek. Arkasına yaslanamıyor bir türlü. Ön koltuğa eğilmiş, gözatıyor çevresine. Hareketleri ürkek ve tedirgin. Boynu dönüyor duraksız. Ergani'ye ulaşması yıllar aldı belli. Kimbilir kaç kez dokundu soğuk tetiğe? Kaç can parçalandı onun kurşunuyla? "Görev, ben görevimi yaptım" diyor gözleri titreyerek. Belki bir çocuğu öldürdü henüz 9 yaşında. Belki bir ananın yüreğini parçalamıştır silahından çıkan kurşun. Vicdan azabı çeker gibi bir hali mi var ne? Yabani, ayrık otu gibi hissediyor kendisini. Ürküntü çizgileri geziniyor yüzünde. " Ne olacağım?" diye geçiriyor belkide. Onbinlerin haykırışı çınlamış kulaklarında, kolay değil. Yüzbinlerin bütünleşmesini gözlemiş. İstifasını basar yakında diyorum içimden. Can tatlıdır, can pazarı buralar biliyor. Bir insan sureti ürkek ürkek ve titreyerek Ergani'ye iniyor. Bir Toplumsal direncin filmi ile birlikte vahşete dair sahneleri içiçe görüyorum yeniden, karanlık gece yolculuğunda.

ÖLÜM MANGALARI İŞBAŞINDA!

Son birkaç ay içinde bölgede "faili meçhul olaylar meydana gelmektedir. Diyarbakır şehir merkezinde HEP eski il başkanı Mustafa Özer'in arabasına bomba kondu. Çevrede büyük hasar meydana geldiği olayda tesadüf eseri can kaybı meydana gelmedi. Olaydan hemen sonra yine Diyarbakır şehir merkezindeki İHD, Özgür Halk ve Medya Güneşi'nin bulunduğu bina bombalanarak üç katı tahrip edildi. Binada sağlam cam bırakılmadı ve çevrede balkonda yatan bir kişi yaralandı. Bu olaydan bir-iki ay önce İHD'ye kimliği belirsiz kişiler tarafından meçhul bir bildiri bırakılmıştı. Bildiri STOM-HAY-DER imzalı, şimdiye kadar ismi duyulmayan bir örgüt tarafından yazılmıştı. Bu bildiri ile İHD bombalanmakla tehdit ediliyordu.

Bombalama olayının ardından 2000'e Doğru'nun bürosunun bulunduğu bina sakinleri bir yazıyla uyarılarak bu dergiyi kovmaları istendi. Yine aynı kişiler daha sonra sol yayın satan gazeteci kulübelerini tehdit ettiler. Tehdit yazısı ile daha önce STOM-HAY-DER imzalı yazı aynı bilgisayarın yazılarıydılar.

Bomba uzmanları İHD'ye atılan bomba ile Av. Mustafa Özer'in arabasına konan bombanın aynı tipte olduğunu bildirdiler.

28 Haziran 1991 günü Hilal belediye başkanı Yakup Kara kimliği tespit edilemeyen kişilerce kaçırıldı. Daha sonra cesedi yakılmış olarak bulundu. Yanında 4 arkadaşıyla birlikte ölü bulanan belediye başkanını PKK öldürmediğini açıkladı. Şırnak ili Uludere ilçesine bağlı bir kasabanın belediye başkanı olan Kara, daha önce gözaltına alınmış ve kendisine işkence edilmişti. Birkaç defa da korucu bulması ve akrabalarını korucu yapması için zorlanmıştı.

Aynı gün Şırnak'ın Merkez Nérex (Dağkonak) köyünde iki kişi kurşuna dizildi. Bu köy koruculuğu kabul etmeyen bir köydü. TRT bu olayı "Dağkonak köyünde meydana gelen çatışmada iki terörist öldürüldü" diye verdi. Aynı günlerde Cizre'de İbrahim Sarıca isimli biri yine evinden alındıktan sonra ölü bulundu. Köylüler olayı polislerin yaptığını söylediler. Bundan bir hafta önce de Diyarbakır'daki araba bombalamalarına benzer bir olay Kızıltepe'de meydana geldi. 22 Haziran günü saat 14 sularında Namık Kemal mahallesinde özel bir otomobile konan bomba sonucu oto sahibi Ahmet Doğan yaralı kurtulurken, M. Salih Doğan parçalanarak can verdi. Bu iki kişi de çevrelerinde demokrat olarak tanınıyorlardı.

Olaylar bunlarla bitmedi. 8 gün sonra bu kez Batman böyle bir saldırının ve bombalamaların odağı oluyordu. 2 Temmuz günü Batman'da bir arabaya yerleştirilen bomba tıpkı diğer örneklerdeki gibi patladı ve olayda oto sahibi Sıddık Tan ve oğlu Azad Tan ağır, müşteri Cengiz Tek hafif yaralandı. Sıddık Tan kapatılan İHD yönetim kurulu üyesiydi. Tan'ın iki oğlu gerilla mücadelesine katılmışlardı.

İsmail Efe 18 Haziran günü Van'ın Gürbulak ilçesinden taksiyle Doğubeyazıt'a gelirken yolda tarandı. Yanındaki Gürsel Dikmen tarama esnasında kaçarak yaşamını zor bela kurtarırken Efe aldığı yaralarla orada öldü. Bu olayı kimin yaptığı da pek bilinmiyor ama bilenler de konuşmamayı tercih ediyorlar. Bu cinayet de diğerleri gibi karanlıkta kaldı.

5.7.1991 günü gece yarısı saat 24.00 civarında HEP il başkanı Vedat Aydın, hanımının anlatımıyla, polisler tarafından alındı. Polis olduklarını söyleyen 5 telsizli ve silahlı kişi Vedat'ı evinden aldıktan sonra bir daha haber alınamadı. Ertesi gün İHD ve HEP, Aydın'ın kayıp olduğunu, emniyetin onun gözaltına alınmasını kabul etmediğini ve hayatından endişe ettiklerini açıklayan bir basın açıklaması yaptılar. Bütün gazetelerde olay yazıldı. 7.7.1991 akşamı Vedat Aydın'ın cesedi Maden Ergani yolunda üzerinde işkence izleriyle bulundu. Vedat'ın kolu ve bir bacağı kırıktı. Ayrıca kafasının arkasına taşla vurulmuştu ve 5 kurşun yarası vardı.

Bu tip faili meçhul cinayetlerin daha ne kadar süreceği belli değil. Ama kesin olan bir şey vardır ki kurbanların hemen hepsi ilerici, devrimci veya demokrat kişiler... Bu cinayetler şunu gösteriyor ki ölüm mangaları veya Kontr-gerilla (gladio) gibi örgütler şehir cinayetlerine başlamışlardır. Bu cinayetlerin Kontr-gerilla tarafından yapıldığı ve o çevrelerce işlendiğine bölge halkı kesin gözüyle bakıyor. Amaç; bilinen halk liderlerini, tanınmış kişileri öldürerek kitleleri sindirmektir.

XIII

Bin voltluk idam şalteri
İner yüreğine
Bırak dostum
Onlar
Değil senin gibi yiğidinden
Döle düşmüş çocuktan bile korkarlar
Korkarlar ya
Korku dağları bekler
Hani kolların Vedat
Ya başın
Nerde bitiyorsun
Nerde başlayıp

XIV

Nerdesin Vedat
Kalleş namlı ölüm
Ama anlıyorum
Senin gözbebeklerinde
Daha da
Çirkinleşir tutsaklık
Dahası
İdama vurgun şafaklar çirkinleşir

XV

Her yerde
Her anda
Düşmanın kirli çizmesi altında
Yurdum
Teslimiyet yok oysa
Kalırsak
Ölüm gelirse yahut
Hoşgeldin ölüm

Sait ALPASLAN

www.kurdi.org

Görev, Kitlesel Eylemliliği Yükseltmektir

Diyarbakır'da yeni bir Serhildan boyverdi. Devlet terörüne karşı, Kürdistan'da anlamlı bir tepki yükseldi. Onbinlerce kitle, V.Aydın'ın cenaze töreninde devlet terörüne ve insanlık dışı baskılara karşı eylemlere geçti. Devletin tüm engellemelerine rağmen, çevre illerden insanlar Diyarbakır'a akın ettiler. Güvenlik güçlerinin Diyarbakır'ın çevresine kurduğu barikatlarla, cenazeye katılım kısıtlanmış olmasına rağmen, yüzbine yakın insan cenazede buluştu. Bu, ulusal baskıya, devlet terörüne karşı, yığınlardan yükselen bir tepki patlamasıydı.

Diyarbakır'ın yakın tarihinde ilk kez bu boyutta bir kitlesel eylem gerçekleşti. Ve ilk kez kadın, çocuk, yaşlı, işçi, esnaf, köylü olarak Kürt ulusu tüm sınıf ve katmanlarıyla ortak bir davranışı gerçekleştirdi. Yığınlar, Maden'den Diyarbakır'a kadarki bir geniş alanda, bir günle sınırlı da olsa, düzenin hiçbir yasal engelini tanımaksızın, özgürce davrandılar. Ala rengin, dağlarda, yollarda ve şehir merkezlerinde özgürce dalgalandı. Ulusal özgürlük talebi özgürce ve korkusuzca haykırıldı. Devlet terörü nefretle lanetlendi. Özetle halk yığınlarınca meşru hak olarak kabul edilen ve güçlerinin yettiği herşey yasaldı.

Mücadelenin bugün cereyan ettiği ortam ve vardığı düzey özetle şöyledir:

a) Kürt sorunu artık kendisini kabul ettirmiş, uluslararası düzeyde de gündeme gelmiştir.

b) Ulusal direniş ve diriliş süreci, yığınsal başkaldırılar düzeyine ulaşmıştır.

c) TC devleti'nin Kürdistan politikaları iflas etmiş, izlenen savaş siyaseti gelişen süreci engelleyememiştir.

d) K.Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, genel Kürdistan mücadelesi içinde sivrilip öne çıkmaya başlamıştır.

e) K.Kürdistan'da yörelere göre farklı biçimlerde ve düzeylerde tezahür etmekle birlikte devrimci durum giderek daha da olgunlaşmaktadır.

Toplumların gelişim mücadelesinde, ya da genel olarak ezenle ezilenlerin kavgasında yüzyıllardır işleyen bir yasa, son Diyarbakır Serhildanı'nda bir kez daha doğrulandı. Herhangi bir talebin meşru olup olmadığını belirleyen asıl olarak rejimin yürürlükte bulunan yasaları değil, yığınların doğrudan eylemleridir. Diyarbakır'da böyle olmuştur. Yığınlar, ulusal özgürlük mücadelesinin önündeki engelleri tanımadan, fiilen gerici yasaları aşarak, onları etkisiz kılarak davrandılar. Kısa bir süre içinde de olsa, tamamen özgür davranıp taleplerini özgürce haykırdılar.

Bu yönelişi ülke çapında derinleştirmek, tüm cephelerden rejimi sorgulayan ve hedefleyen talepler etrafında yığın eylemini geliştirmek, komünistlerin, devrimci yurtseverlerin bugün tayin edici görevleridir. Büyük küçük ayırdetmeden, tüm ekonomik, demokratik, politik talepler etrafında kitle eylemini geliştirmeliyiz. Ulusal Kurtuluş ve mücadelesinin zora dayanmadan zafere ulaşması elbette düşünülemez. Son eylem de bunu bir kez daha kanıtladı. Ama nasıl bir zor, ya da kimin zoru? Kadroların mı yoksa kitlelerin mi? Bu sorulara bizce son Serhildan eylemi netçe yanıt getirdi. Bu yanıt, kitlelerin zora dayalı eylemidir, tayin edici olan budur. Ulusal özgürlük mücadelesinin bugüne tırmandırılmasında, kırsal alanda sürdürülen gerilla eyleminin etkileri de inkar edilemez. Fakat uzun erimli süreçte özgürlük mücadelesinin zaferle taçlanmasını sağlayacak olan stratejik mücadele hattının, gerilla eyleminde değil, kitlesel zora dayalı kavgada yattığının, herkesin görebileceği açıklıkla otaya çıktığına inanıyoruz.

Ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinde stratejik olarak çözüm, zora dayalı kitle eyleminde yatmaktadır. Bu çizgi, tüm alanlarda ve tüm sorunlar üzerinde geliştirilip derinleştirilmelidir. Kürdistan'da kitle mücadelesi zengin bir çeşitlilik gösteriyor. Açık devrimci yığın eylemleri yasal çerçeveleri zorluyor, aşıyor. Kürdistan'da açık mücadele ile yasa dışı eylemin sınırları belirsiz. Mücadele kendi alanını kendisi açıyor. Ajitasyon, propaganda ve eylem üçlüsünün diyalektik bileşkesinde, eylem yönü ana eksen durumundadır.

Kitle hareketinin başını çekmek ve bu hareketi en başa koymak, onu en temel belirleyici mücadele çizgisi olarak değerlendirmek bizim önümüzde duran yaşamsal görevdir.

Bizi yığınlara ulaştıracak diğer araçları da ustalıkla ve cesaretle kullanmalıyız. Dernek, seçim çalışmaları, sendikal örgütlenme ve insan hakları mücadelesi gibi ekonomik-demokratik mücadele mevzi ve yöntemlerini en verimli şekilde kullanmalıyız; yaratmalıyız. Bu alanlarda ciddi ve tutarlı bir faaliyet örgütlemeliyiz. Üstelik bu alanlardaki mücadele sanıldığı gibi basit, pasif ve risksiz de değildir.

TC'nin ulusal sorundaki krizi giderek derinleşiyor.

www.rastiweb.org

Türk burjuva aydınları ve burjuva basının köşe yazarları, Diyarbakır Serhildanı karşısında tam bir şaşkına döndüler. Kimileri cesaretli çözüm önerilerinde bulundular. "Artık kafayı kumdan çıkarma zamanı geldi. Gerçeklere yüzümüzü dönme zamanı da geldi" diyerek, "Federasyon mu, bağımsızlık mı, özerklik mi?" düzeyinde konuyu tartışıp çözüm önerileri sunmaya çalışıyorlar. Hemen hemen tüm köşe yazarlarında da benzer tutumu görmek mümkündür. En katı şoven-gericisi bile, artık bir çözüm yolunun bulunması gerektiğini yazmaktadırlar. Kısacası sorun bir daha geri dönülmezcesine Kürdistan ve Türkiye kamuoyunun gündeminin başına oturdu.

TC devletinin Kürdistan'da kitle desteği giderek eriyor. Kürt yurtseverliği, dalga dalga en geniş halk yığınlarını etkisinin altına almaktadır. Siyasal zorla, devlet terörü ile bunun önü alınamaz. TC'nin en tepedeki devlet yetkilisinden, alt kademedeki görevlisine kadar herkesde bir telaş ve öfke görülmektedir. Devlet terörünün çözüm olamayacağı giderek devlet yapısı içinde de taraftar bulmaktadır. Ancak bütün şaşkınlığına, telaşına rağmen, TC yönetimlerinin Kürdistan'da gelişen mücadele karşısında, bugün olduğu gibi yakın bir tarihte de sopa siyasetinden vazgeçmeyecektir. Yükselen ulusal özgürlük mücadelesini zorla, gerektiğinde kitle katliamıyla (son Diyarbakır eyleminde kitlelerin taranması gibi) ezme siyasetinden vazgeçmeyecektir. Diyarbakır olayları üzerine, hükümetin aldığı tutum ve Başbakan'ın demeci, sopa siyasetinden vazgeçilmeyeceğini açıkça gösteriyor. Bu siyaset karşısında tutumumuzun ana çizgileriyle ne olması gerektiğini belirttik. Ayrıca düşmanın birçok açıklarına, telaşına, kararsızlığına rağmen hâlâ güçlü olduğunu unutmamalıyız. Onun zayıf noktalarından yüklenerek yığınlardan tecritini derinleştirmeliyiz. Bu yönde yaratıcı, zengin mücadele araç ve yöntemlerini bulmalıyız. Yığınlarla düzenin yeterince çelişkisi vardır. Sorun, yığınları kendi özgüçlerine inandırmak, güven duygusunu kazandırarak varolan eylem potansiyellerini açığa çıkarmaktır.

TC'nin gelecekte başvurması muhtemel olan ve bugün uç veren bir başka yönelişine dikkat çekmeliyiz. TC, gelecekte Kürdistan'da kitle desteğini tamamiyle kaybeder ve de sistem içi bir çözüme yumuşak inişin zeminini yaratamazsa, sopa siyasetini tamamlayan bir unsur olarak Kürt yurtseverliğine karşı "Ne Mutlu Türküm Diyene" sloganıyla şoven Türk milliyetçilik silahına sarılabilir. Türkiye ve Kürdistan'daki Türk halkını saldırgan bir şovenizm silahıyla donatarak halklar arası bir çatışmayı hedefleyebilir. Böyle bir yöneliş, artık "Biz Türkler, Siz Kürtler" ayrımına dayandırılır ki bu, hem TC'nin son çırpınışı olur, hem de çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Böyle bir yöneliş karşısında, Kürt ve Türk komünistleri, halkların kardeşliği ve dayanışmasını öne çıkarmalı, halklar arası ekilmek istenen kin ve düşmanlık tohumlarını etkisiz kılmak için aralıksız çaba sarfetmelidirler.

Tüm versiyonlarıyla değerlendirildiğinde, TC'nin Kürt ulusal sorununda sistem içi bir çözümü ağır ağır olgunlaştırmaya yöneldiğini görüyoruz. Turgut Özal son açıklamalarıyla bunu gizliden gizliye hedeflediğini ortaya koyuyor. Amaçlanan güçlü bir ekonomik gelişme ve bunun Kürt emekçi yığınlar arasında sağlayacağı "refah"la, sistem içi bir çözümün (başka bir ifadeyle kültürel özerkliğin altyapısını yaratarak sorunu "çözmek" istedikleri anlaşılıyor. Kaldı ki, sistem içi ve mevcut dört gerici devletin sınırlarının değişmezliği temelinde her çözüm, emperyalizmin de öteden beri hedefidir.

Devrimciler bu yönelişi bugünden açığa vurmalı ve reddetmelidirler. Ulusal özgürlükle birlikte (ki kültürel özerklik ulusal özgürlük de değildir) tekelci kapitalizmin sınırlarını aşan toplumsal kurtuluş hedefinde, emekçi yığınları eğitmeli, bilinçlendirmeli ve örgütlemelidirler. Ayrıca halkımızın iradesine rağmen çizilen mevcut devlet sınırları kabul edilemez. Ulusal-toplumsal özgürlükle birlikte, bölgede yeni devlet sınırlarının çizilip çizilmeyeceği, halkımızın ayrılıp kendi bağımsız devletini mi, yoksa diğer halklarla federasyona mı, yöneleceğini tamamen özgür koşullarda, özgür iradesiyle halkımız belirlemelidir.

Son kitle eylemi Kürdistanlı tüm Komünist, Devrimci, Radikal, Reformist vb. tüm ilerici güçlerin birlikte davranmalarının önemini bir kez daha önümüze koydu. Yüzbine yakın kişiyle kitlesel eylemin gerçekleşmesinde, örgütlü güçlerin birlikte davranışının önemli bir payı vardır. Bu, örgütlü güçlerin, aritmetik toplamından çok, birlikte davranma ve halka ortak çağrılarının yarattığı olumlu etkidir. Bununla birlikte halk yığınlarının önemli bir kesimi oluşan ve yayılan yurtseverlik dalgasının etkisiyle kendiliğinden eyleme yönelmiştir. Dolayısıyla süreğen ve istikrarlı, ne istediğini bilen ve öyle davranan bir kitle hareketinin yaratılması görevi önümüzde duruyor. Bu doğrultuda yapılması gereken, en başta tüm politik akımların, ortak noktaları öne çıkarmaları, hareketin genel çıkarları etrafında birleşik eylemin ve örgütlülüğün yaratılmasıdır. Tüm güçleri kapsamına alacak birleşik cephenin yaratılması tüm örgütlü güçlerin canalıcı görevidir.

Yükselen kitle eyleminde, Kürdistan işçi sınıfının nicel ve nitel etkinliği zayıftır. Bu son eylemde de netçe görüldü. Bu gerçeklik ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinin istikrarı ve geleceği yönünde ciddi bir tehlikeyi barındırıyor. İşçi sınıfı ulusal özgürlük mücadelesinde başçekici bir konuma yükselmeden, ulusal özgürlükten sosyalizme geçiş hayal olacaktır. Komünist olduğunu iddia eden herkes mevcut zaafa parmak basmak ve giderilmesi için kavga vermek zorundadır●

Kitlesel Eylem Çizgisi Derinleşiyor

Kemal ARDIL

İktidarın halkımıza karşı yürüttüğü özel savaş "devlet terörü" yasasıyla katlanarak devam ediyor. Halkımızı yoketmeyi, kişiliksizleştirip onursuzlaştırmayı amaçlayan baskı, terör, işkence ve özel savaşa karşı mücadelenin yükseltilmesi zorunludur.

Kürt Halkına karşı yürütülen imha ve sindirme politikası operasyonlarla, işkencelerle, katliamlarla ve "anti-terör yasası"yla daha da ağırlaştırılarak sürüyor.

Halkımızı teslim almayı, sindirmeyi ve yoketmeyi amaçlayan bu baskı, işkence ve katliamlar amacına ulaşamamış, aksine Kürt halkı baskı-işkence koşullarında direnmeyi öğrenmiş ve bu kavga koşullarında ulusal bilincini daha da güçlendirip derinleştirerek imha ve köleleştirme politikasına karşı dirençlice durma gücüne erişmiştir.

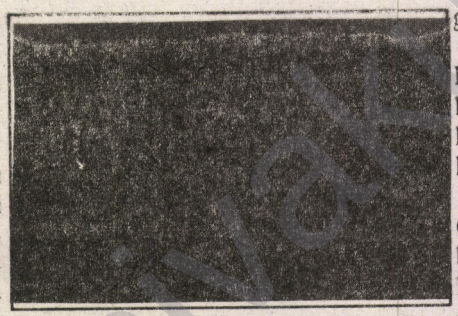

Çalınan mezar taşları (Adıyaman - Karalar Köyü)

TC yönetiminin imha politikası çerçevesinde ülkemize yığdığı askeri güç, özel katliam timleri, Kürdü Kürde kırdırmayı amaçlayan Köy Koruculuğu, halkımızı topraklarından koparmayı veya susturmayı amaçlayan sansür-sürgün kararnamesi ve devrimcilerin katledilmesini yasallaştıran "anti-terör yasası" vb. uygulamalar, halkımızın mücadele azmini durdurmaya yetmemiştir.

1990 yılı Martı'nda Silopi ve çevresinde başlayıp yayılan "Serhildan" eylemiyle halkımız kitlesel mücadele yolunu seçmiştir.

TC'nin zoraki Köy, Mezra vb. yerleşim birimlerini boşaltmasına, insansızlaştırılmış özel askeri alanlar yaratmasına, insanların keyfi olarak katledilmesine veya insanların onurlarının çiğnenip değer yargılarının ayaklar altına alınmasına karşı tepkiler giderek kitlesel gösterilere dönüşüyor.

Halkımızın bu tepkileri yerel düzeyi aşmış, bütün ülkeye yayılmıştır. Bugün ülkemizin dörtbir yanında kitlesel gösteriler, eylemler yükseliyor. Kendi değer yargılarının çiğnenmesine, katliamlara ve işkencelere karşı tepkiler yoğunlaşıyor.

Hazro, Batman, Silvan'da halk, 1000-2000 araçlık konvoylarla cenazelerini kaldırıyor. Devletin müdahalesine sessiz kalmıyor, başka kitlesel eylemlerle cevap veriyor.

Dün bu baskılara, kırımlara ve saldırılara sessiz kalan Kürt işçiler ve asimilasyonun yoğun olarak yaşandığı bölgelerde de halk mücadeleyi yükseltiyor.

Diyarbakır'da 7000 işçi kitlesel gösterilerde bulunarak ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin önemli bir gücü olduğunu kanıtladı. Bu kitlesel gösterilerde siyasal nitelikte sloganları ön plana çıkarttılar.

Maraş, Antep, Adıyaman ve Malatya gibi iller Kürtlerle Türklerin yoğun olarak birarada yaşayıp kaynaştığı alanlardır. Dolayısıyla, asimilasyon politikasının yoğun olan bu bölgelerde yaşandı. Asimilasyon ve mezhepsel inançların farklı bir özellik taşımasından dolayı ulusal uyanışı hep geriden takip ettiler. Şimdi, ulusal ve toplumsal mücadelenin kazanmış olduğu boyut Maraş, Antep, Adıyaman ve Malatya'yı gibi illeri de kapsamına aldı. Bu, anılan bölgelerde kitlesel eylemlilikler boy göstermeye başladı.

1991 Newroz'u Adıyaman'da kalabalık ve coşkulu bir kitle tarafından kutlandı. Ayrıca diğer ulusal etkinliklerle de yükselen bir grafik çizme yolundadır.

Adıyaman'ın Suvarlı nahiyesinde Özel Tim'in ve Jandarma'nın yoğun baskısına, aramalara ve halkın tartaklanmasına halkın karşı koymasıyla olaylar büyür, halk baskıların durdurulması amacıyla toplu olarak Besni'ye yürüdü.

Yine Adıyaman'ın "Karalar" köyünde bayram dolayısıyla halk kendi bağrından çıkarıp yetiştirdiği iki devrimcinin (Hasan TÜRKMEN, Döndü TÜRKMEN) mezarını ziyaret etmeye gitti. Özel Tim, halkı engellemeye çalıştı fakat başaramadı. Daha sonra 27 Haziran gecesi çareyi mezar taşını çalmakta buldu.

27 Mayıs günü Pazarcık Lisesi'nde 200-300 civarında öğrenci bölgelerinde sürdürülen operasyonları ve Kürt halkına yönelik devletin politikasını protesto etmek amacıyla bir günlük eylem yaptılar.

Ayrıca "Anti-Terör Yasası"nı protesto etmek amacıyla yapılan açlık grevlerine Adıyaman, Malatya ve Antep halkı da yoğun bir katılım gösterdi.

Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi giderek artan bir hızla ülkemizin bütün alanlarına yayılıyor, bütün sınıf ve katmanları etkisi altına alıyor.

Devrimci tavır; halkımızın yoğun işkence, baskı, terör ve katliam koşullarında direnişleriyle yaratmış olduğu bu halkayı yakalayıp derinleştirmektir.

Görev; işkencelere, baskılara, devlet terörüne, imha politikasına karşı etkin mücadele kampanyalarının örgütlenmesidir. Geleceğimizi kendi ellerimizle almamız için yaygın kitlesel eylem çizgisini derinleştirerek sürdürmek zorunludur. ●

Ülkemiz İşçi Hareketinde Yeni Canlanma

Berivan AZAD

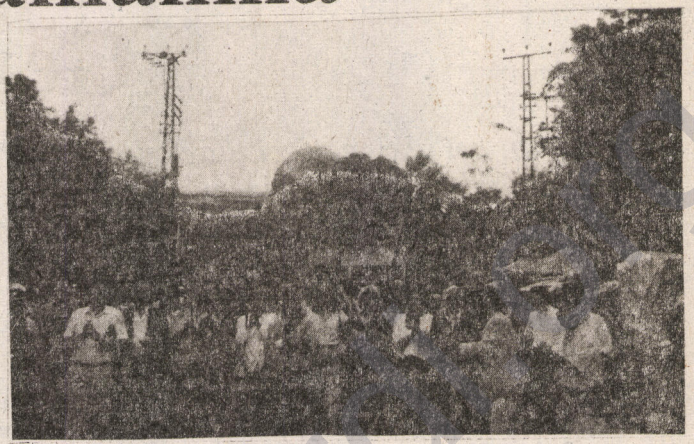

Türk-İş yönetimiyle hükümet arasında kamu işyerleri ile ilgili sürdürülen toplu iş sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine Türkiye ve Kürdistan'da işçi hareketinde yeni bir eylem dalgası yaşanıyor. Değişik kentlerde ve çeşitli biçimlerde gelişen bu eylemlerden ikisi de Diyarbakır'da yaşandı.

İlki 11.06.1991, ikincisi ise 13.06.1991 tarihlerinde protesto yürüyüşü biçiminde iki toplu vizite eylemi gerçekleştirildi. Birinci eylemde daha çok ekonomik haklarını dile getiren ve hükümeti çeşitli sloganlarla protesto eden işçiler; ikincisinde 6-7 bini bulan bir kalabalıkla siyasal niteliği öne çıkaran bir eylem gerçekleştirdiler. Karayolları Bölge Müdürlüğü binası önünde biraraya gelen, Köy Hizmetleri, TEK, DSİ ve Karayolları işyerlerinde çalışan işçiler, SSK hastanesine kadar süren yürüyüş sırasında "hükümet istifa", "Türk-İş istifa", "Kahrolsun sarı sendikacılık", "Kahrolsun sömürgecilik", "Anti-terör yasasına hayır", "Kahrolsun devlet terörü!", "İşçi Botan elele, demokrasi karéme!", "kahrolsun faşizm!", "zindanlar boşalsın!", "insanlık onuru işkenceyi yenecek!" gibi sloganları haykırdılar.

Türk-İş yönetimine karşı kesin bir tutum içinde görülen işçiler, SSK hastanesi önünde konuşmak isteyen Türk-İş 7. Bölge temsilcisi Fahri Altunkalem'i yakalayıp, konuşmasına izin vermediler. Daha sonra konuşma girişiminde bulunan Türk-İş sendika temsilcileri ise bu tutum karşısında konuşma girişimlerinden vazgeçmek zorunda kaldılar. İşçi sınıfının kararlılığını sergileyen bu eylem tekrar atılan sloganlar ve çekilen halaylarla sona erdi.

Aynı eylemler serisi içinde 1 Temmuz 1991 tarihinde yine Diyarbakır'da Yol-İş, 2 nolu şube binasında sendikanın 36 yöneticisi devlet terörünü protesto için uyarma mahiyetinde iki günlük açlık grevi gerçekleştirdiler. İşçilerin toplu ziyaretleriyle, işçi sınıfının birliğini haykıran sloganlarla ve yapılan anlamlı konuşmalarla süren bu eylem de daha önceden planlandığı biçimde sona erdirildi.

Diğer işçi eylemleri ise şöyle:

- 5 Haziran'da Diyarbakır TEMSAN'da 450 bin işçi uyuşmazlık sonucu greve başlıyor.

- Yine Diyarbakır'da, TES-İŞ 1 nolu şubeye bağlı işçiler 11 Haziran'dan itibaren eylemlere başlıyor, eylemlerini yemek boykotu ile sürdürüyor.

- 15 Haziran'da Van TES-İŞ ve DSİ işçileri vizite eylemini toplu yürüyüşe dönüştürüyorlar. Ayrıca, YOL-İŞ işçileri sakal bırakma ve açlık grevi ile eylemlere katılıyor.

- 12 Haziran'da eylemler ülke sathına yayılıyor. Batman Köy Hizmetleri'nden 240 işçi iki günlük uyarı açlık grevi yapıyor; Siirt TEK işçileri yemek boykotu yaparken, Köy Hizmetleri'nde çalışanlar ise sakal bırakma eylemini başlatıyordu. Malatya'da üç işkolunda yemek boykotu, sakal bırakma ve vizite eylemleri sürdürüldü.

- 17 Haziran'da Ş.Urfa'da 44 TEKEL işçisi viziteye çıkmak isteyince polis tarafından engelleniyor, tümü gözaltına alınıyor ve mahkemede 5 işçi tutuklanıyor.

- 17 Temmuz günü Malatya TEKEL işçileri toplu vizite eylemine çıkmak istiyor, ancak vizite kağıdı verilmeyince ana caddeye çıkıp burayı bir süre işgal edip, gösteri yapıyorlar.

- 18 Haziran'da Mardin Mazıdağı'nda bulunan Etibank Fosfat işletmesinde çalışan 300 işçi toplu vizite eylemine çıkarak 12 kilometre yürüyor.

Haziran ve Temmuz aylarında boyveren işçi eylemleri, olağanüstü hal ve olağan ötesi yetkili güvenlik tedbirlerine rağmen önemli oranda yaygınlaştı ve bütünlük sağladı. Kürt işçilerin grev, eylem, hak talebi uğruna mücadelesi, gerek devlet yetkililerince, gerekse Türk-İş yönetimince "olağanüstü bölge" gerekçeleriyle engellenmeye çalışılıyor, ya da yasaklanıyor. İşçiler bu yasaklamalara rağmen sokaklara çıkıp istemlerini dile getirdiler ve baskıları protesto ettiler. İşçiler, sınıfsal ve ulusal sorunlarına yönelik ciddi bir uyanışı gösterip edilgenliği aşmaya başlamıştır. ●

İşçi Hareketini Birçok Yönden Geliştirmek Gerekir

Haziran ayı ülkemiz işçi hareketinde yoğun günlere sahne oldu. Newroz, gelişen işçi eylemlilikleri, ülkemiz işçi sınıfının durumu ve sorunlarına yönelik Diyarbakır TEZ-KOOP İŞ 1 Nolu Şube Başkanı Ali ÖNCÜ ile görüşerek düşüncelerini aldı.

NEWROZ: *Sayın Ali ÖNCÜ, son günlerde işçi sınıfında bir eylemlilik süreci yaşanıyor. Bunun kısa bir değerlendirmesini yaparmısınız?*

Ali ÖNCÜ: Eylemlilik süreci şu anda Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nde çalışan yaklaşık olarak altıyüzbin (600.000) işçinin toplu iş sözleşmelerinin uyuşmazlık noktasına gelmesi ve buna bağlı olarak çalışanların günün koşullarında insanca geçinebilecekleri bir ücreti elde etmemeleri nedeniyle sendikalar tarafından başlatılmıştır. Eylemlilik süreci, ekonomik birtakım talepler çerçevesinde ele alınmaktadır. Bir sendikacı olarak, bir üye olarak ben bunu yanlış ve temelde eksik görüyorum.

NEWROZ: *DİYARBAKIR'da yürüyüş biçiminde iki toplu vizite eylemi gerçekleşti. Bu eylemler sizce istenen etkiyi gösterdi mi?*

A.ÖNCÜ: Benim kişi olarak arzuladığım, düşündüğüm şekilde eylemler kendi ağırlığını hissettirmedi. Nedenine gelince, bölgemizde bugüne kadar işçileri maddi bir güç olarak eylem alanına organizeli, örgütlü bir şekilde sürüklemenin, götürmenin çalışmasının yapılmaması nedeniyle büyük bir boşluk, büyük bir organize boşluğu sözkonusudur. Bu nedenle kamuoyuyla entegre olmadı, gerçekten de yetersiz kaldı. Ancak eylemin içeriği, eylemin muhtevası gerçekleşti. Ben isterdimki şu anda ekonomik, demokratik, insani birçok sorunu olan halkımız ve toplumumuz ile birlikte böylesi bir eylemi gerçekleştirseydi... Ben bunu talep ediyorum. Bu anlamda eylemde eksiklik görüyorum.

NEWROZ: *Sayın Ali ÖNCÜ, sizce amacınıza ulaşabilmeniz için sadece ekonomik mücadele yeterlimidir, yoksa eylemlere siyasal bir boyut da katmak gerekiyor mu?*

A.ÖNCÜ: Çok önemli bulduğum bir sorundur. Başından beri yapılan yanlışlıklar vardır ve bu yanlışlıklar halen devam ediyor. Yani sınıf adına, işçi sınıfı adına, toplumun en ağırlıklı gücü işçi sınıfı olması nedeniyle, bu sınıf adına yapılan yanlışlıklar dolayısıyla topluma yansıyor. Bugün gerek işçi sınıfının olsun, gerekse toplumu oluşturan diğer kesitlerin olsun ekonomik sorunlarının çözüldüğünü düşünsek bile eğer insanlar özgür iradelerini yönlendiremiyorlarsa, düşüncelerini çağdaş ve uygar anlamda topluma ve dünyaya yansıtamıyorlarsa, siyasi, ekonomik taleplerini ve özlemlerini ifade edemiyorlarsa o toplum, o işçi sınıfı bitkisel hayata sokulmuşlardır, dejenere edilmişlerdir, temel meselelerden uzaklaştırılmışlardır. Çünkü temel mesele Türkiye'de olsun, dünya konjonktüründe olsun pratik şunu gösterdi ki, hiçbir zaman ekonomik talepler insanların ihtiyaçlarına cevap verememiştir. Bu nedenle ekonomik mesele insanların hayatında önemli bir yer tutmasına karşın bunu mutlak surette siyasal mücadele ile bütünleştirmek gerekir. Bunu siyasal mücadeleyle bütünleştirmedikçe, demin belirttiğim şekilde toplum dejenere olur. Bitkisel bir hayata girer. Bu nedenle yanlışlıklar mutlak surette aşılmalı, önüne geçilmeli; sınıfın önüne ekonomik programın yanısıra siyasi bir program da mutlaka konulmalı, ekonomik ve siyasi program bir bütünlük içerisinde hedeflerine götürülmelidir.

NEWROZ: *Bu eylemlerden ortaya çıkan duruma göre sizce Kürt işçilerinin sınıf bilinci ve sınıf örgütlenmelerinin düzeyi ne durumdadır?*

A.ÖNCÜ: Ülkemizde kapitalist üretim ilişkileri kendi yasası gereği olarak çarpık gelişmektedir ve bu nedenle bölgeler arasında kültürel, siyasal, ekonomik ola-

rak bir sürü farklılıkları arzetmektedir. Metropol bölgeler diye tabir ettiğimiz bölgelerde, gelişmiş olan bölgelerde buna paralel olarak işçi sınıfının örgütlülüğü, işçi sınıfının ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasal düzeydeki yapısının geri kalmış bölgelerden çok daha ilerde olduğunu görmek mümkündür. Bu nedenle bizim ülkemizde yarı-kapitalist, yarı-feodal üretim ilişkilerine içiçe yaşanmasından dolayı sınıf olgusu, sınıf bilinci de bence, gereklerine uygun bir şekilde, mevcut olan ortamın ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzeyde gelişmemiştir.

NEWROZ: *Sınıf bilincinin gelişmediğinden sözettiniz. Kürt işçilerinin sınıf bilincine ulaşmaları için nelerin yapılması gerekir?*

A.ÖNCÜ: İşçilerin sendikalarda, kendi örgütlerinde söz ve karar sahibi kılınmaları, onların sınıf olayına entegre olmaları için önder kadroların mutlak surette üretimden gelen insanların demokrat, ilerici, yurtsever kadroların oluşturulması ve sınıf bilincinin geliştirilmesine yönelik somut ve pratik programların hayata geçirilmesi, bence önemli bir faktör, diğer önemli faktör; ise, kapitalist üretim ilişkilerinin dengeli bir şekilde gelişmesine bağlı. Çünkü kapitalizm kendi bünyesinde güçlü bir işçi sınıfı yaratır. Ancak bizim ülkemizin - demin belirttiğim şekilde - koşulları, üretim tarzı, diğer bölgelerden, diğer ülkelerden farklıdır. Yani, şu anda ulusal bilinç ve uyanış bir anlamda sınıfsal uyanışı, sınıfsal mücadeleyi bastırmış durumdadır.

NEWROZ: *Sayın Ali ÖNCÜ, bütün eylemlerde TÜRK-İŞ'in istenmeyen bir sendika olduğu ortaya çıkıyor. Bunu değerlendirirmisiniz?*

A.ÖNCÜ: Türk-İş bildiğiniz gibi 1980 sonrasında Türkiye genelinde varlığını idame ettiren tek konfederasyon durumundadır. Fakat görünen odur ki bugün işçi sınıfının özlem ve taleplerinin gerisinde bir çalışma, bir anlayış içerisindedir. Ve Türk-İş'in bünyesinde sınıf adına çok daha dinamik, çok daha aktif, çok daha reel programların ve politikaların hayata geçirilmesinden yanayım. Yani kuramsal olarak Türk-İş'in varolması bana göre yanlış bir olay değildir. Yanlış olan olay Türk-İş'in temsil ettiği işçi sınıfının özgür iradesi ile yönetimdeki karar ve söz sahipliği, sınıfın arzu ve istemleri doğrultusunda işler yapmamasıdır. Ve sanırım gelen tepkilerin de bundan dolayıdır. Yani bugün işçilerin bir kısmı veya büyük oranda işçilerin Türk-İş'i istememelerinin temel nedeni de bu olsa gerek.

NEWROZ: *Ülkemizde gelişen ulusal ve sınıfsal özgürlük mücadelesinde Türk işçilerinden beklentileriniz nelerdir?*

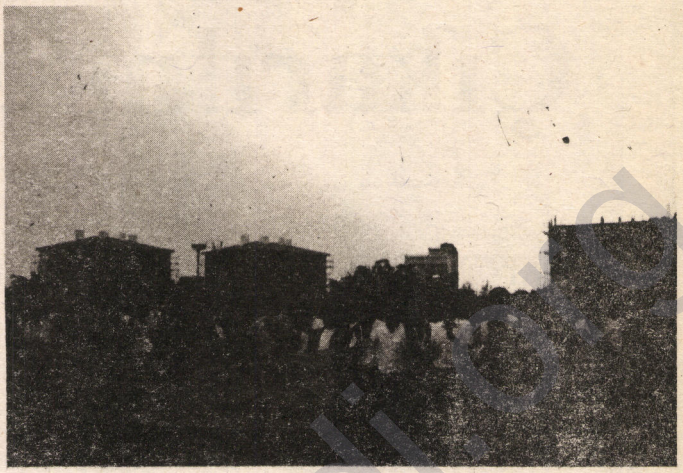

A.ÖNCÜ: Sınıfsal ve ulusal mesele tamamen insani bir meseledir. İnsan temel hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmış olan insanlar, toplumlar; özgür yaşamayı elde etmiş olan toplumlar, insanlar ve o toplumu oluşturan sınıflar tarafından mutlaka desteklenmelidir. Mutlaka onların mücadelesine saygı duyulmalıdır. Onların insanca yaşayabilme, kendi onurlarıyla yaşayabilmenin mücadelesi koşulsuz olarak desteklenmelidir. Bu anlamda, bu temel anlayışla ben, Türkiye işçi sınıfının sadece mücadeleyi ekonomik alanda görüp "bizi ilgilendirmez" ve vurdumduymaz bir anlayış içerisinde olmaları sınıf adına büyük bir yanlışlık olacaktır, diyorum. Tarih adına yapılan büyük bir yanlışlıktır. Bu nedenle benim sadece işçi sınıfından değil, toplumun her insanından, nerede olursa olsun, insani hakkı gaspedilmiş, elinden alınmış, onuru çiğnenmiş, zedelenmiş ve köle durumuna zor yöntemler kullanılarak düşürülmüş olan insanların, mücadelesini desteklemeleri, onların saflarında yeralmaları, onlarla kardeşçe bütünleşmeleri, bence insan olmanın asgari koşuludur, insan olmanın sorumluluğudur. Ve ben, özet olarak şunu söyleyeyim, şu anda insanlık bir sınavdan geçiyor. Kendisine insanım diyen herkesin Latin Amerika'da olsun, Ortadoğu'da olsun, Türkiye'de olsun, nerede olursa olsun rengi, ırkı, cinsi ve dili ne olursa olsun, eğer insani hakkı zor ve şiddet kullanılarak elinden alınmışsa mutlak suretle buna karşı çıkmak gerekir. Buna karşı çıkılmadığı zaman hiçkimsenin kendisine insanım demeye hakkı yoktur. Ve aynı zamanda şiddeti uygulayanların saflarında yeralarak onların bu uygulamalarını bir anlamda tasvip etmek, onaylamaktır. ●

www.kurdiskiarsivi.org

Mart Ayaklanması ve Çıkarılması Gereken Dersler

H. MURAT

Güney Kürdistan'da Mart ayında gerçekleşen halk ayaklanmasıyla elde edilen zafer ve hemen ardından Nisan başlarında yaşanılan trajediyi değerlendirirken Körfez savaşına kısa da olsa değinmek gerekiyor. Çünkü ayaklanma ve ardından gelen yenilgiyi doğuran, Körfez savaşının yol açtığı bir gelişme idi.

"KUVEYT'İN KURTARILMASI" BAHANE: AMAÇ PETROLE EL KOYMAKTI

Irak, Kuveyt'i işgal ettiğinde, ABD ve kimi Batı devlet yöneticileri adeta gizli sevinç çığlıkları attılar. Bay Bush için mükemmel bir fırsat doğmuştu. "Kuveyt'in kurtarılması" demogojisi adı altında asıl hedefi zengin petrol yataklarını barındıran bölgeye köklü yerleşmek "Yeni Dünya Düzeni"nin ne olduğunu herkese, anlayabilecekleri bir dille göstermek, savaş boyunca Kuveyt ve Irak'ı yıkarken ve savaş sonrasında yeniden "imar" ederken farklı alanlarda faaliyet gösteren emperyalist tekellere pazar alanı açmaktı.

Bugün savaş öncesi ve sonrası gelişmeler gözden geçirildiğinde ABD önderliğindeki emperyalist güçlerin bu hedeflerine önemli ölçüde ulaştıkları görülüyor. Yaklaşık 40 gün süren "müttefik güçler" hava bombardımanı sırasında, Kuveyt ve Irak yerle bir edildi. Yüzbinleri bulan ölü-yaralı, tamamıyla tahrip edilmiş iki ülke ekonomisi... ADB, İngiltere ve Fransa'nın kazanç hanesine yazılan ise; Silah tekellerinin depolarında stoklanmış binlerce ton silahın tüketilmesi, yeni silahların denenmesi ve üçüncü Dünya ülkelerine milyarlarca dolarlık silah siparişleri. Öyleki; emperyalist silah tekellerinin haydutluğu şu korkunç boyutlara ulaştı: Hava saldırısı sırasında, hava savaşı silahlarını üreten tekeller çok kazandılar diyerek kara savaşı silahlarını üreten tekellerin tepkisine yolaçtı ve Başkan Bush'un bir an önce kara savaşını başlatmasını ve mümkün olduğunca uzun süre devam ettirilmesini isteyecek kadar insanlık dışı istemlerde bulundular. Bay Bush, Amerika ve dünya kamuoyunun yoğun savaş karşıtı tepkileri olmasaydı, bu çılgın istekler doğrultusunda davranacak ve belki de milyonlarca asker ve sivilin kanı akıtılacaktı. Tıpkı 8 yıl süren İran - Irak savaşında olduğu gibi.

ABD ve batılı müttefikleri, körfez savaşıyla kendisine yer yer kafa tutan ve önemlisi İsrail'in güvenliği için potansiyel tehdit oluşturan Irak Baas rejimini uzun süre kendisini toparlayamayacak bir konuma soktular. Artık, her dediklerine "evet" diyen bir kuklaları haline getirdiler. "Yeni Dünya Düzeni"nin politik ve askeri yönüyle neyi içerdiği, özellikle ABD'nin bununla neyi hedeflediği, bu savaşta çarpıcı olarak dünya halklarına gösterilmiş oldu. Bilindiği gibi, ABD ve batılı emperyalistler belli bir süreden beri, "Yeni Dünya Düzeni" adı altında, uluslararası hukuku çiğneyerek çıkarlarına ters düşen hangi gelişme boy veriyorsa, ona haydutça saldırıyorlar. Dün Libya, Grenada ve Panama'ya saldırı ve işgal bunun canlı örnekleriydi. Bugün Irak'a saldırıyla bunu çok daha çarpıcı olarak sergilediler.

ABD körfezde artık doğrudan bir askeri güç olarak bulunmaktadır. Suudi Arabistan ve diğer gerici körfez şeyh ve emirliklerle gerçekleştirdiği askeri ve siyasi anlaşmalarla bunun "hukuki" dayanaklarını da oluşturdu. Böylece en başta, tıkanan ekonomisine uzun vadeli taze kan olarak 500 milyar doları bulacak bir petrol gelirini garantilemiş oldu. Ve ekonomik alanda kendisiyle ciddi rekabete giren, kimi alanlarda kendisini sıkıştıran ve petrolde tamamıyla dışa (körfeze) bağımlı bulunan Japonya ile Almanya'ya karşı da büyük bir avantaj sağladı. İleride muhtemel emperyalist tekeller arası bir kapışmada ABD, petrol kaynakları üzerinde bugünden denetimini kurmuş oldu.

Kuveyt ve Irak'ı savaşta yıkarken silah tekellerinin kazandığını belirttik. Savaş sonrasında iki ülkenin yeniden "imar"ında inşaat başta olmak üzere diğer emperyalist tekeller kazanacaklardır. Çünkü savaş sona erer ermez, emperyalist tekeller "kurtarılmış" Kuveyt'in yeniden "imarını" planladılar. Bu planlamada, imar hakkı olarak %70 ABD'nin, %20 İngiltere ve Fransa'nın, geriye kalan %10'u da İtalya ve diğer ülkelere bırakıldı. Açıkçası her devlet, savaş gücüne göre, yani savaşa soktuğu uçak, tank ve asker sayısına, öldürdüğü insan ve yıktığı iş ve mekan sayısında, pay aldılar. ABD savaşa en çok asreki güç sokmuş, en çok insan öldürmüş, en çok yıkmış, dolayısıyla yeniden "imar"da, en çok pay da onun olacaktı (!) Öyle de oldu. İşte "insan hakları, çoğulcu demokrasi, Kuveyt'in kurtarılması" çığlıklarının altında, başlayan ve biten savaşın asıl hedefleri bunlardı.

Savaş boyunca, TC'nin izlediği politika tamamıyla ABD'nin güdümündeydi. Savaşa girme ve ganimette Musul ve Kerkük'ü alarak pay kapma iştahları kabarıktı. Savaş boyunca devlet içinde T.Özal ve kliğinin başını çektiği ekip ve

hükümet tamamıyla ABD yanlısı bir politika izledi. Hatta dolaylı da olsa, (İncirlik, Erhaç ve Pirinçlik askeri havaalanlarını müttefik kavvetlerin Irak'a saldırısına açma izni vermekle) TC savaşta fiilen yer aldı. Halklarımızın yoğun savaş aleyhtarı tavrı, İran, Suriye, SSCB başta olmak üzere bölge devletlerinin ve bunlardan hareketle savaş karşıtı politika izleyen burjuva muhalefet partilerinin tutumları olmasaydı, TC savaşa fiilen girecekti. Özetle, TC yayılmacı ve Kürt halkı başta olmak üzere bölge halklarına karşı düşmanca bir politika izledi.

"Yeni Dünya Düzeni"nin politik ve askeri yönüyle neyi içerdiği, özellikle ABD'nin bununla neyi hedeflediği gösterilmiş oldu.

Körfez savaşının bir tarafında ABD ve batı emperyalizmi, diğer tarafında ise gerici-ırkçı Irak BAAS rejimi vardı. Komünistler, taraflardan birini destekleyemezlerdi, desteklemediler. ABD "insan hakları, demokrasi" adına savaşa girmedi. Saddam rejimi de antiemperyalist değildi. Saddam rejimi, bugün olduğu gibi dün de (İran Irak savaşında) emperyalizmin politikasına hizmet etmiştir. 8 yıl süren İran-Irak savaşının baş katili yine Saddam'dı. Saddam ve BAAS rejiminin katil ve zorbalığına, 1988 Halepçe katliamı ve 1991 Nisan kitle kırımı başta olmak üzere halkımız onlarca kez şahit olmuştur. Somut gerçeklik bu iken "2000'e Doğru" dergisi Saddam'ı "antiemperyalist" ilan etti ve kimi devrimci güçler de bunu savundular. Savaşın bitiminden hemen sonra BAAS rejiminin emperyalizmin her istediğine "evet" demesi, bölge ve uluslararası alanda girdiği yöneliş ve de önemlisi Kürt halkına yönelik giriştiği ve dünyada eşine az rastlanan Nisan saldırısıyla ne olduğunu netçe bir kez daha ortaya koydu.

ANTİ EMPERYALİST MÜCADELEYİ YÜKSELTELİM

Bu savaş, emperyalist sistem varoldukça, savaşların da kaçınılmaz olacağını, savaşın emperyalizmin bir karakteri olduğu Leninist tespitini bir kez daha doğruladı. Çünkü savaşı çıkaran ve savaşta fiilen taraf olan doğrudan emperyalizmin kendisi olmuştur.

Emperyalizm, dün bölgemizde böl parçala yönet politikalarıyla sayısız suni devletçikler oluşturdu. Öyleki bir tek ulusu oluşturan Araplardan 23 devlet, devletçiği kurdurttular. Halkımız ve ülkemizin dört parçaya bölünmesinde doğrudan taraf oldular. Bunlardan dolayı bölgemizde antiemperyalist tepkiler yoğundur. Emperyalizmle halklar arasındaki çelişkiler derin ve uzlaşmazdır. Halklar emperyalizmin çizdiği suni sınırları ve bu sınırların değişmezliği üzerine dayattıkları statükoyu asla kabullenmediler. En ufak bir fırsatta bu statükoyu ve yapay sınırları yerle bir edeceklerdir.

Emperyalist haydutların yüzyılı bulan saldırganlığı, keyfiliği ve çıkarları gereği, dama taşları ile oynar gibi bölge haritası ile oynamaları; kukla yönetimler oluşturarak halkların özgür iradelerini ipotek altına almaları, buna başkaldıranı haydutça boğazlamaları vb... yönelişlerini halklarımız asla affetmeyeceklerdir. Emperyalist haydutlar son körfez savaşında, katil ve ırkçı Saddam'ı yendiler fakat asıl Ortadoğu halklarının gururlarıyla oynadılar, baskı ve sömürüye başkaldıran ruhu ezmeye çalıştılar, asırlarca silinmeyecek yaralar açtılar. Halklarımız er ya da geç, (belki Bush'dan, Major'dan, Mitterand'dan değil) ama mutlaka torunlarından da olsa bunun hesabını soracaklardır. Tarih; uluslara, halklara karşı işlenen zorbalıkları, er ya da geç kusmuştur.

Körfez savaşı bölgede bir zaafı çıplak olarak gözler önüne serdi. O zaaf şudur: Anti-emperyalist ve savaş karşıtı tutum ve eylemde, halkların politik sözcüleri olan devrimci güçlerin sesi, siyasal sahnede yok denecek kadar cılız çıktı. Bölgede emperyalizmin öncülüğünde mevcut gerici-faşist devletlerin politikaları savaşın sonucunu tayin etti. Bölgenin bugünü ve geleceği üzerine esas söz sahibi olan halkların, pratik değeri olan ya da kaale alınır bir ağırlıkları pek hissedilmedi. Bunun esas sorumlusu elbette bölge komünist ve devrimci güçleridir. Emperyalizmin bölgede izlediği böl-parçala-yönet politikasını etkisizleştirmek, bölgenin geleceği üzerine halklarımızın doğrudan söz sahibi olmalarını sağlamak, halkların özgür iradeleri ile geleceklerini belirleyebilmenin yollarını açabilmek için; komünist ve devrimci güçleri ciddi görevler bekliyor. Bugünden, devrimci güçler arasında bölge çapında eylemde dayanışmayı yaratmak, emperyalizme karşı mücadeleyi yükseltmek için görevlerimizi yerine getirmeliyiz.

KÜRT HALKI İKTİDAR OLDU, FAKAT İKTİDARINI KURAMADI ! NEDEN?

Savaşın sona ermesinin hemen ardından, Irak'ın güneyinde Şii Arap halkı, kuzeyde (G.Kürdistan'da) Kürt halkı ayaklandı. G.Kürdistan'da halkımızın mücadele tarihinde denilebilir ki ilk kez bu boyutta geniş ve zengin bir halk ayaklanması gerçekleşti. Ulusal özgürlüğü elde etme hedefinde 4 milyon civarında halk ayaklandı. Ayaklanmanın yol açtığı bir sonuç olarak, Kürt ulusal sorunu I.Dünya Savaşından bu yana ilk kez bu düzeyde uluslararası boyut kazandı. Son olarak Mart ayaklanması, Kürt ulusal kurtuluş sorunu çözümlenmeden, Ortadoğu'da barışın hayal olduğunu gösterdi. Bu ve benzeri kazanımlarıyla Mart ayaklanmasını selamlıyoruz.

Mart ayaklanması sonunda Irak'ta durum özetle şudur.

- G.Kürdistan'da kitlelerin çoğunluğu değil, bir bütün olarak, tüm sınıf ve katmanlarıyla Kürt ulusu, kendi ulusal özgürlüğünü elde etmek için ayaklandı. Öyle ki, Saddam'ın Kürt halkına karşı örgütleyip silahlandırdığı ve halk arasında "Caş" diye nitelendirilen Kürt asıllı paralı askerler bile ırkçı, gerici Baas rejimine karşı tutum aldılar. Kimi büyük kentlerde yönetimin ele geçirilmesinde bunlar aktif rol aldılar. Ayaklanmanın kitle kapsamı, Kürt ulusunun bir bütün halinde Baas rejiminin yıkılması için aktif mücadeye katıldığının kanıtıdır.

- G.Kürdistan'da tüm sınıf ve katmanların politik güçleri-

nin yer aldığı bir halk cephesi (Kürdistan'i Cephe) kurulmuştur. Ayrıca, Irak ve G.Kürdistan bölümünde tüm Arap, Kürt ve diğer ulusal azınlıklarla, Şii hareketinin politik temsilcileri olarak 17 parti ve örgütün yer aldığı Birleşik Cephe yaratılmış ve bunlar Baas rejimine alternatif bir iktidar hedefinde anlaşmışlardı.

- Kürdistan'ın parçaları arasında silahlı mücadele ve peşmerge geleneğinin en ileri olduğu, peşmergelerin nitelik olarak en güçlü olduğu parça da G.Kürdistan'dı. 1988'li Irak saldırılarında peşmergeler ciddi bir kayba uğradılarsa da, son yıllarda hızlı bir toparlanma olmuş ve kırsal kesimde ciddi bir etkinlik kazanmışlardı. Irak ordusunun Kürdistan'dan apar topar kaçmasıyla, tank, uçaksavar vb. dahil önemli oranda silahını geride bıraktığında, sadece peşmergeler değil, en geniş halk kesimi silahlıydı. Öyle ki, bizde kimi güçlerin stratejik olarak belirledikleri, "uzun süreli halk savaşıyla kurtarılmış bölgelerin yaratılması, devletin askeri varlığının Kürdistan'dan adım adım sürülüp atılması" hedefi, savaşın bir sonucu olarak gerçekleşmiş, Baas rejimi askeri gücünü tamamıyla G.Kürdistan'dan çekmek zorunda kalmıştır.

- Körfez savaşı boyunca, Irak ordusunun kolu kanadı kırılmış, önemli oranda gücü saf dışı kalmış. Kalanı ise 8 yıl süren İran-Irak savaşının yaraları daha sarılmadan Saddam'ın yeni bir paranoyaklığı yüzünden tekrardan maceraya sürüklenmiş olmanın ve de müttefik kuvvetler karşısında pek varlık göstermeden teslim olmanın moral çöküntüsü içindeydi.

Bu koşullarda G.Kürdistan'da Kürt halkı, ABD'den de aldığı "destek" mesajıyla ayaklandı ve fiilen iktidar oldu. Kürdistan'i Cephe, kırsal kesimde olduğu gibi (tüm büyük kentler de dahil) şehir merkezlerinde de denetimi kısa sürede sağladılar. Tüm ülkede ulusal demokratik güçler fiilen iktidar oldular, ancak resmen iktidar olduklarını dünya kamuoyuna ilan etmediler, edemediler. Neden? Tam da bu sırada, tüm politik çevreler ne olacak diye merakla bekliyorlardı. Kürt halkı kendi bağımsız devletini mi kuracak yoksa diğer muhalif güçlerle birlikte Baas rejimini Bağdat'ta yıkmak üzere saldırıya mı geçeceklerdi? Tartışma sırasında Kürt liderler "bağımsız devlet kurmayı hedeflemediklerini, bugünün koşullarında bunun gerçekçi olmadığını diğer muhalif olanlarla birlikte Irak bütününde Baas rejiminin yerine demokratik bir yönetimi hedeflediklerini" ısrarla belirttiler. Ayrıca Lübnan'da tüm Kürt, Arap ve diğer azınlık temsilcilerinin oluşturduğu 17 örgüt bu amaçla toplandı.

> *Savaşın emperyalizmin bir karakteri olduğu leninist tespiti bir kez daha doğrulandı.*

Bu gelişmeler yaşanırken, Irak ordusu, Güneydeki Şii ayaklanmasını ezmek için saldırıya geçti. Batı, Şii ayaklanmasını desteklemedi, tersine ezilmesine sevindi. İran destekli Şii hareketi, ABD ve özellikle körfez şeyhleri için Saddam'dan daha da tehlikeliydi. Irak, Güneyde Basra kentinde denetimi yeniden sağlamasının hemen ardından Kürdistan'a saldırıya geçti. ABD başta Irak'a dayattığı "Kuzeyde askeri amaçlı uçak ve helikopter kullanamazsın" tutumunu değiştirmiş, Saddam'a yeşil ışık yakmıştı. Bunun üzerine Irak ordusu uçak, helikopterler de dahil kalan tüm askeri gücüyle sivil-askeri yerleşim ayrımı yapmadan saldırıya geçti. Halepçe katliamını yaşamış Kürt halkı bu saldırı karşısında, fazla direniş göstermeden (ki bunda kimyasal silah korkusu ağır bastı) ülkeyi terk etmeye yöneldi. Öyle ki, Irak saldırısına sessiz kalan tüm dünyaya adeta lanet okuyarak 2 milyonu aşan halk evini, ülkesini terk ederek İran ve Türkiye sınırına dayandı. Dünyada eşine az rastlanır bir tehcir olayı yaşandı. Kimyasal silah korkusuyla ülkesini terk eden milyonlarca insanı bu defa açlık ve kötü hava koşulları bekliyordu. Göç sırasında binlerce insan kırıldı.

Irak rejimi fazla zorlanmadan, kısa sürede tüm büyük kentlerde yeniden denetim kurdu. Böylece Mart ayaklanmasıyla sağlanan zafer, kısa sürede (Nisan ortalarında) yenilgiyle sonuçlandı. Bu yenilginin üzerine, sol basında çok şey söylendi, fakat asıl nedenlerine yeterince inilemedi... Yenilginin belli başlı nedenleri olarak şunlar irdelenmeli:

YENİLGİ NEDENLERİ

Yenilginin nedenleri irdelenirken, devrimci basında KDP ve KYB'nin önderliği yoğun olarak eleştirildi. Bizce de eleştirilmeli ve eleştiriyoruz da. Ancak eleştirilerin çoğunluğunda KDP ve KYB'nin burjuva ve aşiretçi örgüt-program yapısı gözardı ediliyor. Öncelikle bu iki parti, neden sınıf tutumunu ya da Marksizm-Leninizmi rehber edinerek sorunlara yaklaşmadı diye eleştirilemez. Çünkü iki parti, ideolojik olarak Marksizm-Leninizmi değil, milliyetçiliği başından beri savundular. Program ve örgüt nitelikleri de buna göre şekillendi. Bu stratejik olarak (kapitalizmin sınırları içerisinde) "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" şiarında ifadesini buldu. Kürt liderliğinin yıllardır emperyalizmden destek arayışı içinde olmaları ve yer yer destek almalarının asıl nedeni budur. Ayrıca son yıllarda, Kürt liderliğinin tek yanlı olarak uluslararası burjuvazinin çözüm önerilerine daha fazla bel bağlamasında da sosyalist sistemin çökmüş olmasının büyük payı vardır. Emperyalist-kapitalist sistem karşısında güçlü bir denge olan SSCB önderliğindeki sosyalist blokun varlığı ve aktif desteği koşullarında; burjuva önderlikli birçok ulusal kurtuluş hareketleri bile politik olarak radikal anti-emperyalist yönelişlere girmişlerdi.

Kürt burjuva liderliği ise politik olarak bile çoktandır, antiemperyalist çizgiyi terketmiştir. Son gelişmelerde ise, tamamıyla emperyalizmin çözüm önerileriyle uyum içinde oldular. Defalarca doğrulanan gerçeklik şudur: Halkımız mevcut burjuva önderliği aşmadan tutarlı anti-emperyalist tutumu alamaz. Daha önceleri olduğu gibi son yenilgiden de, I-KDP ve KYB'nin stratejik yönelişinin payı vardır. Emperyalizmin Saddam rejimini zayıf düşürmek için verdiği destek mesajının da etkisiyle halk ayaklanmış, ardından desteğin çekilmesiyle halkta hayal kırıklığı, moral çöküşü ve mevzilerden kaçış yaşanmıştır. Halk yığınlarında emperyalizme güven ve destek bekleme eğiliminin oluşmasının asıl sebebi, burjuva devlet sı-

www.devrimci.org

nırları içerisinde, "İran veya Irak'a demokrasi Kürdistan'a otonomi" hedefidir. Emperyalizm her defasında, çıkarları gereği bölgede denge hesapları içerisinde, önce bu mücadeleye sıcak bakmış, sonra da bölgedeki gerici devletlerle uyum için mücadelenin ezilmesine seyirci kalmış, tek başına bırakmıştır. Nisan yenilgisinde de olan budur.

Ayaklanma anında önderliğin bir diğer zaafı netçe ortaya çıktı. Beklenmedik gelişmelere hızla ayak uydurabilecek bir yapıda değildiler. Halk ayaklanması kendiliğinden ve aniden boyverdi. Saddam rejiminin iğrenç baskıları altında yıllardır acı çeken halk yığınları, ABD'nin belli ölçüde teşvikinin de etkisiyle ayaklandılar. Önderlik birden kendini ayaklanmanın içinde buldu. Ve adeta sürüklendi. Hem politik hem de örgütsel yapılarıyla ayaklanmayı yönetip yönlendirmede yetersiz kaldılar. Önderliğin politik ve örgütsel mücadelesinin ağırlıklı olarak kırsal alan ve peşmerge eylemiyle sınırlı olmasından, milyonların ayaklandığı şehir merkezlerinde etkili olamadılar. Çünkü "Kürdistan'i Cephe"de yer alan örgüt ve partilerden hiçbirisinin şehir merkezlerinde ciddi bir örgütlenmeleri yoktu. Askeri deneyimlerin dışında ciddi bir birikimi olmayan ve kentlerdeki milyonların içinde siyasal olarak da oldukça cılız kalan peşmergelerle ayaklanmayı örgütlülük içinde yönlendirmek olanaksızdı. Öyle de oldu. Irak karşı saldırıya geçince, kendiliğinden ayaklanan milyonlarca halk kaçmaya yönelince önderlik bu kaçışı (isteyip istememesi ayrı bir tartışma konusu) önleyecek örgütlü mekanizmaya sahip değildi. Bir kez daha görüldü ki zaferde ve yenilgide sonucu tayin eden kırlar değil, şehir merkezlerindeki milyonlardı. Bu alanda ise önderlik örgütlü değildi.

Diğer bir zaaf; askeri alanda Irak'ın düzenli orduyla saldırısına karşı daha çok vurkaç eylemleriyle, deneyimli peşmergelerle durulamazdı. O aşamada ülke sathında savunma, başka bir ifadeyle bir bütün olarak ülke topraklarının ve sınırlarının korunması artık peşmergelerle olanaklı değildi. Ülke savunması, ülke sathında bir savunma savaşını ve dolayısıyla düzenli orduyu gerektiriyordu. Önderlik peşmergeden düzenli orduya geçişi sağlayamadı; ya da buna yönelmedi.

KÜRDİSTAN'IN PARÇALANMIŞ YAPISI BURJUVA ÖNDERLİĞİN BAĞIMSIZLIK YÖNELİŞİNİN ENGELİ.

Teorik olarak ulusal burjuvazi ulusal kurtuluş mücadelesinde kendi ulusal pazarına sahip çıkmak için kavgaya atılır ve ulusal bayrağı kaldırarak tüm halkı ulusal bağımsızlık mücadelesine çağırır. Kürt burjuvazisinin de kendi ulusal pazarına (özellikle zengin petrol yataklarına) sahip olmak isteği her zaman var olmuştur. Eğer Kürtler bir ulussa, her ulus gibi sınıf ve katmanları barındırıyorsa; Kürt burjuvazisinin bu isteği kendi sınıf karakteri gereğidir ve doğaldır. KDP ve KYB'nin programlarınada "otonomi" hedeflerine karşın, bağımsız devlet kurma isteklerinin olmadığı söylenemez. Hatta bugün K.Kürdistan'da bağımsız devlet kurmayı hedefleyen birçok partiden daha fazla bağımsız bir devlet kurmak isteklerinin var olduğu en başta sınıf yapılarının bir gereğidir. Bununla, bu partilerin "otonomi" ile sınırlı bir perspektife sahip olmaları ve ayaklanma sırasında önderlerinin "bağımsız devlet kurmayı hedeflemiyoruz" demeleri arasında bir çelişki vardır. Kaldı ki, bu çelişki varlığını yıllardır sürdürüyor. Bu çelişkinin var olmasının asıl nedeni, Kürdistan'ın dört parçaya bölünmüş olmasıdır. Kürdistan ve Kürt halkı dört gerici-militarist devletin kıskacına alınmıştır. Herbir parçada ulusal kavga zafere yaklaştığı an, bu devletler arasındaki çelişki ve çatışmalar ne olursa olsun, Kürt sorununda otomatikman birleşip ortak davranıyorlar. G.Kürdistan'daki son ayaklanmanın beraberinde gündeme getirdiği "bağımsızlık mı" yoksa "özerklik mi" tartışmasında Irak'tan daha katı bir tutumla Türkiye,

Kürt burjuva liderliği, politik olarak bile çoktandır anti-emperyalist çizgiyi terketmiştir.

İran-Suriye (Genellikle arap milliyetçiliği) bağımsız Kürt devletine karşı olduklarını ve böyle bir adım atılırsa buna müsade etmeyeceklerini günlerce tekrarladılar. Pratik olarak da, başta TC olmak üzere bu devletler ordularını alarma geçirip, silahlarını G.Kürdistan'a çevirdiler. Talabani ve Barzani'nin tam da bu sırada ısrarla "bağımsız devlet kurmak hedefimiz yok" diyerek, tabir uygunsa, bu gerici devletlere -olası bir saldırılarını engellemek için- teminat vermeye çalıştılar. İşte Kürt burjuva önderliğin kendi ulusal pazarına sahip çıkma isteğine rağmen, bağımsızlık çizgisi izlememelerinin esas nedeni bu dörtlü kıskaçtır. Bu yıllardan beri süren ulusal mücadelenin her defasında olduğu gibi son yenilginin de esas nedenlerinden birisidir. Bu neden öznel bir zaaftan çok nesnel bir durumu yansıtmaktadır. Elbette yıllardan beri feodal ve burjuva önderliğin "gerçeklik" ya da "nesnel durum" adına mevcut devlet sınırlarının değişmezliğini esas alan "Irak'a demokrasi Kürdistan'a otonomi" şiarını savunmuş buna uygun yığınları ideolojik, politik, örgütsel, sosyal olarak hazırlamaları, buna uygun bölge ve uluslararası ittifak arayışlarına girmeleri, nesnel durumun değişmezliğine hizmet etmiştir; bunu pekiştirmiştir. Dünden bugüne olup biten, belirttiğimiz nesnel durumla, önderliğin "otonomi" yönelişi karşılıklı birbirini beslemiş ve günümüze gelinmiştir.

Dünyada (Filistinliler ve kısmen İrlandalılar hariç) özellikle Afrika'da onlarca halk hiç de Kürt ulusal kurtuluş hareketi çapında bir mücadele vermeden bağımsızlıklarını çoktan elde ettiler. Hem mücadele süreci (Kürt halkı son yüzyıldır silahlı mücadeleyi hiç bırakmadı) hem de çapı ve niteliği bakımından daha alt düzeyde bir ulusal kavgayla bağımsız devletlerini kurdular. Afrika'da sayısız sömürge halk, Batı emperyalizmini, ya da Portekiz'in, İspanya'nın işgal gücünü kısa sürede söküp attılar. Çünkü birincisi; buralar denizaşırı sömürgelerdi ve sömürgecilerin varlığı oldukça çıplak, çıplak olduğu kadar, (ülkemizdeki yabancı askeri varlığa oranla) az sayıda askeri güçle oralarda bulunuyorlardı. İkincisi, hiç birisi Kürsitsan'ın dört devlet tarafından ilhak edilmesi gibi bir kıskaçla yüzyüze değildi. Üçüncüsü; buraları ilhak edip sömürgeleştiren emperyalistler mali güçlerine güvendiklerin-

den çoğunlukla fazla direnmeden politik bağımsızlığa evet deyip ekonomik bağımlılık temelinde yeni sömürgeciliğe yöneldiler. Ülkemizde bunların hiçbiri yok. Ve üstelik Kürdistan'ın herhangi bir parçasında gerçekleşecek bağımsız bir devlet, kısa sürede diğer üç devletin mevcut sınırlarını altüst edeceği gerçeği bilinmektedir. Bu gerçeklikten dolayı, şu ya da bu parçada ulusal kurtuluşun gündeme her gelişinde, dört gerici devlet otomatikman kapanan bir kelepçe gibi, ulusal hareketin üstüne kapanmaktadırlar. Olayın vehameti bununla da sınırlı değildir. Bu dört devletin oluşturduğu piramidin tepesinde de ABD'nin önderliğindeki emperyalizm oturmaktadır. Emperyalizm dün olduğu gibi bugün de bölgede bu dörtlü kelepçenin varlığının devamı temelinde Kürtlere yönelik politika yapmıştır.

Son Nisan yenilgisinin asıl nedenlerinden birisini, ülkemiz üzerinde oluşturulan emperyalizmin bugün tekil durumda bulunan kimi sosyalist ülkelerin de devam dediği bu dörtlü kelepçe oluşturmaktadır. Örneğin son Mart ayaklanmasında halkımız sadece Irak'la muhatap olsaydı ve ulusal bağımsızlığın sonuçları dört devleti değil de sadece Irak'la sınırlı bulunsaydı, büyük bir olasılıkla G.Kürdistan bağımsızlığını elde ederdi. Kaldı ki bağımsızlık bugünlere de kalmazdı.

BAĞDAT'TA HALKIN AYAKLANMAMASI YENİLGİNİN BİR BAŞKA NEDENİ

G.Kürdistan'daki ayaklanmaya paralel, Bağdat başta olmak üzere Arap halklarının genelini kucaklayan bir ayaklanma gerçekleşseydi, BAAS rejiminin ayakta durabilmesi mümkün olmayacaktı. Emperyalizmin desteği bile onu ayakta tutmaya yetmeyecekti. Kuzeyde Kürtler, Güneyde Şii Araplar ayaklanmış, ancak Irak'ın göbeği ve BAAS rejiminin esas dayanağı Bağdat ve çevresindeki sünni Arap halkında sözüedilir bir direniş gerçekleşmedi. Bu durum, BAAS rejimini ayakta tuttuğu gibi, Kürt ayaklanmasının bastırılmasında da üs görevi gördü. Çünkü, Irak'ın askeri gücü Kürdistan'dan kovulmuş, ama felç edilip dağıtılamamış, belli alanlarla toparlanıp saldırıya hazır durumda bekliyordu. Kısacası "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" stratejisinin bile bir ayağı topaldı. Bu Kürt halk ayaklanmasının yenilgisinin esas nedenlerinden birisidir.

Kürt, Arap ve diğer azınlık halklar birlikte ayaklanıp BAAS rejimini yıkabilselerdi; en başta Kürt halk ayaklanmasını ezen mevcut militarist yapı dağıtılabilirdi. Böylece en başta Kürt ve Arap halkı özgür iradeleriyle ya federal bir devlet yapısı, ya da Kürtlere özerkliği tanıyan yeni bir iktidarda birleşmelerinin veya Kürtlerin kendi bağımsız devletlerini kurmalarının koşulları oluşurdu. Özellikle Kürt halkının ayrılıp bağımsız devletini kurmaya yönelmesi durumunda bugünkünden çok daha elverişli koşullara sahip olacaktı.

Bu durumun bilincinde olan emperyalizm ve bölge gericiliği Arap, Kürt ve diğer azınlıklardan gelme 17 parti ve örgütün oluşturup, BAAS rejimine alternatif bir iktidarı hedefleyen Birleşik Cepheye sıcak bakmadılar. Birleşik Cephenin içinde, emperyalizm tarafından çıkarları gereği istenmeyen ve Şii hareketinden de tehlikeli görülen Irak Komünist Partisi başta olmak üzere birçok Kürt ve Arap sosyalist-devrimci partisi vardı. Özetle, Birleşik Cephe BAAS rejimine karşı emperyalizmin iktidar adayı olamazdı. Nitekim, ABD önderliğinde müttefik güçler, kolu kanadı kırılmış ve her dediklerine "evet" diyen BAAS rejimini olası bir Birleşik Cephe iktidarına yeğlediler. Kısacası emperyalizmin kendisinin gerçek iktidar alternatifini yaratamadığından BAAS rejiminin yıkılmasını değil, ayakta kalmasını sağlayacak politikalar izlediler.

ABD VE BATI EMPERYALİZMİNİN İKİYÜZLÜ POLİTİKASI

Mart ayaklanması ulusal özgürlük mücadelesinde (Özellikle içinde bulunduğu nesnel koşullar nedeniyle Kürt ulusal hareketi yönünden) uluslararası faktörün ne kadar önemli olduğunu açıkça sergiledi. Şurası kesindi; ABD önderliğindeki müttefik güçler bağımsız Kürt devletine evet deselerdi, ısrarla "bağımsız devleti hedeflemiyoruz" diye mesaj üstüne mesaj yayınlayan Barzani ve Talabani önderliği bağımsız devleti kurmak için kolları sıvayacaklardı. Fakat ne ABD ne de diğer batılı emperyalistler bağımsız Kürt devleti tezine sıcak bakmadılar. Çünkü, TC, İran ve Suriye (Genelde Arap milliyetçiliği) ile ilişkilerinin bozulmasını çıkarlarına uygun bulmadılar.

Emperyalizm açısından bölgedeki esas sorun; ulusların kaderlerini tayin hakkı, insan hakları, demokrasi vb. değil, yüzyıllardır kan ve sömürü ile beslenip ayakta duran kendi bencil sınıf çıkarlarının korunmasıdır. İşte bu çıkarların kendisi, emperyalizm için bugün dört gerici devletin varlığını ve mevcut sınırlarının devamını gerektiriyor. Başka bir ifade ile, emperyalizmin bölgemizdeki çıkarları; mevcut dört gerici devletle ilişkilerini bozmadan, bu devletlerin sınırları içerisinde Kürtlerin kimi haklarının tanınmasını gerektiriyordu. Ve buna uygun politikalar izlediler. Kürtlerden tamamıyla vazgeçmek çıkarlarına uygun değildi. Hem bugün adı geçen gerici devletleri kendine daha fazla bağlamaya hem de yarın bölgede aktif rol oynayacakları kesin olan Kürtlere ihtiyaçları vardı. Gerici devletlere Kürt kartını, Kürtlere karşı da gerici devletler kartını sürekli kullandılar. Emperyalizm; bir yandan TC, İran, Irak ve Suriye'ye karşı Kürt kartını sürekli diri ve gündemde tutuyor, bu dört devleti el altında bağımsız Kürdistan devleti teziyle tehdit edip, daha fazla kendine bağlamaya, bölgede çıkarları doğrultusunda davranmaya zorluyorlar. Diğer yandan; geleceği düşünüp, Kürtlere ve haklarına kısmen "sahip" çıkarak ilhakçı devletlerin saldırıları karşısında Kürtlerin hamiliğine soyunuyorlar. Kürtlere "ben olmazsam bu gerici devletler seni boğazlarlar" tehdidi ile gerici devletler kartını Kürtleri daha fazla yanlarına çekmeye çalışmada kullandılar.

ABD ve batı emperyalizmi, kendi çıkarlarını eksen alarak, bugün bölgede etkin olan dört devletle, gelecekte Ortadoğu'da aktif rol oynayacağı kesin olan Kürtler arasında denge kurarak politika yapıyorlar. Kaldı ki bu denge politikası yeni değil, 70 yıldan beri sürdürülüyor. 1.Dünya Savaşından sonra Osmanlı İmparatorluğunun çöküşü sırasında Araplar mı, Kürtler mi devlet kurmaya daha yatkın ve bölgede çıkar-

larını esas hangisine dayanarak koruyabilirdi? Sorusuna cevap ararken, İngilizler, Araplar diyerek politika yaptılar. Ve Arap egemenliğini Irak'ta pekiştirmek için, İngilizler Şeyh Mahmut Berzenci'nin önderliğinde kurulan bağımsız Kürt devletine bizzat saldırarak yıktılar. Emperyalizmin politikası özü itibarıyla dünden günümüze değişmedi. Mart ayaklanması sırasında, Kürtlere destek mesajı yollayıp, Saddam'ı hedef göstermesi, hemen ardından Saddam'ın saldırısı için yeşil ışık yakması vb... Emperyalist taktikleri kavrayabilmek ancak emperyalizmin yıllardır izlediği politikayı derinden kavramakla mümkündür.

Uluslararası destek ve politikadan sözederken SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin üzerinde de durmamız gerekiyor.

Ekim Devrimiyle birlikte çığ gibi gelişip ulusal bağımsızlığını kazanmış onlarca halkın mücadelesinde, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerin destekleri yadsınamaz. Yeryüzünde sömürgecilik sistemi ortadan kaldırıldıysa, bunda, Ekim Devrimi'nin ve O'nun yol açtığı sosyalist blokun rolü yadsınamaz. Dünya ezilen ve sömürge halkları SSCB ve sosyalist bloka çok şey borçludur. Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal bağımsızlığa yönelen her halk, emperyalist-kapitalist güç odağı karşısında, denge olarak sosyalist ülkeleri her bakımdan yanlarında buldular. Ne yazık ki, bugün artık bu güç dengesi yok! Halkların ulusal bağımsızlık mücadelesinde SSCB ve sosyalist ülkeler böylesine onurlu bir geçmişe sahiptirler. Son Kürt halk ayaklanmasında, SSCB, Çin ve Küba'nın Birleşmiş Milletler'de Baas rejiminin katliamları karşısında "bu Irak'ın iç işleridir, karışamayız" tumumunu almaları sosyalizm adına gerekçeleri ne olursa olsun savunulamaz. Belirttiğimiz onurlu geçmişi yanında küçük de olsa kara leke olarak kalacaktır.

SSCB'nin bu boyutta olumsuz bir tutum sergilemesinde, son yıllarda uluslararası alanda girdiği yeni yöneliş ve 6 Birlik Cumhuriyeti'nin SSCB'den ayrılma politikaları belirleyici olmaktadır. SSCB'nin ulusal özgürlük talebiyle ayaklanan Kürtlere saldıran Irak'a müdahaleye "evet" demesi, yarın kendisinden ayrılmak isteyen Birlik Cumhuriyetleri içinde, Birleşmiş Milletler'in kendi iç işlerine müdahale hakkını tanımasını gerektirir. Bu, bugün ne SSCB'nin ne de Çin'in kabul etmeyeceği bir politikadır ve doğru değildir.

Biz komünistler olarak SSCB', Çin, Çekoslovakya, Yugoslavya gibi federal yapıdaki sosyalist ülkelerde, milliyetçilerin başını çektiği ayrılma politikasını doğru bulmuyoruz. Her ulustan proletaryanın birliği ve haklarını kendi özgür iradeleri ile ve eşitlik temelinde yer alacakları birlik iktidarını her zaman savunduk. Ancak ne adına olursa olsun birlik zoraki dayatılamaz ve böyle bir birlik savunulamaz. Eğer SSCB'deki kimi birlik cumhuriyetlerinde, bağımsızlık yanlısı milliyetçi akımlar yer yer %60-%70'lere varan ezici çoğunlukla ayrılıp bağımsız devletini kurmak istiyorlarsa, bu iradenin karşısına askeri güçle çıkılamaz. Komünistler, buralarda milyonlarca emekçiyi ideolojik ve felsefi olarak milliyetçilere kaptırmışlarsa yapılması gereken askeri zor kullanmak değil, uzun zaman dilimlerine yayarak, yığınları proletarya enternasyonalizmi doğrultusunda ideolojik olarak kazanmaktır.

ÇIKIŞ YOLU

Sınıflar mücadelesi ve doğa olayları çıkışsızlığı tanımaz. Çözümsüzmüş gibi görünen en girift olguda bile, mutlaka bir çözüm yolu vardır. Yeter ki, arayış ve arayışa uygun davranış (mücadele) kesintisiz devam etsin.

"Sel gider ama kum kalır" deyimi sınıfların ve ulusların kurtuluş mücadelesi yönünde çok şey ifade eder. Bugüne kadar sayısız halk ayaklanması ile yüzbinlerce insanın ölümüyle sonuçlanan zafer ve yenilgilerle ulusal özgürlük yolunda, halkımızın arayış ve mücadelesi kesintisiz devam ediyor. Er ya da geç çözüme ulaşacaktır. Günümüze kadar, sayısız yenilgilerle, acılarla dolu direnişlerin gerisinde "kumu" yani, çözüm için birikim ve mücadele azmini bırakmıştır. Marksist-Leninist bilimin ışığında ve mücadele sürecinin ürettiği deney ve birikimlerden çıkarılacak derslerden hareketle, çözüm yolları olarak şunlar dikkate alınmalıdır.

Çözüm yollarına geçmeden evvel emperyalizmin bölgemizde halkların iradesine rağmen çizdiği sınırlara ilişkin net bir tutum almak gerekiyor. Halklarımızın iradelerine rağmen çizilen suni sınırlar ve bu sınırlar üzerinde oluşturulup dayatılan statükonun değişmezliği kabul edilemez. Çözüm yolu ararken en başta halkların özgür iradesini yansıtmayan hiçbir "çözümün" çözüm olamayacağının altını çizmek gerekiyor.

Son Nisan 1991 yenilgisi, ezen ile ezilen ulus emekçilerinin birleşik mücadeleleri ile gerici devletlerden birinin yıkılmasının, ulusal özgürlük yolunda bugün esas çıkış yolu olduğunu bir kez daha doğruladı. Emperyalizme ve ilhakçı devletlere karşı mücadele ile Kürt halkı üzerinde kurulan dörtlü kelepçenin bir yerinden parçalanması, şu veya bu parçada ilhakçı devletin askeri-politik varlığının Kürdistan'dan sökülüp atılmasından öte bir bütün olarak felcedilip yıkılması. Bu çözüm yolu komünistler için proletarya enternasyonalizminin ve çok uluslu bir devlette her ulustan proletaryanın birliğinin bir gereği olduğu kadar bu gerekliliği doğuran çok uluslu devlet yapısı ve gerici dörtlü kelepçe koşullarında, nesnel gerçekliğin de bir gereğidir. Bu nesnel gerçekliği bugün ciddi politika yapan herkes kale almak zorunda kalıyor.

Halkların emperyalizme ve kapitalizme karşı ulusal-toplumsal kurtuluşu için, birlikte mücadele ile ortak düşman olan gerici devletin yıkılması, halkımızın, ülkemizin bir parçasında da olsa özgürleşmesi ve kendi özgür iradesi ile federasyon ya da bağımsız, ulusal devletine karar vermesi, bizce hem nesnel gerçekliğin hem de bilimin öngördüğü çözüm yolu budur.

Elbette bu çözüm yolu mutlaktır ve başka hiçbir çözüm yolu yoktur denilemez. Örneğin önümüzdeki süreçte emperyalizm, ilhakçı devletlerden biri ya da ikisi ile çıkar çatışmasına girebilir ve Kürt burjuvazisinin öncülüğünde bağımsız Kürt devletinin kurulmasını çıkarlarına uygun görebilir. Ya da, sözkonusu dört devletten birinde gündeme gelebilecek bir toplumsal devrimin doğuracağı iktidara karşı yine bağımsız Kürdistan devletine sarılınabilir. Veya Kürdistan'ın herhangi bir parçasında devrimci-demokratik güçlerin öncülüğünde bağımsız bir devletin kurulması gerçekleşebilir...

Şu veya bu biçimde ve er ya da geç bir çözüm yolunun bulunacağı ne kadar kesinse, Kürdistan burjuvazisinin öncülüğündeki bir çözüm yolunun emperyalizmden bağımsız olamayacağı da en az o kadar kesindir. ●

KUTÜSCH (Kürt-Türk-İsviçreliler Kültür Dernekleri Federasyonu) Genel Başkanı Hüseyin KÜREKÇİ 23-30 Nisan tarihleri arasında İran-Irak ve İran-Türkiye sınırlarındaki G.Kürdistanlı Halkımıza topladıkları yardım malzemesini götürmüş ve bir haftalık gezisi boyunca izlenimlerini yazmıştır.

Kürdistan'da Gördüklerim

Hüseyin KÜREKÇİ

Saddam diktatörlüğünün, Körfez savaşının hemen ardından haklarını elde etmek için ayaklanan Kürt halkına, napalm bombaları da kullanarak saldırmasıyla birlikte, yüzbinlerce Kürt insanı bir kere daha yerini yurdunu terketmek zorunda kaldı. Başta ABD olmak üzere emperyalist ülkeler, Saddam'ın Kürt halkına karşı saldırısına gözyumdular. Saddam'ın helikopterlerini ve savaştan kaçırdığı her çeşit askeri olanağı kullanmasına izin verdiler.

KUTÜSCH olarak gerek Saddam'ın barbarlığını ve gerekse de "insan hakları savunucusu" gözüken emperyalist ülke yönetimlerinin ikiyüzlülüğünü yürüyüş ve diğer çeşitli etkinliklerle protesto ettik

Kürt halkına yardım için açtığımız kampanya, ilk etapta ilaç, elbise, çocuk maması ve kuruyiyecekleri kapsıyordu. Kampanya geniş bir çevrede ilgi ve destek gördü. Amacımız, toplanan malzemeleri doğrudan Irak Kürtlerine teslim etmekti. İsviçrelilerin büyük desteğiyle kısa zamanda çok miktarda özellikle elbise ve ilaç toplandı. İlk parti olarak 14 ton elbise Basel'den bir TIR'a yüklendi ve İran Kürdistanı'nda Krimiye şehrine gönderildi. 23 Nisan'da biz de Türkiye-İran ve İran-Irak sınırına hareket ettik. 14 ton elbiseyi Krimiye'den teslim alarak kamp sorumlularına teslim ettik.

Türkiye-İran ve İran-Irak sınırları yüzlerce kilometreyi kapsamaktadır. Yapılan açıklamalara göre bu sınırlarda 1.200.000 Iraklı Kürt bulunmaktadır. Gördüğümüz kadarıyla çok az insan kamplarda bulunuyor. Büyük bir bölümü kendi olanaklarıyla veya İran Kürtlerinin desteğiyle kendilerine barınak bulmuşlar. Her İran Kürdistanlı ailenin yanında 3-5 Iraklı Kürt kalmaktadır. Burada bütün olanaklar seferber edilmiş. Yani Türkiye sınırında olduğu gibi dipçikler ve silah sesleriyle karşılanmamış bu insanlar. Olanakların elverdiği ölçüde sıcak karşılanmışlar. Bunu hem kendimiz gördük, hem de kamplarda kalanlardan duyduk. Bunun manevi bir rahatlama olduğunu da unutmamak gerek. Buradaki Kürtler gerçekten zor durumdalar ve günlük yaşamlarını bile zorlukla sürdürüyorlar.

Biz oraya vardığımızda ilk göze çarpan, yardımların ve yardım etmek isteyenlerin yoğun trafiğiydi. Genellikle Avrupa ve ABD'deki çeşitli kuruluşların temsilcileri gelmişlerdi. Kamplarda ilk gördüklerim; Hollanda, İngiltere, Fransa, Belçika, Almanya, ABD ve İsviçre'den gelenlerdi. Bunun dışında çeşitli Avrupa ülkelerinden gelmiş doktorlar da vardı. İsviçre Kızılhaç'ı da Krimiye'de bulunuyordu. Oradaki yetkilisi başkanlarıydı. Kamplardan ziyade bir otel odasında görevini yapmaya çalışıyordu. Bana göre sadece zaman geçiriyordu. İsviçre'deki Kızılhaç çalışmalarını yakından bildiğimden, bu durum beni şaşırttı.

Bir diğer olumsuzluk da, ne Türkiye ne de T.Kürdistanı'ndan buraya yardım yapılmamış olmasıydı. Özellikle sorduk. Yanıt olarak, "buraya ilk gelen Kürtler sizlersiniz" deniliyordu. Kamplardaki Iraklı Kürtler bu anlamda bizleri daha farklı karşıladılar. Sarılıp bağırlarına bastılar. Hatta sevinçlerinden ağlayanlar bile oldu.

Iraklı Kürtler rahat görünüyorlarsa da, sorunların onları hayli yıprattığı belli oluyordu. Karşılaştıkları zulmün izleri çok derindi. Hepsinin yüzünde katliamın ve vahşetin tedirginliğini görmek mümkündü. Çok dolmuşlardı ve ilk soruda hemen boşalırcasına karşılaştıkları zulmü anlatıyorlardı. Anlatırken olayları yeniden yaşarcasına yüzleri geriliyor, kaşları çatılıyor, yumrukları sıkılıyordu. Napalm ve fosfor bombaları ana-babalarının, çocuklarının, kardeşlerinin, diğer yakınlarının canlarını almış. Evleri yıkılmış, ülkeleri yerle bir edilmiş. İnsanlar topluca kurşuna dizilmiş, çocuklar parça parça edilmiş. Tüm bunları yaşamak ve sonra da sorulduğunda anlatabilmek kolay değil.

TÜRKİYE-İRAN SINIRINDAKİ ZİVER KAMPLARI

Saat 10.00 ve Ziver kamplarındayız. Bu kampa giden yol kenarında adım başı Iraklı Kürtlere rastlamak mümkün. Ziver kampları İran Kürdistanı'nda Urimiye'ye 45 km uzaklıktadır.

Gözün görebileceği kadar heryer insan kaynıyor. Yanyana kurulmuş çadırlar, yol kenarlarında ağaçlara tutturulmuş naylonlar, tahta veya karton barakalar, ağaç diplerine sığınmış olanlar. İnsanlar soğuktan korunabilmek için olabilecek her çareye başvurmuşlar.

Ziver'de çok sayıda kamp var. Her kampta en az 5000, en fazla 10.000 kişi bulunuyor. Bunlar sayım yapılarak verilen sayılar değil, yaklaşık söyleniyor. Gerçek sayıyı kimse bilmiyor.

Bu kamplarda çok sayıda insanla konuştuk. Herkes aynı şeyi söylüyordu. "Baskı, dayak, eziyet yok ama açız, perişanız." Değişik tarihlerde bu kamplara gelmiş olan insanlar yorgun ve bitkindi. Hiçbir yerde gıda maddesi bulamadıklarını, bir bardak sıcak suya hasret olduklarını söylüyorlardı.

40-45 yaşlarında ve pijamalarıyla duran birine yönelttik sorularımızı:

"Ne zaman geldin bu kampa?"

"20 gün önce geldim. Saddam'ın zulmüne gece yakalandık. Süleymaniye kentinde canımızı zor kurtardık. Herşeyi yakıp yıkıyorlardı. Kadın, çocuk demeden bombalıyorlardı. Gördüğünüz gibi ben de bu pijamayla kaçtım. 20

gündür de böyle duruyorum."

"Yalnız mı geldin, yoksa yanına başka yakınlarını da aldın mı?"

"İki çocuğumu ve ailemi aldım. Diğer yakınlarımın akibetini bilmiyorum, ama gelen olmadığına göre hepsini öldürmüşlerdir."

"Süleymaniye'deki Kürtlerin hepsi kaçabilme olanağı bulabildi mi?"

"Hepsinin kaçması mümkün değil. Çok insanı öldürdüler. Şehir içinde kimse kurtulamadı. Bazılarını da esir aldılar. Onların durumu da kötü. İşkence yaparlar, öldürürler veya zindana atarlar."

"Saddam'ın bu saldırısına karşı direnme olanağınız yok muydu?"

"Biz nasıl direnelim. Havadan bombalar, helikopterlerden sanki ateş yağıyordu. Çolukla çocukla dayanmak mümkün mü, kaçmasaydık hepimizi öldürürlerdi."

"Bu kampta sana ne gibi bir yardım yapıldı?"

"Bu kampta bir hafta önce sadece bana bir çadır verildi. Ailem ve çocuklarımla içine girdik. Kuru ekmek ve patates dışında başka birşey de yok."

"Şu anda özellikle ne istiyorsunuz?"

"Ne mi istiyoruz? Biz de insanız. Ne zamandır bir yudum sıcak su içemedik. Çocuklarım patates yemekten ishal oldular. Bitkin durumdalar. Çay, şeker, et, yağ, pirinç ve bunları pişirebilmek için ocak istiyoruz. Bir de elbise."

Hemen onlara elbise getirdiğimizi söyledim. "Bize çok şeyler geliyor, duyuyoruz, ama vermiyorlar" dedi.

"Saddam'ın geri dönün çağrısı var. Buna ne diyorsun?"

"Ben Saddam'a inanmıyorum. İkiyüzlü ve zalimdir o. Yine bizi çağırıyor ki, kökümüzü kurutsun. Hepimizi öldürsün. İnanmıyorum ve dönmeyeceğim."

"Ben Türkiye Kürdistanı'ndanım. İsviçre'den size yardım getirdim" dediğimde birden neşelendi ve yerinden zıpladı. Yumruğunu kaldırarak "Biz kazanacağız" diye bağırdı.

Ziver kamplarında olanaksızlıklar ve yokluklar içindeki Irak Kürtleriyle görüşmelerimizi sürdürdük. Yaşlı-genç çok kişiyle görüştük. Görüştüklerimizin arasında Barzani'ye ve Talabani'ye bağlı peşmergeler de vardı. Özellikle peşmergeler yenilgiyi kabul edip, içlerine sindiremiyorlardı.

Genç bir peşmergenin Saddam'ın "geri dönün" çağrısına yanıtı şu oldu:

"Ben çok yakında dönüyorum, ama Saddam çağırdığı için değil. Ona karşı savaşmak için dönüyorum."

Yaşlı analar ise bu çağrıya hiç de iyi bakmıyorlardı. "Biz" diyorlardı, "Saddam'ı iyi tanıyoruz. O verdiği sözde hiç durmadı. Ona güvenimiz yok. O hepimizi öldürür. İkiyüzlüdür. O ölmeden biz dönmeyiz."

Kamplarda yaralı, hasta ve kederli insanlar. Hepsinin acısı yüreğine inmiş. Yurtlarından sökülüp atılmışlar. Bu zulmü sindirmek mümkün değil. Bu hepsinin yüzünden buruk bir acı olarak fışkırıyor. Kimisi bakışlarıyla "Yeter yeter, yüzyıllardır bu çektiğimiz" diyor sanki...

10.000 Iraklı Kürdün bulunduğu bir başka kamptayız. Heryerde aynı sorunlar ve insanların yüzlerinde karşılaştıkları zulmün derin izleri. 8-10 yaşlarında bir çocuk gösterdiler bize. Konuşmak istedik, ancak yanıt vermedi. "Anan baban burada mı?" diye sorduk. Boynunu büküp başını yukarı kaldırdı. Gözyaşları yanaklarını ıslatıyordu. Oradakiler anlattılar. Anasını, babasını ve bütün yakınlarını Saddam'ın saldırılarında kaybetmiş. Tek başına günlerce yürüyerek buraya gelmiş. Yaşadığı olaylar karşısında konuşamıyormuş.

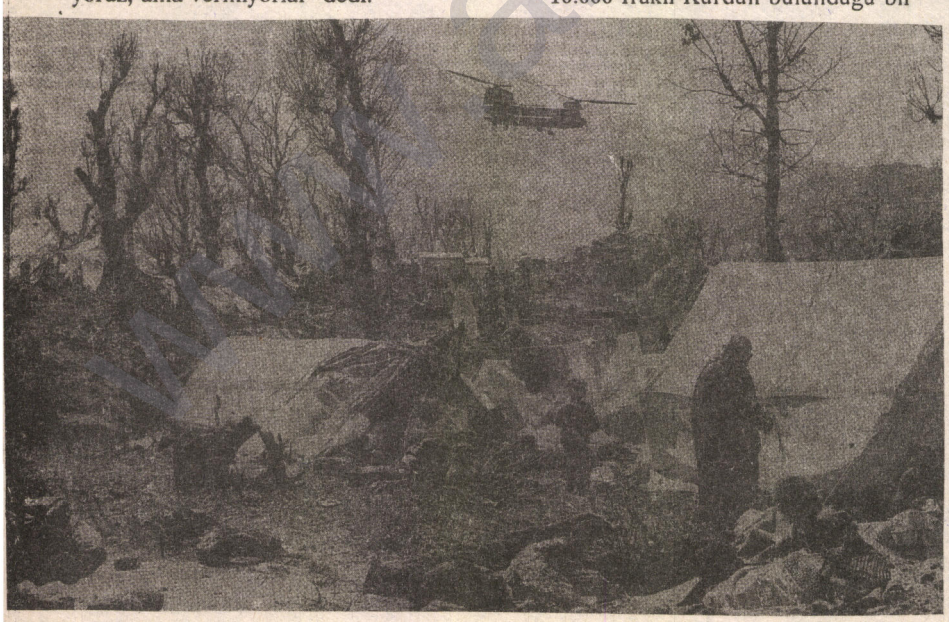

Kampı gezerken 24 yaşlarında bir genç ağlayarak yanımıza geldi. Görevlilerin müdahalesine karşın kendisiyle konuşmak istedik. Ağlayarak anlatıyordu. Abisi Urimiye'deki hastanede çok ağır durumdaymış. Çok kan kaybetmiş. Kan bulamamışlar. "Abim ölecek. Ne olur beni götürün. Hem görmüş olurum, hem kan veririm" diyordu. Görevlilere sorduk. "Gitmesi olanaksız" dediler. Abisinin ismini aldık. Benzer durumdaki birkaç kişinin daha isimlerini aldık. Ertesi gün Urumiye'de gerekli yerlerle görüşerek hastaneye giriş iznini zorlukla aldık. Ancak hiçbir şekilde fotoğraf çekmememizi söylediler. Aradığımız hastayı gösterdiler. Genç bir adamdı. Birkaç gün sonra öleceğini söylediler. Diğer hastaların da durumu çok kötüydü. Görevliler "bunların hiçbirisinin kurtulma şansı yok" diyorlardı.

Önceki anlaşmamıza göre tek koğuş görecektik. Ancak gördüklerimiz karşısında ağlayacak duruma gelmemiz görevlileri de etkilemiş olacak ki, "bütün hastaneyi gezelim" dediler. 500 yataklı bu hastanede yatanların tümü Iraklı Kürtlerden oluşuyor. 60-70 çocuğun bulunduğu bir koğuşa girdik. Gördüklerimiz karşısında çocuklarla birlikte biz de ağlamaya başladık. 8-10 yaşlarında yüzleri soluk, dünyaları yıkılmış çocuklar. Kiminin iki ayağı kopmuş, kiminin ayağının birisi ve kolu yok. Hepsi parçalanmış bu çocukların. Saddam'ın napalmleri, fosfor bombaları bu çocukların üzerine yağmıştı.

Peşmergelerin koğuşuna girdik. Çoğunluk Talabani'nin peşmergeleriydi. Yatakta birer et yığını gibiydiler. Hepsi paramparçaydı. Birazcık iyi olanlar, acılarına aldırmadan elleriyle zafer işareti yapıyorlar ve "eninde sonunda Saddam'ı devireceğiz" diyorlardı.

Hastaneden ayrıldıktan sonra İsviç-

re Kızılhaç başkanının kaldığı otele geldik. Kendisiyle yarım saat kadar görüştük. Gördüğümüz şeyleri anlattık ve acil ilaç gerekli olduğunu söyledik. "Bu otel odasında kalmakla yardım yapılamaz" dedik. Purosunu içerken havalı tavırlarla ilgisizliğini ortaya koydu. Biz de yanından ayrıldık. Urimiye kızılayına gittik. Durumun kötü olduğunu ve acil müdahale gerektiğini anlattık. İlaçların yetersiz olduğunu ve ellerindeki tüm olanakları kullandıklarını söylediler.

PRANŞAHIR KAMPLARI

Ertesi sabah 06.00'da kalktık ve İran-Irak sınırındaki Pranşahır kamplarına gitmek için yola çıktık. Urimiye ile Pranşahır arası 150 km. Yolboyunca adım başında Iraklı Kürtlere rastlamak mümkün. Pranşahır'ın yerli nüfusu 30 bin, ancak şimdi 200 bin olmuş. Yanımızdaki görevli bir köyü göstererek; nüfusunun 200 kişi olduğunu, şimdi ise 5000 kişinin kaldığını söylüyor. İlk ziyaret ettiğimiz yer Pranşahır kızılayı oldu. Başkan Mahmut Rıza, bize kızılayın aktif çalıştığını anlattı. Ben, İ.Demir, Rudi Sufer ve Losenais Times gazetesi muhabiri, Mahmut Rıza ile uzun bir görüşme yaptık. Herkes kendini tanıttı ve benim KUTÜSCH Başkanı olduğumu ve federasyon adına geldiğimi öğrenince çok sevindi.

"Saddam'ın saldırılarından kaçan Iraklı Kürtler ilk olarak nasıl geldiler ve nasıl karşıladınız?"

"İlk gelenler sınırdaki ordugahlarımıza geldiler. Bazıları da değişik yerlerden sınırı geçerek geldiler. Kendilerini sıcak karşıladık. İlk etapta evlere yerleştirdik. Arabalarıyla gelenler de şehrin değişik yerlerinde konakladılar."

"Geliş nasıl çoğaldı ve ne gibi zorluklarla karşılaştınız?"

"Sınırdan ilk geçişlerden 2-3 gün sonra büyük kitleler halinde geliş başladı. Bu kısa sürede hazırlıksız olduğumuzdan Iraklı Kürtler kendi olanaklarıyla konakladılar. Araç-gereç ve personel yetersizliği nedeniyle herkese yetişemedik. Hava şartlarının da kötü olması nedeniyle çok kayıp verdiler."

"Açıklar mısınız?"

"Günde en az 100 çocuk ölüyordu. Müdahale olanağımız yoktu. İhtiyarlar soğukta can veriyordu. Hasta ve yaralılar müdahale olmadığından ölüyorlardı."

"Araç-gereç ve eleman bakımından şimdiki durum nasıl?"

"Halen eleman yetersizliği var. Araç-gereç yetersizliği eskisi kadar değil. Şimdi artık ölüm olayları çok azaldı. Personel yetersizliğini kamplardaki gençlerin yardımıyla gidermeye çalışıyoruz."

"Kampların günlük yiyecek ihtiyacı nasıl karşılanıyor?"

"Şu anda bütün ihtiyaçlarını karşılamak mümkün değil. Zaten o olanağımız da yok. İlk etapta kuru yiyecekler ve konserve veriyoruz. Halen pişirme olanakları yeterince olmadığından süt, bisküvit ve konserveden başka şey veremiyoruz. Kamplarda yemek yapmak olanağı yok. Yeni yeni gaz lambası veriyoruz. Çadır ihtiyacımız daha çok."

"Pranşahır'da kaç kamp var ve yaklaşık kaç kişi kalıyor?"

"Çok kamp var ve bir kısmı bizim denetimimizin dışındadır; kendi olanaklarıyla kalmaktadırlar. Denetimimizde olan kamplarda ise kesin bir sayım yapamıyoruz. En küçük kampımızda yaklaşık 5000, en büyükte yaklaşık 10.000 kişi bulunuyor."

AVRUPALILAR BÖYLE YARDIM YAPACAKLARINA HİÇ YAPMASINLAR DAHA İYİ!

"Kaç çadır dağıttınız şimdiye kadar?"

"5000. Daha çok çadıra ihtiyacımız var."

"Yardımlar size nasıl ulaşıyor? Nerelerden yardım geldi şimdiye kadar?"

"Çeşitli Avrupa ülkelerinden yardımlar ulaştı bize. Fakat iyi şeyler göndermiyorlar. Örneğin Almanya'dan çok miktarda rom geldi, fakat romların kullanma tarihi geçmiş olduğu için dağıtamadık. Avusturya'dan çok miktarda gaz sobası geldi. Fakat bunların çoğu da eski ve bozuk olduğundan kullanamıyoruz. Avrupalılar böyle yardım yapacaklarına hiç yapmasınlar daha iyi."

Sobaları ve romları bize de gösterdiler. Gerçekten sobalar bozuk, romların da tarihi bir ay geçmişti.

"Yiyecek-giyecek dışında başka yardım geldi mi?"

"Çeşitli ülkelerden doktor ve hemşireler geliyor. Çok da yararlı oluyorlar. Ancak bazıları çeşitli cihazlarla birlikte geliyor ve 1-2 hafta sonra cihazları bırakıp gidiyorlar. Bu iyi olmuyor. En azından bazı elemanlarımıza bunların nasıl çalıştığını gösterebilirlerdi. Böyle yapsalardı, bıraktıkları aletleri biz de kullanabilirdik."

"Başlardaki yoğun ölüm olaylarında definleri nasıl yaptınız?"

"İlk günler şaşırdık, fakat şimdi mezarlıklar yaptık. Artık o sorunumuz yok."

"Gelenlerin arasında yaralılar da varmıydı?"

"Yaralılar çoktu. Çocuklar yorgun ve ishal olduklarından çok perişan oldular. Yaralıları şimdi hastanelerde tedavi ediyoruz."

"Yaralılar tedavi edilirken, kimyasal

silah kullanıldığına dair bulgularınız oldu mu?"

"Pranşahır'daki doktorların araştırmalarına göre, yalnızca buradaki yaralılardan üçünün kimyasal gazlarla yaralandığı tespit edildi."

"Saddam'ın geri dönün çağrısına kamptakilerin tutumları nedir?"

"Saddam'a inanmıyorlar ve geri döndüklerinde telef olacaklarını düşünüyorlar. Hatta geriye dönüp, sonra ikinci defa gelenler de var."

"Son olarak söyleyebileceğiniz birşey var mı?"

"Benim düşünceme göre, Iraklı Kürtler daha uzun süre burada kalacaklar. Olanaklarımız onların günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yetmiyor. Böyle giderse çoğu telef olacak. Bütün dünyayı bu insanlara yardım etmeye çağırıyorum. Ayrıca sizlere de bu sorumluluğunuzu yerine getirdiğinizden dolayı teşekkür ederim."

Daha sonra kamplara gitmek üzere yola çıktık. Şehir merkezi dahil tüm yol kenarları çadırlar, naylon barakalar ve insan kümeleriyle dolu. Kamyonlar, taksiler, traktörler yol kenarlarında duruyor. Etraflarına çadırlar kurulmuş ve insanlar buralarda yaşam kavgası veriyorlar. Ölmemek için direniyorlar.

Kamplar İran-Irak sınırının geçiş yerlerine yakın kurulmuş. Kamplara ulaşıncaya kadar yer yer İran askerlerinin kontrollarına rastladık. Sonra yer yer Barzani'ye bağlı peşmergelerin kontrolları görülüyordu. Sınırdaki bir geçiş yolu gidip gelenlerle tıkanmış durumda. Birisine sorduk, ikinci kez geldiğini söyledi.

Bu sınırdaki en büyük kampa giriyoruz. Sanki insan denizi. Bir yudum su içebilmek veya 5 bisküvit alabilmek için kuyruklar var. Çocuklar çadırların kapısına oturmuş aç gözlerle bakıyorlar. Yaşlılar, can çekişen yaralılar, hastalar... Hepsini birarada görmek mümkün. Kampın içlerinde gençler çevremizi sardılar. Hepsi bir ağızdan, "Et yok, şeker yok, pirinç yok. Bizlere bunları vermiyorlar. Çok perişanız" diye bağırıyorlardı. Kürtçe konuştuğumu görünce şaşırdılar. Ben Türkiye Kürdistanı'ndanım deyince gözleri parladı. Böyle bir olayla ilk defa karşılaştıklarını söylediler. "Buraya gelenlerin hepsi yabancıydı. Sen Kürtsün, bizdensin, bize yardıma gelmişsin" diyerek sevinçlerini belirttiler. İçlerinden birkaçı zindana girmiş ve işkence görmüş.

Önünde birikilen bir çadıra vardık. İçerde 35 yaşlarında bir peşmerge, rengi sararmış ve acı çektiği her halinden belli oluyor. İki çocuğu ve eşi çaresiz yanında duruyorlar. Çadıra girip kendimi tanıttım. Hatırını sordum. Anlatmaya başladı:

"Ben ölümümü bekliyorum, fakat ölemiyorum. Hergün acı çekiyorum." Kimyasal silahların kurbanlarından bir tanesiydi. "Kardeşlerimin hepsi öldü, yakınlarım zindanda, ben de ölüyorum" diyordu. Kendisini teselli etmeye çalıştım, ama inanılır ne söylenebilirdi ki böyle bir durumda!

İnsan seli içinde ilerliyoruz. Heryerde aynı manzara var: Açlık, yaralılar, yaşama savaşı. Bu sırada bir bağırtı duyduk. İnsanlar koşuşuyor, ağıt sesleri geliyordu. O çadıra yaklaştık. Yolu açtılar, çadıra girdim. Üç yaşında bir kız çocuğu ölmek üzere. Annesi ve kardeşleri ağlıyorlar. Artık ağıt yakmak burada güncelleşmiş, çünkü hergün ölü var ve her yandan ağıt duymak mümkün. Annesi ellerini kaldırıp isyan ediyor, lanet okuyor. "Kahrolsun bu dünya, kahrolsun bizim halimize seyirci kalanlar" diyor.

Kampı dolaşmayı sürdürüyoruz. Yanımdaki gençlerden birisi Barzani'nin, öteki Talabani'nin peşmergesi. Talabani'nin Saddam'la görüşmeye gittiğini söylüyorum. Yüzü asılıyor bu durumda. Kampta naylon barakalarda ayakları kırık olarak yatan, acıdan kıvranan yaralılar görüyoruz.

O gün akşama kadar kampta kaldık. Ellerindeki bir lokmayı ikiye bölüp paylaşacak kadar sıcaktılar, içinde bulundukları bu durumda bile.

Kamptan geri dönerken, biner kişinin kaldığı küçük yerlere de uğradık. Buradakiler kendi olanaklarıyla kamp kurmuşlar. Kiminin arabası var, kimisi tahta veya naylon baraka yapmış. Burada da her acıyı yaşıyor bu insanlar. Bir peşmerge yaklaşıyor yanımıza: "Kuveyt'i üç günde kurtardılar, bizim halimize seyirci kalıyorlar. Kuveyt'in petrolü ve parası vardı. Bizde ikisi de yok. Ama biz asırlardır direndik ve kimseye boyun eğmedik. Eninde sonunda, yarımız ölsek de Kürdistan kurulacak" diyor. Bağıra bağıra yanımızdan uzaklaşıyor.

İlerlerken yol kenarında çoğu kadın ve çocuk olan 300 kişilik bir gruba rastlıyoruz. Durup konuşuyoruz. Pranşahır'a gidiyorlar. 35 yaşlarında kucağında çocuk olan bir kadınla Kürtçe olarak anlaşamıyoruz. Meğer Türkçeyi iyi biliyormuş.

"Yaz" diyor, "yıllardır bize ne çektiriyorlar. Bizim günahımız nedir, bu çocuğun günahı nedir?"

Herşeylerini kaybetmişler ve artık korkacak şeyleri kalmamış.

Yeniden Urimiye kentine dönmek için yola çıkıyoruz.

Gerek Türkiye-İran ve gerekse de İran-Irak sınırında gördüklerim kısaca bunlar. Görülen tek kelimeyle vahşetle karşılaşmış ve bunun acılarını çeken insanlar. İçinde yaşanan koşullar, ulaşan yardımın miktarı ve durumuyla nelerin sıkıntısının çekildiği yeteri kadar açık.

Bu utanç verici katliamın sorumluları ve buna seyirci kalanlar, ergeç tarih önünde bunun hesabını vereceklerdir●

" Keşke Türkiyeli Kürt olsaydım ... "

(C. Talabani - 20 Haziran'91, Sabah Gazetesi)

Talabani'ye Açık Mektup

Cemşid ATEŞ

Sayın Başkan;

Bu mektup, görüş farklılıklarımızı izah etmek için kaleme alınmış değil; böyle birşey pek gerekli de değil.

Bu mektup, Sizin son dönemlerde, emperyalist başkentlerden TC başkentine kadar uzanan diplomasi trafiğinizin arka planını teşkil ettiğine inandığımız sınıf tavrınızın eleştirisini de kapsamıyor; bunun yeri değil.

Herşeyden önce, iki nedenle bunu yapmayız: Bir; bize bir eleştiri yöneltilmediği sürece, Kürdistan komünistleri olarak, hiçbir yurtsever hareketle direkt polemiğe girmek niyetinde değiliz. İki; ülkemizin, ulusun rızası hilafına bölünmüşlüğünün suni bir bölünme olduğunun altını çizmekle beraber, bunun, süreç içerisinde, her parçanın (ilk elde) ayrı bir mücadele yolu izlemek zorunluluğunu yarattığını söylüyoruz. Dolayısıyla, ayaklarımızı bastığımız K.Kürdistan'la ilintileri, etkileri, koordinesi dışında kalan konularla ilgili olarak diğer parçalardaki ulusal-demokratik güçlerin içişlerine müdahale anlamına gelebilecek polemiklere sıcak bakmayız.

Tüm bunlar, Sizi ya da diğer bir Kürt ulusal gücünü eleştirmeyiz anlamına elbette gelmez; tüm bunlar, eleştiride ciddiyet ve sorumluluk sınırımızı tayine yarar...

Bay Talabani;

Nihayet, 'aynı geminin yolcuları', aynı ulusun evlatlarıyız. Bu gerçek, hem eleştirilerimizde, hem de ilişkilerimizde birbirlerimizi olduğunca daha fazla anlamamızı, en azından karşılıklı gerçekliklerimizi gözardı etmememizi zorunlu kılar. Böylesi bir noktadan bakınca, Sizin "Körfez krizi" boyunca izlediğiniz ve Size ve Kürdistan'a ne getirip, ne götürdüğünü yaşayarak göreceğimiz politikanızı onaylayamayız; ancak, anlarız... Sizin, gerek Mart Ayaklanması boyunca temel önemde yer verdiğiniz "dengeler" politikasından.. 'güvenlik kuşağı' olayındaki tutumunuza... TC ile temaslarınızdan.. 'Hazır Çekiç'e ilişkin suskunluğunuza.. dek, bir dizi çizginizi onaylayamayız; ancak, anlarız... Anlarız, çünkü Sizin hareketliliğinizi de çevreleyen nesnelliğinizi biliyoruz. Dahası, tüm bunlarla, bir hakkınızı; G.Kürdistan kurtuluşu yolunda doğru bildiğiniz bir politikayı uygulama hakkınızı kullanıyorsunuz ki, bu noktada, "niye bizim gibi düşünmüyorsunuz?" diyemeyiz.

Aynı şekilde, mektubumuzun somut konusu olan demeci sarfettiğiniz Türkiye ziyaretiniz hakkında da çok şey söyleyebiliriz; ama, yine bir hakkınızı kullandığınızın bilincinde olarak... Dolayısıyla, Sizin TC ile ilişkileriniz ya da beklentileriniz konusu da bu mektubun kapsamı dışındadır. Ancak, "*Keşke Türkiyeli Kürt olsaydım*" beyanınızı, yukarıda değinmeye çalıştığımız çevrelerin hiçbirisine sığdırmak olanağı bulunmuyor. Anlayamayız, saygımızı erozyona uğratır...

Sayın başkan, Kürt ulusal hareketine geçmişte ve bugün, emek vermiş ve vermekte olan tüm güçlere, değerlere, saygımız var. Saygı, çeşitli sınıf tavırlarından kalkan ulusal güçlerin çakıştığı asgari zeminde; ulusal özgürlük zemininde doğuyor. Bu zeminin herhangi bir ülke parçasında yok sayıldığı, dışardan gölgelendiği şartlarda saygı giderek erir. Sözkonusu beyanınız bu niteliktedir.

Bize, sadece bir cümlenizi dilimize dolamamamız gerektiğini; TC yönetimiyle ilişkilerinizi ve ziyaretlerinizi bir bütün olarak değerlendirmemiz gerektiğini söyleyebilirsiniz. Devamla; tüm bu ilişkilerinizin Kürdistan'ın hayrına olduğunu da iddia edebilirsiniz. Kürdistan sorununun popüler hale gelmesi anlamında kısmen hak da verebiliriz. Ama diğer yandan, sorunu tam da Lozan mantığı (Kürtlerle Türkler kardeştir; kardeşler arasında ayrıcalık yoktur, dolayısıyla hak yoktur!) içerisinde yok saymaya eğilimli bir SHP raporunun eşdeğerinin, katıldığınız Sosyalist Enternasyonal oturumunda kabul edilmesindeki payınızı da eleştirme hakkımız bulunur. Buna, daha önceki diplomatik ilişki trafiğinizin arka planını oluşturan emperyalistlere güven atfedici politik çizginiz de eklenirse; "bir bütün olarak ele alma" olayından lehinize fazla birşey çıkmayacağını belirtmek isteriz. Kısacası, elbette genel politikanızdan bağımsız sayılamayacak, ancak biz Kuzey Kürdistanlılara direkt yönelik oluduğu için, belli bir özgünlüğü olan beyanınızı ayrık olarak ele alma gerekliliği, hatta zorunluluğu vardır.

Vardır, çünkü, biz, sözünü ettiğiniz "Türkiyeli" Kürtleriz.

Sayın başkan,

CNN televizyonundaki G.Kürdistan görüntülerini izlediniz mi, bilmiyoruz. Ama bir sahne var ki, hatırlatmadan geçemeyeceğiz: Zaho'da, Peşmergelerin de içinde bulunduğu bir grup halk, ABD askerlerine bağırıyor; "*Bizi bırakıp gitmeyin!..*" ABD'li subayın yüzünde misyonerleri taklit, riyakar bir tebessüm ve cevabı; "*Merak etmeyin, fazla uzakta değilim, karşıda, yakınınızda sizin için nöbet tutmaya gidiyorum...*" Karşı dedikleri, Kuzey Kürdistan... Nöbet, 'Hazır Çekiç' nöbeti... (Sahi, Bay Talabani; "Biz"i Kasaplar Deresi'nden... Silopi vahşetlerinden... Diyarbakır katliamlarından... kim 'koruyacak'?.. "Biz"i 'Hazır Çekiç'ten kim 'koruyacak'?..)

"Türkiyeli Kürt" olsaydınız, bu utanılacak sahneyi; halkların baş düşmanına "Kürt dostu" payesi yükleme sahnesini, K.Kürdistan'da da adım adım oluşturacakmıydınız?.. Öyleyse, insanın, "iyi ki Türkiyeli Kürt değilmişsiniz" diyesi geliyor.

Değilsiniz ve/fakat "...keşke olsaydım" diyorsunuz. Sözünüzü 'hayra yormak'mümkün değil: "Türkiyeli Kürt olsaydım, ardımdaki mücadele deneyimini K.Kürdistan'a

aktarabilirdim" anlamı yüklü olsaydı, sorunu bir açık mektubun sert zeminine yatırmak insafsızlık sayılabilirdi. Tersine; sözünüzde bir 'atıfet' var. "Türkiyeli" Kürtlerden bahisle, onlara bu ortamı (!) sağlayan TC yönetimine bir atıf var! Bu, ağır problemlerimizin (hiç gereği yok iken) sizin ağzınızdan örtbas edilmesi anlamına gelmez mi?..

Buyrun, "Türkiyeli Kürt" olun: Yıllar ve yıllarca baskı ve sömürünün en ağırına maruz kalmayı... zorla bok yedirtilmeyi... çoluk çocuğunuzla birlikte meydan dayaklarından geçirilmeyi... sırf Kürtçe konuştuğunuz için kurşuna dizilmeyi... ulusal kimliğinizi reddetmediğiniz için, bütün mesleği sizi takip-kovuşturma-işkence olan resmi odakların her boyutta saldırılarıyla birlikte yaşamayı... bir gece yarısında, meçhul ölümlerin hanesine yazılmayı... cenaze törenlerinizde bile, onbinlerle birlikte, güpegündüz, kırımlar yaşamayı... bebelerinizin, işgalin hâki renklerinden başka bir şeye gözlerini açamadan dünyaya geldikleri bir cendereye sıkıştırılmayı...

Evet, bunları mı cazip buldunuz?

Yoksa, TC yöneticilerinin 70 yıllık inkarcılıktan sonra "Biz"lerin varlığını kabul etme durumunda olması nedeniyle, sorunumuzun artık çözülme yolunda bulunduğunu mu anlatmak istediniz?.. İyi ama, Sayın Talabani, yukarda çok kısaca değindiğimiz ortamımız eskileri değil, daha son günleri anlatıyor...

Biz "Türkiyeli" Kürtler, TC yönetimleri tarafından birçok zulme uğratıldık, uğratılıyoruz ve uğratılmaya devam edeceğiz. TC devletinin esas temelini oluşturan bu politika, sizin 'ince' diplomasiniz ile de değişecek gibi değildir; konjonktürel çıkar dalgalanmaları (ki biz buna hiç bel bağlamayız) hariç tutulacak olursa, değişikliği yaratacak ve güvenceye alacak biricik güç, halkımızın özgürlük direnişidir. Kısacası, şu an zulüm cenderesinin tam içerisindeyiz ve bize gıpta eder gibi görünerek Sizi ve Bizi aldatmayınız... Ama bir yönüyle de çok umutluyuz: Yıllardır bastırılmış, boğucu küllerle söndürülmeye çalışılmış ateşimiz son dönemlerde daha canlı ve daha sağlam tutuşmaya başlamıştır. Dahası, hakim sistemin yarattığı yepyeni güç; Kürt proleterleri, "bizim" maddi yaşamımızı yaratan belli başlı güç durumuna artık gelmiştir. Bunun anlamı, yaşamı yaratan, üreten Kürt emekçilerinin, özgürlüğümüzün yaratılmasında da artık belli başlı güç olacağı gerçeğidir. Bunun da anlamı, ulusal bağımsızlık hedefimizin, bizde, en güvenceli sınıfın önderliğine kavuşması; özgürlük kavgamızın Sosyalizmle taçlandırılmasının elle tutulur hale gelmesidir. İşte, Sayın Talabani, bu maddi gerçekliğimizi ve bu gerçeklikten çıkarak, tüm Kuzey Kürdistan'a dalga dalga yayılmaya başlayan taptaze (belki kestirme olmayan) inancımızı düşündüğümüzde, Sizin adınıza "keşke Türkiyeli Kürt olsaydınız" diyebiliriz...

Fakat Sayın Başkan, siz "keşke Türkiyeli Kürt olsaydım" derken, TC yöneticilerinin Kürdistan sorunundaki engin (?!) anlayışlarına (!) atıfta bulunuyorsunuz. Diplomasi adına 'evsahibi'ne bu denli gerçek dışı atıfta bulunmak gereksizdir.

Gereksizdir ve inciticidir: Bizi incitirsiniz Sayın Talabani...

Bizi, Kuzey Kürdistanlıları, diplomatik girişimlerinizin çıkarı uğruna halimizden memnuniyete ya da daha doğru bir deyimle; TC yönetiminden umutlu olmaya davete hakkınız olmadığını bildirmek isteriz...

"*Keşke Türkiyeli Kürt olsaydım*" beyanlarınız ve TC yönetimine dair umutlu tablolarınız ile bizim gerçeğimizi bize başka türlü göstermeye hakkınız yok: Gerçekliği yaşayanlar bizleriz ve beğenmezseniz de, TC yönetimlerine güvensiz geleneğimiz tümüyle bizim sorunumuzdur; sizin değil...

Sayın Talabani;

Belli ki, yetkin olduğunuzdan şüphe duymadığımız diplomatik alanın bir 'inceliği' olarak, muhataplarınız için hoşa gidecek sözler sarfetmek ihtiyacını duydunuz. Ancak burada, amacı aşan ve TC yönetiminin şu anda uyguladığı baskı-yasak mekanizmasını aklamaya hizmet edecek beyanınız sözkonusudur.

"*Türkiyeli Kürt olsaydım*" sözlerinizin halimize gıpta etmek olmadığını zannediyoruz, çünkü o denli bilgisiz olamazsınız... (Herhalde TC'nin klasik propagandası olan "Bizde Kürtlerin gelişme yolu açık; en üst düzey yönetici bile oluyorlar, Kamran İnan vb. gibi... "propagandalara iltifat ederek böyle söylemediniz: Sayılanların ne derece "Türkiyeli Kürt" olduklarını, cahs'lardan beter konumda bulunduklarını bizden iyi biliyorsunuzdur.) Geriye, yukarda bahsettiğimiz 'diplomatik taktik' ihtimali kalıyor ve tekrar belirtiyoruz: Bizi ve düşmanımızı başka türlü göstermeye yönelik diplomatik girişimlerinizde, bizim gerçekliğimizin ters döndürülmüş halini kullanamazsınız...

Bu sözleri sarfettiğiniz anda kimbilir kaç "Türkiyeli" Kürt genci "ölü olarak ele geçirildi" bildirilerine işleniyordu... Kimbilir kaç Kürt devrimcisi TC'de bol olan sorgu hücrelerinin kaçını işgal ediyordu... Kimbilir kaç Kürt köyü sarılmış, dayaklı aramadan geçiriliyordu... Kimbilir kaç Kürt insanı Türk metropollerinin caddelerinde, mesela, Sizin toplantı yaptığınız Hilton Oteli civarında gezerken, sırf Kürdistan doğumlu olduğu için kaç karakol nezarethanesinde şüpheli olarak tutuluyordu... Kimbilir kaç Kürt yayıncı mahkeme salonlarındaydı...

Sizin, Sayın Talabani, bu insanlara "aslında bayağı iyi durumdasınız" deme hakkınız var mı?

Sizin, Sayın Talabani, "aslında yöneticileriniz Kürt sorununda çok iyi yolda" deme hakkınız var mı?

Ya da şu: Böyle dediğinizde, saygımızın erozyona uğradığını bildirmek, uyarmak hakkımız doğmuş olmaz mı?

Sayın başkan,

Güney Kürdistan halkının çıkarları arasında, bir başka Kürdistan parçasının gerçekliklerini gerçek dışılığa feda etmek yoktur; olamaz. Kürdistan adına, bir başka Kürt toplumunun inancını ve gerçekliğini rencide edercesine davranmak, en basitiyle anlamsızdır; abesle iştigaldir. Ölçüsü kaçmış ziyaret demeçlerinizin samimi inancınız olmadığına inanmak istiyoruz.

İnanılmayan sözlerin söylenmek zorunda kalınmadığı bir diplomasi istiyoruz.

Riyakar diplomasi bizim ulusumuzun kurtuluş sürecinde yeretmesin istiyoruz; sadece dünya bize değil, biz de dünyaya birşeyler katabiliriz, katmalıyız ve belki bunun ilk adımı maskesiz bir diplomasi alışkanlığını örmek olmalıdır...

Mücadeleniz mücadelemizdir; ulusumuzun kurtuluşu yolunda en küçük katkınız bizde büyük saygı mekanlarına yerleşecektir; ancak şimdilik Siz ("Iraklı" değil) Güney Kürdistanlı Kürt olun, biz ("Türkiyeli" değil) Kuzey Kürdistanlı... Ta ki birbirimizi bölen çitler yıkılıncaya dek...

Aslında şuralı ya da buralı Kürt değil; birleşmiş yurdumuzun Kürdü olmamız gerektiği bilinci ve özeni ile hareket ettiğimizde, göstermelik tüm hayıflanmaların, göstermelik tüm gıpta edişlerin taşıdığı anlam küçülüyor.

Biçare anlamları elbirliğiyle küçültmek dileğiyle...

"Hazır Çekiç" Defol !..

Habib HESINKER

Tarih öylesine hızlı bir seyir izliyor ki, uzunca bir süreci kapsayabilecek gelişmeler gözlerimizin önünde son dört-beş yılda gerçekleşmiş bulunuyor.

Sosyalist sistem, emperyalist kapitalizmin devasa gücü karşısında içsel bir çöküntü ile hezimete uğradı. Çöküntü sadece ekonomik değildi. Körfez müdahalesinin apaçık ortaya koyduğu gibi, sosyalist sistemin başçekicisi SSCB, askeri yönden de çok ciddi problemlerle yüzyüzedir. Durum aynı zamanda teknolojik ve hatta sosyal gerilik anlamına da gelmektedir.

M.S.Gorbaçov geçtiğimiz günlerde yapılan G-7'ler toplantısında "gelecekte SSCB'yi komünist olmayan bir liderin yönetebileceğini artık görebiliyorum" derken, finansman dilenciliğine çıkan bir tövbekar konumundaydı.

Bahse konu bile edilmeyecekler gerçekleşmiş, Pentagon beklenmedik bir tarzda kendini dünyanın yegane sorumlusu olarak bulmuştur. Kuşkusuz askeri yönden de durum budur. Ne var ki, daha önce "komünist yayılma" korkutmacasıyla üstü örtülmeye çalışılan ve her defasında pentagonun lehine halyoluna sokulan sorunlar, sosyalist sistemin çöküşüyle, dünya emperyalist sisteminin iç problemleri olarak, dolaysız olarak açığa çıktılar: Ortada emperyalistler arası bir çatışma var.

Özcesi, askersel üstünlüğünü ekonomik alana da taşıragelen ABD, bundan böyle Japonya, Birleşik Almanya gibi ekonomik güçlerle dolaysız olarak yüzyüze gelmiş bulunuyor.

Pentagon Yeni Dünya Düzeni formülasyonuyla karşı karşıya olduğu sorunlara çözüm bulmaya çalışıyor.

Yeni Dünya Düzeni sosyalizmin içsel çöküntü ortamında ABD'nin askeri gücünün, ekonomik çıkar bölgelerinin askersel hegemonya altında korunması olarak özetlenebilir. Yeni Dünya Düzeni'nin Japonya, Almanya gibi ciddi ekonomik güçlere rağmen ikame edilmeye çalışıldığını vurgulamak gerekir.

Pentagon, özellikle SSCB'nin güçsüzlüğünü de yedekleyerek "demokratik seçimlerle" Sandino'nun Nikaragua'sını hizaya getirdi. Küba ise tamamiyle desteksiz bıraktırılarak çok yönlü baskı altına alındı. Böylece çıbansız bir Latin Amerika elde edildi.

MPLA ile iktidar ortaklığına yükseltilen UNİTA'lı Angola, Körfez kriziyle birlikte yumuşamasıyla alay edilen Kaddafi'li Libya, Pentagon patentli yeni yönetimli Etiyopya ile Afrika kıtası, diğer ufak tefek sorunlara rağmen ABD hegemonyasına girmiş bulunuyor.

Doğu Avrupa, kapitalist "cennet"e bir an önce ulaşabilmek için girdiği maratonda neredeyse nefessiz kalacak.

Uzakdoğu ve G.Asya'da "sorunlar'a "çözüm" aranıyor. Bütün bunlar kimi zaman yedeğe alınmış, kimi zaman da nötralize edilmiş SSCB ve askersel hegemonyayı gönüllü veya kerhen birlikte davranışa sokulmuş, İngiltere, Fransa, Kanada ile yapılagelmektedir. Almanya ve Japonya ise finansal desteğe zorlanıyor. Yeni Dünya Düzeni'nin dünya çapındaki genel görünümü böyle özetlenebilir.

Yeni Dünya Düzeni'nin bizi yakından ilgilendiren yönü, ülkemiz ve bölgemizdeki gözle görülür inşasıdır.

Körfez krizi, Yeni Dünya Düzeni'nin gerçek yüzünü ülkemiz ve bölgemiz bazında belirginleştirmiş bulunuyor.

Ortadoğu, zengin petrol kaynaklarıyla yeni düzenin patronu için yaşamsal konumdadır. Yaşamsallığı, Ortadoğu petrolüne tam bağımlı durumdaki Almanya ve Japonya gibi iki ekonomik devin, dizginlenebilecek en önemli alan olmasından kaynaklanıyor.

Arapları, ancak Araplar ABD'nin kucağına ayrılamamacasına atabilirdi. Pentagon Arapvari bir yöntemle, Arap kaynaklı Körfez krizini yarattı ve bölgeye yerleşti.

Dünyanın gözü önünde ABD, Türkiye'nin de desteğiyle ülkemizin Silopi beldesine "Çekiç Güç"ünü konumlandırdı. Nefessiz kalan SSCB'nin itirazının mevcut konumuyla ciddiye alınmayacağı açıktı. Bununla birlikte, İran dışında bölge düzleminde, "çekiç güç"e itiraz gelmedi. Tersine bölge ülkeleri destek bildiriminde bulunmaktadırlar.

Ortadoğu sorunlarının, İsrail vasıtasıyla ABD lehine çözülmesi olanaksızdı. Arap kaynaklı yeni bir sorun, ABD'yi sorun yaratıcı konumdan sorun çözücü konuma pekala getirebilirdi. Bu olanağı Saddam Kuveyt'i işgal ederek sağladı.

Artık herkesçe biliniyor; ABD Irak'ın Kuveyt'i işgal edeceğini önceden biliyordu. Hatta Irak'ın bu eğiliminin ABD istihbarat güçlerince çıkartıldığı bile dile getiriliyor.

Irak, bölge açısından muazzam denecek askeri gücüyle birkaç saatte Kuveyt'i işgal ve ilhak edince, Suudi'ler ve Körfez Emirlikleri ABD'yi koruyucu olarak davet ettiler. SSCB'nin desteksiz bıraktığı Suriye, korkuyla ABD'nin girişimini destekledi.

Türkiye zaten "müttefik"ti. Ürdün, FKÖ ve İran dışında, ABD tarafından istenen ittifak bölgede oluştu. Irak sökülüp atıldı. Ne var ki, ABD için bu yeterli değildi. Bölgede kalıcı bir askeri varlık bırakmalıydı. En meşru görünümlü yol ise Kürtlerin daimi hamiliğiydi!

ABD, gücü olduğu halde Saddam'ı devirmedi. Irak muhalefetine de devirtmedi. Zira, muhalefet, İran destekli Şiiler, Komünistler ve ne yapacağı belli olmayan Kürtlerden oluşmaktaydı. Bir iç savaşla iktidarı Saddam'dan alacak olan böylesi bir muhalefetin Pentagon yörüngesinde kalacağının hiçbir garantisi yoktu. Askeri bir darbe ise yakın zamanda ufukta görünmüyordu. ABD, teslim olmuş Saddam'lı yönetimi, iç savaş galibi muhalefete açıkça tercih etti.

Muhalefetin Arap yönü son derece güçsüzdü. Saddam, Şii muhalefeti, İran düşmanlığının ideolojik yardımıyla kısa sürede bastırdı.

Güney halkımız ise, Saddam'ın uğradığı askeri hezimetin verdiği coşkuyla çok kısa denecek bir sürede topraklarındaki egemenliği fiilen ele aldı. Saddam yönetimi, Şii hareketi kanla bastırıp hızla halkımız üzerine saldırdığında, ABD, olanağı olduğu halde sessiz kaldı. Ve ne yazık ki, halkımız tarihte eşi görülmedik bir çapta göçe zorlandı, öldürüldü, ülkesi yakılıp yıkıldı.

Pentagon, halkımızın yaşadığı trajedide hem dolaylı rol aldı, hem de ondan yararlandı.

Yüzbinlerin yerinden yurdundan olmasından sonra ABD ve müttefikleri bu kez Kürt hamisi pozisyonuyla halkımızın karşısına çıktılar. Söylemek gerekir ki, ABD bu pozisyondaki rolünü son derece iyi oynadı. Bu göçmen halkımızın geri dönüşü için G.Kürdistan'a asker çıkardı. Askeri "himaye" altında insanlarımız geri döndürüldü.

Şimdilerde ise "Kürtleri Saddam'dan korumalı" bahanesiyle bu kez ülkemizin kuzeyinde, Silopi'de daimi bir güç bulundurmak üzere asker konuşlandırdı.

Adına "Çekiç Güç" ya da "Hazır Çekiç" denen bu güruh'un, Kürtleri korumak için orada bulunduğu öne sürülemez. Zira Mart trajedisinde ABD'nin tutumu hâlâ belleklerden silinmiş değilken, hele hele Türk askeri katkılı ABD "Çekiç Güç"ünün Kürtleri korumak için konuşlandırıldığına inanmamız mümkün değil. Kürdistan'ın bir parçasını "korumak" için diğer önem kazanan parçasını işgal etmenin "Kürtleri korumak" olduğuna aklı başında hiç kimse inanmaz.

Göç trajedesini Diyardakır'da protesto edenler böyle dağıtıldı... "Hazır Çekiç" böyle sahnelerin sık yaşandığı ülke topraklarında, "Güney Kürtlerini koruyacakmış"!

Gelişmeler ortaya koydu ki, Körfez krizi, Körfez emirliklerini, Suudi Arabistan'ı, Mısır'ı, Tunus'u, Fas'ı ABD'ye tam bağladı. SSCB tarafından desteksiz bırakılan ve Körfez'deki ABD askeri gücü karşısında korkuya kapılan Suriye ABD'ye yanaşma yolunu seçti. Libya lideri Kaddafi'nin alışılmadık düzeyde yumuşaması başladı. Öyleyse "Kürtleri koruma" adı altında meşruiyet kazandırılmış bir askeri gücün bölgede bekletilmesi, ABD'nin Yeni Dünya Düzeni yönündeki bir planı gereğidir.

Burada biz Kürtlere biçilen rol, ABD hegemonyasına direnebilecek Suriye, İran, Irak gibi devletleri Kürt problemiyle hizaya getirmek, aynı zamanda, muhtemel merkezkaç eğilimli Kürt ulusal kurtuluş güçlerini ise yörüngeyi kabullenmiş anılan devler lehine bastırmaktır.

Gelişmeler gösteriyor, ABD, ilerde "yaramazlık" yapabilecek İran'a karşı da Kürt kozunu kullanmaktan çekinmeyecektir. Kaldı ki, İran şimdiden Batı'yla ilişkilerini düzeltmenin İslama uygun yollarını(!) aramaya koyulmuş görünüyor.

Özcesi, "Çekiç Güç", "Yeni Dünya Düzeni" olarak adlandırılan düzenlemenin askeri ve ekonomik hegemonyasının fiili bir odağından başka birşey değildir.

Halkımızın gerçek devrimci, komünist ve yurtsever evlatlarının ABD'nin bu onur kırıcı "Çekiç Güç" ya da "Hazır Çekiç" adlı işgalci güruhuna karşı çıkması gerekiyor. ABD'nin Yeni Dünya Düzeni adı altında, bölge halklarına ve halkımıza dayatıp kabullendirmeye çalıştığı bu baskıcı statükoyu reddediyoruz. Unutmamak gerekir ki, "Yeni Dünya Düzeni"nin bir yüzü emperyalizmin artan haydutluğuysa; diğer yüzü "içerdeki" baskı ve sömürünün haydutluk derecesine çıkartılmasıdır. TC. "içerisindeki" son uygulamalar bunu yeterince anlatıyor olsa gerek.

İradesini ve onurunu emperyalizme ve işbirlikçilerine teslim etmek istemeyen herkes, "Hazır Çekiç; Defol !.." diye haykırmalıdır.

"Anti-terör" değil,

Zeynel ABİDİN

İlk baştaki şaşkınlıktan sonra toplumun hemen hemen çoğu kesimlerinin tepkisine neden olan 3713 sayılı "Terörle Mücadele Yasası" hala güncelliğini koruyor. Gerçi yasanın faşistleri cezaevinden çıkaran, devrimci tutsakların çoğunun ise içerde kalmasına yol açan geçici dördüncü maddesi (şu ana kadar 125.madde dışarda bırakılarak) Anayasa Mahkemesince iptal edildi ve SHP'nin iptal başvurusu, yasanın daha uzun süre toplum yaşamını etkileyeceği açıktır. Herşeyden önce, SHP'nin iptal başvurusu gündeme geldiğinde bu iptalin daha da genişleyeceği belli oldu ama yasanın özü sayılabilecek kimi kısımları, maddeleri kapsamıyor. Bundan dolayı, sözkonusu yasa şu ya da bu biçimde yürürlükte kalacağa benzemektedir.

Sınıflı toplumlarda hukuk, sınıfların güçleri, direngenlikleri oranında karşılıklı etkileşimlere kapalı olmamakla beraber, sonuçta; egemen sınıfın yasalar düzeyine çıkartılmış iradesi demektir. Bu açıdan bakıldığında, sözkonusu yasanın TC burjuvazisinin iradesini taşıyan bir hukuksal düzleme oturtulmak isteneceği kestirilebilir. Kısacası, Anayasa Mahkemesi ya da parlamento, yasayı tümüyle iptal etse dahi sorun ortadan kalkmıyor; burjuvazi, konuyla ilgili iradesini bir başka biçim altında da ifade edebilecektir. Bu konuda ANAP hükümetinin çok daha 'mahir'olduğu biliniyor: İptal ihtimali bulunan bir kararname yerine, aynı içerikli yeni bir kararname çıkartarak eskisini yürürlükten kaldırması, vb. gibi.

Ne zamana kadar? Toplum bir bütün olarak yasalarda yansıyan burjuva iradeyi aşabildiği zamana kadar... Öyleyse, "anti-terör" yasasının kalkması olayını da bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor: Umut, anayasa mahkemesinin 'Hukuksal titizlik' vicdanına havale edilmesinde değil, toplumun dinamik güçlerinin 'yasaya rağmen yasayı aşması' iradesindedir. Burjuva sınıfının iradesi önündeki temel engel yine burjuva kurumların farklı eğilimleri değil; emekçi sınıfların, halklarımızın -yani karşıt güçlerin-iradesidir. O zaman görev, bu iradeyi oluşturmak, O'nu bir kuvveye dönüştürmektir.

Görevi başarabilmek yolunda; sözü edilen yasanın ortaya çıkmış ve daha çıkacak olan etkilerini irdelemek, yasanın toplum hayatını körelten, dinamik devrimci güçleri gaddarca ve pervasızca tırpanlama amacı güden içeriğini tanıtmak, büyük bir önem taşımaktadır. Bu, "anti-terör" yasası için çok daha gereklidir, çünkü hem, tam bir toz-duman arasında çıkarıldı, hem de "demokrasi yolunda ilerleme" belgesiymiş (!) gibi gösterildi... Yasanın cezaların infazına dair bölümleri ile 141-142-163'ü ve 2932 sayılı yasayı kaldıran yönü dev aynasına tutuldu; fakat bunları anlamsızlaştırmasının ötesinde, aratan özü, gözlerden uzak tutulmaya çalışıldı. Tüm bu nedenler, yasanın teşhirini tekrar pahasına da olsa zorunlu kılıyor.

İlerici kuruluşlar, insan hakları savunucuları ve sosyalist basın, yasanın bütünlüğünü teşhir konusunda çeşitli çalışmalar yaptılar, yapıyorlar. Bu çalışmaların tümünü buraya aktarmak olanağımız bulunmuyor. Kimi bilinenleri içerse de, biz de kendi cephemizden birkaç noktayı açmak istiyoruz.

"HÜR DÜŞÜNCE" Mİ SAĞLANDI?

İktidar sözcüleri ve en başta Özal, "Terörle Mücadele Yasası"nın "hür düşünceyi sağladığını" iddia ettiler. Bir kısım eski solcu taslağı yeni yetme 'liberal aydın'ı da yanlarına alan iktidar temsilcileri, "bu yasayla tabuları yıktık... Düşünce özgürlüğünün önündeki engelleri kaldırdık... Kürtçeye serbestlik sağladık" demeye başladılar. Herşeyden önce durumun kendisi çok komik bir görünüm arzediyor: Yasanın adı ve görevi 'Terörle Mücadele"... TC tarihinde hep "terör" gerekçesiyle hakların gaspı gündeme gelmiştir, ama "transformasyon" geçiren demogoji günlerinde "Terörle Mücadele" önlemlerinin aslında hür düşünce önlemleri içerdiğine inanmamız isteniyor!..

Yasa, "terör"ün, "terör suçları"nın, "terörist"in, "terör" örgütlerinin tarifiyle işe başlıyor; yani çıkarılış amacı çok açık. Öylesine açık ki, bu tariflere sığmayacak muhalefet yok gibidir. Bozuk Türkçeli yasa, terörü "Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, ... devletin otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek... devletin iç ve dış güvenliğini... bozmak amacıyla... girişilecek her türlü eylemlerdir" diye tarif ediyor. Bu tarife girmeyecek bir muhalif çıkış olabilir mi, anlamak çok zor. Yasa, "terör" bahanesiyle her tür muhalif düşünceyi (düşüncenin anlatımı, örgütlenmesi, vb. gibi "her türlü eylemler"i) kapsayabilecek niteliğiyle, amacının halk muhalefetini engellemek olduğunu gösteriyor. Aktardığımız elastiki tanım, bütün muhalefet üzerinde demoklesin kılıcı yapılmak istenirken, "çağ atlamış" demogoglar "hür düşünce"den bahsediyorlar!..

Yasaya iliştirilen 141-142'nin kaldırılması, 2932 sayılı Kürtçeyi yasaklamaya yönelik yasanın iptali gibi ögelere gelince: Bunlardan, 141-142'nin kaldırılması, köhnemiş, aşınmış bir maddenin geciken iptalinden başka birşey değildir. Ancak bu bile 'hile-i şeriye' yolu ile yapıldı. 12 Eylül faşist anayasasının ilgili maddeleri yürürlükte kaldığı sürece TCK'daki bu köhnemiş maddelerin yürürlükten kaldırılmasının fazla bir anlam ifade etmeyeceği gerçeği es geçildi. Bununla kalmadı; 3713, 141-142'yi aratır hale geldi. 2932 sayılı yasanın iptali ise, bir yönüyle, burjuvazinin kimi konjonktürel yönelimlerinin yolunu açmak hevesini ifade eden bir iptal durumundadır, fakat bu "yasak" 141-142'den daha fazla köhnemiş bir yasaktı zaten. "Kürtçe konuşmayı yasaklayan (!)" bu yasa ölü doğmuş bir yasaydı. Öte yandan, yasanın konuşulmasını engellediği Kürtçe'nin, yasanın yürürlükte olduğu tüm süreçte halkımız tarafından hayatın her alanında konuşulmaya devam ettirilmesi, dilimize vurulmak istenen paslı kilidi parçalamak yolunda daha 12 Eylül karanlığında gösterilen topyekün direniş, ölü doğmuş yasayı iyice işlevsiz duruma getirmişti. İşte bu gerçeğin üzerine hesap yapan iktidar, üstüne Ortadoğu'ya yönelik yeni planlarını kolaylaştırmak amacını da ekleyince, 2932 sayılı yasa kaldırılmış oldu.

(Bu arada belirtmeden geçemeyeceğimiz bir durum ortaya çıktı: Kürtçenin tam serbestisi konusunda ortada net hiçbir yasak gözükmüyor. Ancak buna rağmen TC yönetimi "yasaklılık duygusu"nun Kürt toplumunda devamını istiyor; Kürtçe kasetler hakkında danışma komisyonları kuruyor, bakanlıklar birbirinden görüş istiyor, vb. Kürtçenin en çok ihtiyaç duyduğu yazılı alan da bundan farklı değil. İktidar, ortada biçimsel bir yasak kalmamışken bile Kürtçeyi engelleme uğraşını gizlemiyor. İşte tam bu noktada, halkımıza ve aydınlarımıza Kürtçeyi hızla "toplum psikolojisinin yasağı"ndan kurtarmaları; yaymaları görevi düşüyor.)

"Anti-terör" yasasının "Kürtçeye serbestlik" getirdiğini iddia edenlerin Kürt dilinde eğitim vb. yasağını savunmaya devam ettiklerini, böylece "serbestlik"in "Türk usulü serbestlik"ten öteye gitmediğini de ekleyelim.

Kısacası, "tabuları yıktık, vb." ambalajlarına sarılmaya çalışılan 'Terörle Mücadele Yasası"nın düşünce serbestisini falan sağlaması şöyle dursun; her tür muhalif düşünceyi ezmeyi

Anti - İnsan Yasası

hedeflediğini vurgulamak istiyoruz.

YASA, SİSTEMİN ACİZLİĞİNİN İFADESİDİR

Çıkarılan yasayla TC işbirlikçi kapitalist sisteminin nefessizliği, fazla esnemeye gelemeyecek yapısı, bir kez daha ortaya çıkmıştır. Tekelci sistem, faşist darbelere, halkların görüp-göreceği en çağdışı anayasasına ve parlamenter sistemi kitleleri oyalayan bir vitrin haline sokmuş MGK'lı vs. devlet örgütlenmesine rağmen kendini "rahat" hissedemiyor. Kapitalizmin yaratmış olduğu dev sorunlar, ulusal baskının getirdiği açmazlar, vb. kısmi tedavilerle iyileşmeyecek dev yaralar durumundadır. Kaldı ki, çarpık kapitalizmin tedavide kullanabileceği ne dermanı ne de nefesi var. Manevra kabiliyeti kıt bu sistem, dünyadaki gelişmeler onu harekete geçmeye zorladığı anlarda bile hareket etmenin gevezeliğinden öteye geçemiyor. Elbette yer yer taktik yönelimlere giriyor, ancak bu, hiçbir zaman, halkların durumunu iyileştirici bir adım olamıyor. Çare?..

Çareyi, her burjuva devlet gibi, "soyunmakta" buluyor; ağırlıklarını atıyor ve ortaya asıl baskıcı özelliğini koyuyor. Her burjuva devlet, bunu, tüm olanaklarını tükettiğinde tercih eder; TC yönetimleri ise olanaklarını kullanma paralelinde ve tepkisizliği hissettikleri her dönemde...

TC kapitalizminden medet umanlara bu sistemin çapını iyice göstermiş olması gereken son yasa, işte böylesi bir acizliğin ifadesidir.

Bu acizlik kendini her maddesinde gösteriyor. Yasa, her muhalif çıkışı hedefleyebilecek yapısıyla faşist anayasasını bile aşmıştır. Bir yandan yeni suçlar yaratmış ("ekonomik düzeni değiştirmek...vb.") diğer yandan da "suç"ların üzerine saldığı güçlere olağanüstü yetkiler vermiştir. Polisin insan katletmesi, militarizmin kırıma girişmesi -yeni birşey olmamakla beraber- artık "yasal" bir statüye kavuşmuş bulunuyor.

Yasayla devlet, kendi terörünün izahını yapmıştır.

Elbette ilk hedef devrimciler olmuştur; devrimci hareketi "kriminal bir vaka" haline getirme yolundaki yoğun ideolojik saldırılardan, bu konuda "cici komünistler" yaratma konusunda atılan adımlardan sonra tam bir pervasızlıkla saldırı başlatılmıştır. Ancak amaç bununla sınırlı değildir, toplumun tümünün üzerinde demoklesin kılıcı sallansın istenmektedir. Sistem yasaklara "alışmış" bir toplllum yaratmak için kolları sıvamıştır.

Yasada "terör"le bir tutulan sadece devrimci hareketler değildir. Öyle olsaydı, TC cephesinde yeni birşey yok denebilirdi. Örgütlü olmasa bile, yasanın 1. maddesinin saydığı ve hemen herkesin tarif edilebileceği muhalif davranışların tümü, "hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş" bile "terör" (Madde:8) sayılırken, ortada şuna ya da buna dokunmayacağı ölçüde "yaşaması" temenni edilen bir yılan değil; dokunacağını bar bar bağıran bir kudurmuştan bahsedilebilir ancak. Aynı şekilde, basın-terör ilişkisini (?!) kurmak gibi bir tuhaflıkla, basın-yayın organlarına görülmemiş boyutta cezalar yükleyen yasanın "terör"den neyi kastettiği açık olsa gerek. Yasa, gül dikenlerini bile "terörist" sayıyor ve düzenin dikensiz gül bahçesi özlemini dile getiriyor...

8.MADDE: TECRİT VE TEHDİT...

Yasanın "devletin bölünmezliği aleyhine propaganda" başlıklı, yukarda özetle aktardığımız 8. maddesi, dolaysız olarak Kürdistan sorununu hedef alıyor ve Kürdistan'a tecriti, Türkiye'ye tehditi dayatıyor. Bunun bir diğer anlatımı, Kürt halkına zulmün, Türk halkına şovenizmin dayatılmasıdır.

Sözkonusu madde Kürdistan'la ilgili fakat, direkt Kürt toplumunu hedeflediğini (ya da en azından; sadece O'nu hedeflediğini) söylemek zor. Bugün zaten Kürt halkı üzerinde bu maddeden kat kat ağır yasaklar-baskılar bulunuyor: Anayasadan, Olağanüstü Hal Kanununa Olağanüstü Hal Bölge Valiliği İhdası Hakkındaki 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden, 424 sayılı kararnameye, oradan 430 sayılısına vs., vs... ve hatta hâlâ yürürlükte bulunan 1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununa... kadar, "yeteri kadar" yasa Kürt halkıyla "ilgileniyor"... "Terörle Mücadele Yasası"nın 8. maddesiyle simgelenen yasak, daha çok, Türk halkının ortak mücadele, Kürt halkıyla dayanışma gibi eğilimlerini hedef alıyor. Yoksa iktidar, Kürt halkı içerisinde "devletin bölünmezliği" hakkında hangi duygular geliştiğini, Kürt halkının bu tür buyrukları çoktan aşmış olduğunu, birkaçını sıralamış olduğumuz yasaklar demetini pratikte nasıl parçalamış olduğunu bilmez değildir. Artık "Devletin Bölünmezliği" gibi şoven dayatmaların yeni biçimlerini oluşturur, yeni kanunlar hazırlarken, hiç değilse Kürt halkının mevcut eğilimini daha ilerilere taşımasını engellemek ve daha çok da Türk halkını (elden gitmemişken!) biçimlendirmek özlemiyle hareket ediyor. Böylece, tüm TC için 8. madde gibi yasakları yürürlüğe sokarak sorunun TC toprakları boyunca dile getirilmesini engellemek, Kürdistan'ı tam bir tecrit, tam bir "sesi dışarı çıkmaz" kapalılık, havasıyla boğmak istiyor. Bu tecrite Türkiye'den çıkacak her itirazın karşısına şoven yasaklar duvarı dikerek, birleşik kalkışmaların korkusundan kendini kurtarmaya çalışıyor.

"EŞKİYANIN GECE NE YAPACAĞI BELLİ OLMAZ"

Yasanın çıkışından sonra polisin, kontr-gerillanın, ölüm mangalarının cüreti arttı. "Hücre ev" yalanlarıyla, devrimciler ve yakınları katledilmeye başlandı. Avcılar'da, Kürtçe şarkı istedikleri için polislerce kurşun yağmuruna tutulan Kemal KARTAY ile Ali Haydar ALKAN'ın öldürülmeleri, hem onlarca yıllık şovenizmin beyinlere nasıl yerleştirilmiş olduğunu gösterdi; hem de yasayla pervasızlaşan güçlerin gözü dönmüşlüğünü... Kürtçe konuşma yasağını kaldırmış görünen yasa, aynı zamanda "güvenlik" güçlerine sorgusuz-yargısız infaz yetkileri de veriyordu ve durum ilginçleşiyordu: Kürtçe serbest, ama polisin insan katletmesi de serbest... "O zaman ölüm düşsün Kürtçe konuşanların payına"... Ardından eşkiyanın geceyi beklemediği Diyarbakır katliamı ve ardından İstanbul'da 11 devrimcinin "operasyon" adı altında katli ile baskınlar, dergi bürosu yağmalamaları, yüzlerce gözaltı ve işkence... Yasaya ilk günlerde örtünmeye çalışılan ambalaj parçalanmış ve tam bir "Çadır Devlet" sureti ortaya çıkmıştır...

Yasa, şu an "en baş ağrıtan muhalefeti"; Türk ve Kürt devrimcilerini hedef aldı. Ancak demoklesin kılıcı, toplumun sorgulayan, düşünen tüm diri güçlerinin üzerindedir. Devletle aynı düşünüş ve davranış biçimini paylaşmak gibi teba mahlukat olmayı 'insan' tanımından çıkarırsak, yasanın anti-insan konumu anlaşılacaktır.

Bunu en erken anlamak ve anlatmak yaşamsaldır; anlayacak ve anlatacak 'İnsan' henüz yok edilememişken...

"DİKKAT ISIRIR YASASI !"

6.7.1991 Tarihinde İstanbul Tabibler Odası'nda Dergiler Platformu tarfından bir basın toplaaantısı düzenlenerek anti - terör yasası ile birlikte Kürt halkına yönelik yoğunlaşan devlet terörü ve genelde devrimci demokratik kamuoyuna karşı artan baskı ve katliamlar anlatılarak pretostolar dile getirildi.
Basın toplantısında Dergiler Platformundan bir temsilci hazırlanan metni okudu. Ayrıca sanatçı Bilgesu Erenus, Av. Kamber Soypak, Sendikacı A. Rıza Osmanoğlu ve Av. Ercan Kanar birer konuşma yaparak anti-terör yasası ile yapılmak istenenlere ilişkin düşüncelerini açıkladılar. Yapılan konuşmaların bir özetini veriyoruz.

Bilgesu ERENUS: "Anti-terör yasası devletin korkusunun yasasıdır. Adalarda bazı villaların girişinde "Dikkat Köpek Var" veya "Dikkat Isırır" ibaresini görürsünüz. Bu "kaldırımınızı değiştirin" anlamına gelir. Bu yasa da "Dikkat Isırır" yasasıdır. Burjuvazinin korkularının yasasından korkmuyorum. Devlet bizlere "Dikkat Isırır" levhasını göstererek kaldırım değiştirmemizi istiyor. Bizlere düşen kaldırım değiştirmek değildir. "Dikkat Isırır"ın üstüne üstüne yürümektir. Bu yasayı bir korku jenaratörü olmaktan çıkarmamız gerekiyor. Devlet, 141-142'yi kaldırmak zorunda kalmıştır. Devletin korkusunu anlıyorum. Anti-terör yasası, düşünce özgürlüğü ve diğer temel hak ve özgürlükleri boğma mantığının ürünüdür.

Sonuç olarak: Korkuların korkusu yasadan korkmamalıyız ve mücadeleye devam diyoruz."

Av. Kamber SOYPAK: " 141-142 eskimiş, pörsümüş ve uygulanabilirliği kalmamış kanunlardı, kaldırıldı. Ancak devlet mücadelenin karşısında kendisini korumak için anti-terör yasasını çıkardı. Bu yasa söylendiği gibi teröre karşı bir amaç taşımıyor. Esas amacı devlet terörünü yasallaştırmaktır. Bunun en gelişmiş örneklerini şu günlerde yaşıyoruz. Devlet "işkence yapın, asın, kesin, infaz edin" mesajını polise veriyor ve bu doğrultuda güvenlik güçleri Avcılar'da Kürtçe konuştuğu için iki insanı öldürerek ve Çekmece'de, Beşiktaş'da, Diyarbakır--Mardin yöresinde birçok olayda görüldüğü gibi açık infaz fütursuzca uygulanıyor.

Düşünce özgürlüğünü, basın özgürlüğünü engelleyen hükümler 141-142'den daha ağır hale getirilerek bu yasaya konulmuştur. Ve 141-142'yi arar hale sokulma durumu var.

Bu kanunla, cezaevlerinde bulunan insanlar (toplumsal mücadeleden dolayı düşen insanlar için) hücre tipine doldurulacak, insanlar kişiliksizleştirilmeye çalışılacak ve siyasi tutsakların toplumsal yanları tüketilmeye çalışılacaktır.

Sosyalist basına yönelik hükümlerle, yazı yazana, yazı işleri müdürüne ve yayının sahibine sorumlulukları yayarak tümünü cezalandırma yöntemi seçilmiştir. Uluslararası hukukta yazı yazan sorumludur. Getirilen hükümlerle basın özgürlüğü yok ediliyor. Yayıncıların aldığı cezalar para cezasına çevrilebilirken, şimdi, para cezası ve tecil hakkı ortadan kaldırılarak alınan cezanın tümünün hapise dönüştürülmesi öngörülüyor.

Yasa, toplumsal mücadeleyi toptan yoketmeyi amaçlıyor. Bunun için yasaya karşı toplu karşı çıkışı gerçekleştirebilmemiz zorunludur."

A.Rıza OSMANOĞLU: "Ben, anti-terör yasasının sınıf açısından neler getirdiğine değinmek istiyorum. Genel olarak yasa işçi sınıfının sendikal mücadelesini, örgütlenmesini geriletmeyi amaçlıyor, mücadeleyi bitirmeyi amaçlıyor. Bunun bariz örneğini yasanın yazılışında görmek mümkün. Yasayla DİSK'in 2 trilyona varan mal varlığına resmen el konuldu. Dünyada görülmüş bir örneği yok böyle bir şeyin.

Sınıf, ne yapılması gerekirin cevabını veriyor. Yasaya karşı bu cevabın daha da seslendirilmesi gerekir. Kaldırımları değiştirmemek, mücadeleyi daha da boyutlandırmak ve önemlisi güçleri birleştirerek bunu gerçekleştirmek önde duran görevdir."

Av. Ercan KANAR: "Öncelikle bir yanlışa vurgu yapmak gerekiyor. Bazı çevreler 141-142'nin kaldırılmasıyla düşünce özgürlüğünün kazanıldığını yaymaya çalışıyor. Kaldırılan kanun maddelerinden özgürlükler kazanılmadı. Olan, hakların gasbına yönelik hükümlerin yeni şartlara göre düzenlenmesidir.

Bu yasa, "ferman" niteliği taşıyan 413, 424 vb. Kanun Hükmünde Kararnameler'in genişletilmiş, genelleştirilmiş bir şeklidir. Yasa, Güney Afrika ve İngiltere'de uygulanan terörle mücadele yasalarının aynen kopyasıdır.

Bu yasa insanların mücadele etme isteminin arttığı, demokrasi bilincinin, örgütlenme azminin yoğunlaştığı ve ulusal kurtuluş mücadelesinin önlenemez boyutlara vardığı bir dönemde gündeme gelmiştir. Bundan hareketle amacı da bellidir.

Yasayı vaaz edenler üçlü bir demogoji yapıyor.

1- 141, 142 vb. kaldırılarak düşünce özgürlüğünü engellemek ortadan kaldırılmıştır!..

2- Cezaevleri boşaltılmıştır!..

3- Kürt dili üzerindeki yasaklar kaldırılmıştır!..

Vaaz edilen demogojilerin tersine terör yasası, önceki yasalara rahmet okutur cinstendir.

Arkadaşlar, bu yasa ansızın gelmedi. Devlet organlarında uzun süre tartışıldı ve hazırlandı. Muhalefet partilerinin serzenişlerinin tutar yanı yok; onlar da bu yasaya bilinçli bir onay vermiştir. Bunun açık örneğini SHP'nin yasaya itiraz başvurusunda da görmek mümkün. İtiraz başvurusunda esas amaç bazı rötuşları öngörüyor; yasanın temel yanlarının kaldırılmasına yönelik istemler yoktur. Hükümeti, muhalefeti ortak sorumluluk taşıyor.

Dikkat edilirse;

- 12 Eylül'ün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılması,

- 12 Eylül Anayasası'nın kaldırılarak, demokratik bir anayasa oluşturma tartışmasının boyutlanması,

- İdam cezalarının kaldırılması,

- İnsan hakları savunusu ve bilincinin artması,

- Savunma hakkının önündeki engellerin kaldırılması yönünde baskıların bir düzeye ulaşmış olması,

- Kürt ulusal sorununun milyonlarca insan tarafından tartışılması ve tabu olmaktan çıkarılması,

- Örgütlenme, düşünce özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlük istemi doğrultusunda bilinç düzeyinin oluşması vb. yönündeki toplumsal uyanış ve bilincin bir olgunluk evresinde anti-terör yasası çıkarılıyor. Ve yasanın amacı görüleceği gibi gayet nettir.

Toplumun bütününe yönelik olan bu yasaya karşı, çeşitli toplumsal odakların güçlerini birleştirerek bütünlüklü tavırlar sergilemeleri, yasayı uygulanamaz kılmaları gerekmektedir. Yoksa, hergün örneklerine şahit olduğumuz sokak infazlarının, anti-demokratik uygulamaların önüne geçmek mümkün olmayacaktır.

basın açıklaması

Dergiler Platformunun İstanbul Tabibler Odası'nda yaptığı basın açıklamasını sunuyoruz.

BASIN AÇIKLAMASI

12 Eylül rejiminin siyasal mirasçısı ANAP Hükümeti işçi ve emekçilere, sosyal kurtuluş mücadelesine, Kürt ulusal hareketine ve bir bütün olarak demokratik muhalefete karşı yürüttüğü saldırılarını, Mit, Kontr-gerilla vb. eliyle boyutlandırarak sürdürüyor. Demokrasiye geçtik yalanlarıyla bu saldırılarını maskelemeye çalışan gerici iktidar, son çıkarttığı, devlet terörünü kurumlaştıran anti-terör yasasıyla ulusal ve toplumsal mücadeleyi boğmayı hedefliyor.

Bu faşist ve şoven özlü yasa, 12 Eylül'ün yıllar boyu gelişen mücadelenin işlemez kıldığı, gedikler açtığı, yıprattığı yasal düzeni yamama, restore etme girişimidir. Bu yasa devlet terörünün dizginsizce örgütlenmesi demektir. Terör yasası, devlet terörünün yasal bir ifadesidir.

Siyasi iktidar, gelişen işçi hareketine, yığınların demokrasi talebiyle giriştiği eylemlere, Kürdistan'da ivme kazanan Kürt ulusal ve sosyal kurtuluş hareketine karşı pervasızca saldırıyor. Grev yasakları, işçi tensikatları, DGM'ler, karakolda öldürmeler, yargısız infazlarla insanca yaşam için mücadele eden yığınları sindirmeye çalışıyor. Kürt ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi özel savaş niteliğindeki olağanüstü hal uygulamaları, ordu birlikleri, özel tim ve korucularla bastırılmaya çalışılıyor. Köyler boşaltılarak vatansızlaştırma politikası izleniyor. Kürt halkı sorgusuz, sualsiz katlediliyor.

Bir yandan çıkartılan yasayla birlikte 141, 142, 163. maddeleri kaldırılarak düşünceyi suç olmaktan çıkardığını iddia eden iktidar; öte yandan, her türden demokratik örgütü "terör suçlusu kapsamına alıyor. Yasa, 1. maddesinde yaptığı "terör" tanımlamasıyla; işçi sendikalarını, demokratik mücadele yürüten DKÖ'leri, devrimci ve demokratik muhalefetin sesi olan basın-yayın organlarını, hatta siyasi partileri bile "terör suçlusu" ilan edebilecektir.

Çıkarılan faşist nitelikli bu yasayla;

- Çorum, Maraş, Malatya, Bahçelievler gibi onlarca katliamın sorumlusu faşist katiller serbest bırakılırken; ulusal ve toplumsal mücadeleyi yürüten, halka yönelik bu saldırılar karşısında meşru savunma haklarını kullanan binlerce sol siyasi tutsak cezaevlerinde tutulmaya devam ediliyor. Hücre tipi cezaevi uygulamaları, savunma ve görüş haklarının kısıtlanmasıyla engizisyon uygulamaları hortlatılmaya çalışılıyor.

- Devrimci ve sosyalist basının çoğuna dava açılmaya devam ediliyor. Basın tutuklama tehdidi ve astronomik para cezalarıyla susturulmak isteniyor. Zaten kısıtlı olan basın özgürlüğü "Devlet Terörü Yasası"nın 6 ve 8. maddeleriyle büyük ölçüde yokediliyor. Muhalif hiçbir sesin çıkmamasının koşulları yaratılmak isteniyor. Kurtuluş Dergisi Yazı İşleri Müdürü Cemal TURAN, Emeğin Bayrağı Gazetesi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Nazım TABAN, Güneş Gazetesi İnsan Hakları Servisi Şefi Deniz TEZTEL sudan bahanelerle tutuklandılar. Medya Güneşi Dergisi Yazı İşleri Müdürü Salih BAL keyfi uygulamalarla gözaltına alındı. Deng, Emeğin Bayrağı, Halk Demokrasisi, Yeni Ülke dergi ve gazeteleri; Dönüşüm, İnter, Doz yayınları açılan soruşturma ve yüzmilyonlara varan para cezası istemiyle kapatılmaya çalışılıyor.

- Devletin kolluk kuvvetlerine daha dizginsiz terör estirme, yargısız infaz özgürlüğü sağlanırken, işkenceciler ödüllendiriliyor. Yargılanma süresince tutuklanmama garantisi, işkenceciler hakkında dava açabilme olanaklarının kısıtlanması, gerektiğinde yeni kimlik, estetik cerrahiyle yeni yüz, kendilerine ve ailelerine yaşam boyu maddi destek sağlanıyor.

Çıkartılan yasadan güç alan devlet terörü, en canlı örneklerini son olarak Kürdistan'ın değişik bölgelerinde ve İstanbul'da sergilemeye başladı.

Kadıköy-Hasanpaşa'da Hatice DİLEK adlı hemşirenin evine baskın yapan ölüm timleri, içerde bulanan Hatice DİLEK ve İsmail ORAL'ı fiili infaz yöntemiyle öldürdü. Kanarya'da Murtaza KAYA adlı Edebiyat Fakültesi öğrencisi sokak ortasında kurşunlandı. Sultançiftliği'nde Nilgün ODA adlı genç kız bir astsubay tarafından kimliksiz dolaştığı gerekçesiyle öldürüldü. Beşiktaş'da, hücre evi olduğu iddia edilen bir konutta, görgü tanıklarının ifadesine göre "teslim oluyorum" demesine rağmen Perihan DEMİRER adlı devrimci katledildi.

Kürt bayrağının renklerini çağrıştırdığı gerekçesiyle yeşil, kırmızı, sarı renklerin birarada bulundurulmasının İçişleri Bakanlığı'nın genelgesiyle yasaklandığı, özel savaş uygulamalarının yıllardır sürdürüldüğü Kürdistan'da çıkartılan yasayla birlikte Kontr-gerilla faaliyetleri; İHD, Dergi Büroları ve HEP gibi kuruluşlara yöneldi. 17 Haziran gecesi saat 23.30 sıralarında HEP Diyarbakır eski il başkanı Av. Mustafa ÖZER'in arabası, 25 Haziran gecesi saat 23.30 sıralarında ise, İHD (İnsan Hakları Derneği) Diyarbakır Şubesi ve Özgür Halk ile Medya Güneşi dergilerinin büroları bombalandı. Saldırılar, temel amacı insan hak ve özgürlüklerine karşı girişilen ihlalleri izlemek, bu konuda kamuoyunu duyarlı kılmak ve kamuoyu oluşturmak olan İHD'ye ve Türkiye'deki burjuva basınından farklı olarak yayıncılık işlevini yerine getiren ve bunu zor koşullarda, devletin tüm baskı ve işkencelerine rağmen sürdüren iki sosyalist dergiye, öte yandan kamuoyunca yakından tanınan HEP'in eski il başkanı Mustafa ÖZER'e yönelmekle kalmadı. Devrimci ve demokratların gazete ve dergi benzeri ihtiyaçlarını karşılayan Aziz EROĞLU'nun gazete bayii, Kontr-gerilla tarafından bombalandı. Ayrıca Diyarbakır'da bulunan gazete bayileri; Deng, Özgür Halk, Yeni Ülke gibi yayınları satmaları halinde, önce dükkanlarının, sonra beyinlerinin dağıtılacağı şeklinde yazıların bulunduğu pullar yapıştırılmak süretiyle tehdit edildi. Daha bu olayların üstündeki sis perdesi aralanmadan, bu kez 2 Haziran günü Batman'da İHD Yk. Üyesi Sıddık TAN'ın arabasına konulan bombanın patlaması sonucu, Sıddık TAN, 12 yaşındaki oğlu Azad TAN ve Cengiz TEK isimli şahıslar ağır yaralandılar. İHD, Özgür Halk ve Medya Güneşi dergilerinin bulunduğu binanın bombalanmasının ardından, basının olay yerinde çalışabilmesini engeleyen polis, bina içerisinde olayın faillerini ortaya çıkaracak ipuçlarını bulma yerine, İHD üyelerinin kayıt defterlerindeki fotoğraflarını koparatarak almış, telefon fihristine ve adreslere el koymuş, öte yandan Özgür Halk dergisinin tüm evrak ve arşivlerini alarak götürmüştür. Medya Güneşi dergisinin kapısı kırılarak içeriye girilmiş, içerde bulu-

nan evraklar dağıtılarak, fotoğraflar ve birtakım kitaplar alınmış, büronun camları kırılmıştır.

En son olarak, Kayseri Cezaevi'nde bulanan ve açlık grevi yapan siyasi tutsaklar saldırıya uğramış ve 4 tutsak yaralanmıştır. Yine, Avcılar'da Kürt olduklarını, Kürtçe konuşup, Kürtçe şarkı dinlemek istedikleri için Ali ALPDOĞAN ve Kemal KARATAY Avcılar Polis Karakolu'nda görevli komiser İlyas KAYA tarafından kurşun yağmuruna tutularak katledilmiş, masada ve çevrede bulunan 4 kişi ağır yaralanmıştır. Bu son olay, onyıllardır beyinlere işlenen ve işlenmeye devam edilen şovenizmin ürünü olup, son devlet terörü yasasının sağladığı "cüret"in sonucudur. Yasadan sonraki her olayda olduğu gibi; son Avcılar katliamında da haberi çarpıtan ve daraltan günlük basının tavrı da yine aynı yasanın etki çerçevesinden ayrı düşünülemez.

Yaşanan tüm bu olayların da açıkça gösterdiği gibi, bu yasanın amacı "terör" olarak yorumlanan gelişen halk muhalefetini terörle bastırmaktır. Aşağıda imzası bulunan dergiler olarak, devlet terörünü kurumlaştıran bu yasayı, Türkiye ve Kürdistan'daki uygulamaları şiddetle protesto ediyor; Cemal TURAN, Nazım TABAN, Deniz TEZTEL ve yasadan etkilenen tüm tutukluların derhal serbest bırakılmasını istiyoruz. Bu yasaya karşı her cepheden yürütülen savaşımı destekliyoruz.

İşçi sınıfını, memurları, öğrenciler ve aydınları, avukatları, Demokratik Kitle Örgütlerini, basın emekçilerini, Kürt ulusunun ulusal-demokratik mücadelesine omuz veren tüm dinamikleri Devlet Terörü Yasası'na karşı mücadeleye ve güçlerimizi birleştirmeye çağırıyoruz.

DENG - DEVRİMCİ MÜCADELE - EMEĞİN BAYRAĞI - EMEK - GELENEK - HALK DEMOKRASİSİ - HAZİRAN - İŞÇİLERİN SESİ - İŞÇİLER VE POLİTİKA - KOMÜN - MEDYA GÜNEŞİ - NEWROZ - ÖZGÜR HALK - SOSYALİZM - YENİ DEMOKRASİ

6.7.1991

Tarih : 26.6.1991... Yer : Diyarbakır...
İHD, Özgür Halk ve Medya Güneşi büroları...

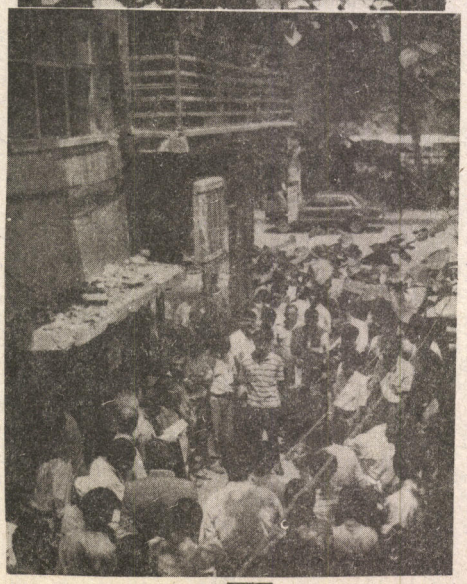

"...bizlere karşı yapılan tüm baskıların şekli ne olursa olsun, baskılar bizi halkımızın özgürlük ve demokrasi savaşından alıkoyamayacaktır...

ÖZGÜR HALK TEMSİLCİSİ: Hasan Hüseyim EBEM
MEDYA GÜNEŞİ D.Bakır Temsilcisi: Vahit ABA
DENG DERGİSİ D.Bakır Temsilcisi: Mazhar KARA
NEWROZ DERGİSİ D.Bakır Temsilcisi: Nusrettin MAÇİN
ÜLKE GAZETESİ D.Bakır Temsilcisi: Leyla ZANA
TÜM SAĞLIK SEN D.Bakır Temsilcisi: Abdulvahap KAYA
PETROL-İŞ Şube Başkanı: Mehmet YILDIZ
HALKIN EMEK PARTİSİ D.Bakır İl Başkanı: Vedat AYDIN
İNSAN HAKLARI DERNEĞİ D.Bakır Şubesi Yk. Üyesi: Nazdar KAHRAMANE
EĞİT-SEN D.Bakır Temsilcisi: M.Sıddık DEMİREL
SOSYALİST PARTİ D.Bakır İl Başkanı: Cezmi Kenan ARKUŞ
TES-İŞ 1 No'lu Şb. Başkanı: Ali ÖNCÜ "

www.dosyakurdi.org

Korucuya İşkence !

Mazıdağı'ndan bir Newroz okurunun yaptığı röportajı sunuyoruz.

NEWROZ: Newroz Dergisi'nin bir okuyucusu olarak sizinle Mazıdağı'ndaki olaylar hakkında röportaj yapmak istiyorum. Efendim kendinizi tanıtır mısınız?
KORUCU: Ben ilçede koruculuk yapıyorum. Can güvenliğimden dolayı ismimi açıklamam.
NEWROZ: İsminizi söylerseniz ne olacak?
KORUCU: Hiçbir şey yapmazlarsa en azından bana işkence yapacaklar.
NEWROZ: Kim size işkence yapacak?
KORUCU: Karakoldaki üstteğmen ve astsubaylar.
NEWROZ: Niçin koruculuk yapıyorsun?
KORUCU: İş güç yoktur, geçimimi sağlamak için yapıyorum.

NEWROZ: Peki niçin bırakmak istiyorsun silahını?
KORUCU: Geçenlerde mıntıkamızdaki köylerde PKK ile askerler arasında çatışma çıktı. Çatışmada 3 PKK'lı öldürüldü. Çatışma çok sürdü. Çatışmaya helikopterler de katıldı. PKK'lıların cesetlerini Doç'ların arkasına iple bağlayarak Mardin'e kadar süründürdüler. Yapılanları kabul etmemiz zor.
NEWROZ: Peki askerlerden ölen oldu mu?
KORUCU: Biz görmedik ama tahminen onlardan da ölen olmuştur, askerlerin ölülerini söylemiyorlar.
NEWROZ: Peki olaylardan sonra Mazıdağı'nda gelişen halkın tepkilerini anlatırmısınız?
KORUCU: Cenazeleri defnettikten sonra, mezarlıkta sloganlar atarak "Genco ölmemiştir, Biji Kürdistan, Kürdistan faşistlere mezar olacak" sloganlarını atarak yürüyüşlerini ilçe merkezindeki Jandarma Karakoluna kadar sürdürerek son verdiler.
NEWROZ: Peki Mazıdağı'nın aşiret yapısını anlatırmısınız?
KORUCU: Bizde önce aşiretçilik çok yaygındı. Adeta aralarında sınır vardı ve kimse diğer mahallenin mıntıkasına giremezdi. Son birkaç senedir o aşiretçilik dağıldı. Gelişen bu olayda halkın hepsi cenazelere sahip çıktı. Aşiret farkını gözetmediler.
NEWROZ: Duyduğuma göre silahlarınızı bırakmak istemişsiniz, doğru mu?
KORUCU: Evet, yaklaşık 15 korucu arkadaşımız olaydan sonra dilekçelerini verip silahlarını bırakmak istediler. Astsubay "gidin silahlarınızı evden getirin" diye emir vermiş, korucular silahlarını karakola teslim etmişler. Astsubay silahlarını getireni nezarete koyup, onlara işkence etmiştir. Ta ki, istifa dilekçelerini geri aldıktan sonra işkenceye son verilmiştir. Sonra yemekhanede yemek verip geceleyin saat 23'de serbest bıraktılar. Mazıdağı'ndaki bütün korucular silahlarını teslim etmek istiyorlar. Ancak, ilçe üstteğmeni Ş.Ş. koruculara söverek silahlarını teslim almıyor. İlçe Kaymakamı da bize; "istifa ederseniz hepinizi sıkıyönetime yani işkence merkezine göndereceğim" dedi.
NEWROZ: Peki neden istifa ediyorsunuz?
KORUCU: Biz bıktık artık, bu görevi yapmak istemiyoruz.
NEWROZ: Peki silahları bırakırsanız ne iş yaparsınız?
KORUCU: Mazıdağı'ndaki, Türkiye ve Kürdistan'daki işsizler ne yapıyorsa biz de aynını yapmak istiyoruz.
NEWROZ: Peki, silah sıktığınız insanlar Kürt değil mi?
KORUCU: Evet onlar Kürt'dür.
NEWROZ: Peki korucular da Kürt değil mi?
KORUCU: Evet biz de Kürdüz.
NEWROZ: Peki siz neden onları öldürüyorsunuz, onlar Kürtler'in kurtuluşu için mücadele etmiyorlar mı?
KORUCU: Evet, Kürt halkının kurtuluşu için mücadele ediyorlar. Biz onların peşine takılmasak bizi öldürmek de istemiyorlar.
NEWROZ: Yani devlet işsizlikten faydalanarak parayla Kürdü Kürde öldürtüyor.
KORUCU: Evet doğrudur.
NEWROZ: Bizim röportaj isteğimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.
KORUCU: Ben de teşekkür ederim.
NEWROZ: Bir isteğiniz var mı dergimizden?
KORUCU: Evet, bu silahları bırakmak istiyoruz. Kamuoyunun dayanışmasını istiyoruz. Halkımızın çocuklarını öldürmek istemiyoruz.

www.arsivakurd.org

Kürt Aydınlarında Ortak Davranış

26.05.1991 tarihinde 130 Kürt aydınının katılımıyla İstanbul Mülkiyeliler Birliği'nde bir toplantı gerçekleşti. Toplantının sonunda kamuoyuna Kürtçe, Türkçe, İngilizce açıklama yapıldı.

Toplantı oldukça olumlu bir hava içinde gerçekleşti. Toplam 22 kişinin konuştuğu bu toplantıda, hemen hemen tüm konuşmacılar ortak noktaların öne çıkarılıp, öyle davranılması gerektiğini dile getirdiler. Bir konuşmacı "Biz K.Kürdistanlı Kürt aydınları, tarihimizde ilk kez böylesine geniş katılımlı bir toplantıda kavga etmeden toplantıyı sonuçlandırıyoruz" diyerek, toplantıdaki olumlu havayı dile getiriyordu. Toplantıda, üzerinde ana hatlarıyla görüş birliği sağlanan ortak noktaları şöyle sıralayabiliriz:

- Bu yapılanma bir siyasi yapılanma olmayıp Kürdistanlı siyasi yapıların alternatifi değildir.
- Kürt halkının gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine destek sağlayacak, halkımız üzerinde artan baskıları protesto edecek olan aydınlarımızın örgütlü bir girişimidir.
- Kürt sanat ve edebiyatı, Kürt dili, folkloru, şiiri, romanı vb. üzerindeki baskılara karşı mücadele etmek ve gelişimi için aktif çaba sarfetmek.

Kısaca, Kürt İnsan Hak ve Özgürlükleri uğrunda mücadele etmek...

- Üzerinde görüş birliği sağlanan diğer nokta da: Bu yapılanma kalıcı kılınmalı, ancak ülke çapında örgütlenmeyi hedefleyen bir dernek, sendika türünde bir yapıya dönüştürülmemeli.
- Bu oluşumda, K.Kürdistan'da, radikal devrimciden reformistine, komünistinden milliyetçi işverene varana kadar, tüzel kişiliği bulunan her Kürt yurtsever aydın yeralmalıdır. Hangi politik dergi ya da partiden olursa olsun herkes kendi politik şahsiyetiyle yeralmalıdır. Belli bir politik şahsiyeti bulunup, kamuoyunda etkinliği ve saygınlığı bulunan mücadeleci unsurlardan oluşan ve dolayısı ile herhangi bir sorun karşısındaki çağrısının geniş yığınlardan destek göreceği bir komite oluşturulmalı. Bu komite şimdilik geçici olmalı. Belli bir hazırlık aşamasından sonra Türkiye ve K.Kürdistan çapında Kürt aydınlarının katılacağı, geniş bir toplantıda, geçici komitenin yerine yeniden seçilecek kalıcı komite yeralmalıdır.

Ana hatlarıyla belirttiğimiz bu perspektifler doğrultusunda, 20 kişiden oluşan "Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişim Komitesi" oylamayla seçildi. **Newroz** olarak bu girişimi destekliyor ve bundan sonraki çalışmalarına omuz vermeyi bir görev kabul ediyoruz.

BU ADIMI GÜÇLENDİRMELİYİZ

Kürt aydınları arasında ortak davranışın yaratılması yönünde atılan bu adım ciddidir, olumludur ve geliştirilmelidir. Bu adımın güçlenebilmesi için, geçici girişim komitesinin ilk elden, Türkiye ve K.Kürdistan çapında katılanlarla yapmayı hedeflediği geniş toplantının gerçekleşip başarıyla sonuçlanması zorunludur. **Newroz** olarak biz, atılan bu ilk adımın geliştirilmesi için çalışacağız.

Atılan bu ilk adımın gelişebilmesi için şunların üzerinde önemle durulması gerektiğine inanıyoruz:

- Öncelikle bu girişimi destekleyen tüm siyasi unsurlar sorumlu davranmalıdır. Ufak hesaplar uğruna bu girişimi etkisizleştirecek, güçten düşürecek tutumlardan arınmalıdır. Ortak noktaları, herkesin talebi durumundaki hedefleri öne çıkarmalıdır. *İlla da benim doğrularım yerine, bizim doğrularımız* ve gerçeklerimiz yaklaşımını öne çıkarıp buna uygun davranışa girilmelidir.
- Ulusal özgürlük mücadelesi ülke topraklarında olduğu gibi uluslararası alanda da büyük bir ilgi ve destek görmektedir. Ulusal kavga, artık her alanda yasalara rağmen meşruluk kazanmıştır. Aydınlarımız kendi alanlarında buna omuz vermektedirler. Özellikle Kürt dili, folkloru ve sanatının geliştirilmesi için "Kürt Hak ve Özgürlükleri" adı altında birleşen aydınlarımızı yoğun görevler bekliyor. Kürt tarihi, sanatı ve edebiyatının özgürleşmesi kavgasına destek olabilmek için, hem ülke hem de uluslararası alanda düzenli etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve geniş yığınların bilinçlendirilip duyarlı kılınması gerekir. Bunun için somut yol ve yöntemler bulunabilir. Bu doğrultudaki faaliyetler örgütlenirken mevcut yasalarla sınırlı kalınmamalı, yasaları zorlayıcı bir tutum alınmalıdır. Yığın inisiyatifinin önemi dikkate alınarak, bunun için gereken çaba gösterilmelidir.
- Son aylarda devletin artan terörü, Kürt aydınlarına, yurtseverlerine yönelik yoğunlaşan saldırıları, insanlarımızın peşpeşe katledilmesi (Vedat Aydın'ın polis ta-

www.arsivakurd.org

rafından evinden alınıp katledilmesi gibi) ve yine son Diyarbakır'daki cenaze töreninde doğrudan kitle katliamına girişilmesi vb. saldırılarına karşı aydınlarca ülke çapında daha örgütlü tepkilerin yaratılması hedeflenmelidir. Katledilen, gözaltına alınıp işkence gören her devrimciye, her aydına, zor kullanılan, kurşun sıkılan her kitle eylemine sahip çıkılmalı, tepki gösterilmelidir.

• Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişim Komitesi'nde her görüşten aydın yeralmaktadır. Yeralma kıstası bir siyasi yapılanmadan farklı olup, Kürt ve demokrat olması yeterli görünmektedir. Bu doğrudur, çünkü, kendisi bir siyasi yapılanma değildir. Besbelli ki, ülke ve uluslararası alanlarda alacağı tutumlar da, bu yapısına uygun olacaktır. TC devleti yetkilileriyle, burjuva iktidar ve muhalefet partileriyle, görüşebilecektir. Uluslararası alanlarda B.Milletler, Uluslararası Af Örgütü, Sosyalist Enternasyonal'e varana kadar çeşitli kurum ve kuruluşlarla ilişki kurabilecek, destek arayacaktır. Tüm bu ve benzeri ilişkilere girmesi yapısı gereği doğaldır ve gereklidir de.

Ancak birşeyin altının çizilmesi gerekiyor. Tüm bunlar yapılırken, emperyalizmden medet beklememeli ve güvenmemelidir. Emperyalizmin "desteği" ile Kürt ulusal sorunu çözümlenemez. Aydınlarımız kendi halkına ve halklarına güvenmeli, onların sonsuz desteğinden güç almalıdır. Amaca varış buradan geçmektedir.

Basın Açıklaması:

KAMUOYUNA

İstanbul'da yaşayan bir grup Kürt aydınının çağrılısı olarak, geniş katılımlı bir Kürt İnsan Hakları Konferansı'nın toplanması için girişimde bulunmak amacıyla, İstanbul'da bulunan 130 Kürt aydını 26.05.1991 tarihinde saat 17.00'de Mülkiyeliler Birliği toplantı salonunda biraraya geldik.

Katılanlardan çağrılı yirmiiki kişi, konuşmalar yaptı. Farklı görüşlere rağmen bir konferansın toplanması yolunda görüş birliğine varıldı. Ve belirli bir hazırlık döneminden sonra Kürt insan hakları konulu bir Konferans tertiplenmesine karar verildi. Ayrıca bu konferansın sonucunda bir "Kürt Hak ve Özgürlükler Girişimi"nin yaratılması için oy birliğiyle karar alınmıştır.

Bu Girişim, Kürtlere karşı işlenen her türlü hak ihlallerine karşı meşru temelde, demokratik ve insani tepkileri gösterecektir.

Karar altına alınan Konferansın hazırlık çalışmalarını yapmak ve çağrı yapılacak kişileri tespit etmekle görevli olmak üzere aşağıda belirtilen 20 kişiden oluşan KÜRT HAK VE ÖZGÜRLÜKLER GİRİŞİMİ KOMİTESİ seçilmiştir.

30.05.1991

Mevlüde ACAR (Rojnamevan - Gazeteci)
Mustafa AKSAKAL (Esnaf - Esnaf)
Ahmet ALAN (Perwerdekar - Eğitimci)
Günay ASLAN (Rojnamevan - Gazeteci)
Ahmet AYDIN (Muhendîs - Mühendis)
Hüseyin AYGÜL (Karê Serbest - Serbest Meslek)
Ali BEYKÖYLÜ (Aborvan - Ekonomist)
Remzi ÇAKIN (Esnaf - Esnaf)
Yılmaz ÇAMLIBEL (Muhendîs - Mühendis)
Hasan DENİZ (Kardar - İşadamı)
Mehmet Ali EREN (Mebûs - Milletvekili)
Ümit FIRAT (Weşanvan - Yayıncı)
Fatma KARAHAN (Rojnamevan - Gazeteci)
Yaşar KAYA (Aborvan - Ekonomist)
Ahmet Zeki OKÇUOĞLU (Ebûqat - Avukat)
Mustafa ÖZÇELİK (Muhendîs - Mühendis)
Kurtuluş PARLAK (Perwerdekar - Eğitimci)
Rıfat SEFALI (Weşanvan - Yayıncı)
Kamber SOYPAK (Ebûqat - Avukat)
Canan TANRIKULU (Perwerdekar - Eğitimci)

Beyana Çapemenî:

JIRAYA GIŞTI RE

Li ser bangkirina komek ronakbîrên Kurdên ku li Stenbolê dijîn, bi armanca hewldana civandina qonferansek fireh, em 130 ronakbîrên Kurd li Stenbolê di 26.05.1991 saat 17.00'an de di aywana "Mulkîyelîler Bîrlîgî" de civîyan.

Ji beşdaran 22 kesên bagkirî axaftin kirin. Digel dîtinên cihê, di riya civandina qonferansekî de tevê beş daran li hev kirin. U biryar hat standin ku piştî demeke hazirîye, bi babeta mafên mirov yê Kurd qonferansek bê amadekirin. Wekî din di dawîya ve qonferensê de ji bo afirandina "Hevldana Maf û Azadiyên Kurd" bi yekîtîya dengan biryar hatîye stadin.

Ev hewldan, li ser binghek heq li hember îhlalkirina mafên bi hemû awayî yên Kurdan, dê demoqratik û mirovî berpeyî nîşan bide.

Ji bo bicihanîna hazirîyên xebatên qonferansa ku bi biryar hatîye standin û li ser bi vatiniya tesbîtkirina kesên ku dê bang li wan were kirin, ji 20 kesên ku li jêr navên wan hatiye beyan kirin, bi navê "Qomîta Hewldana Maf û Azadîyên Kurd" qomîtek hatîye hilbijartin.

30.05.1991

www.arsivakurdi.org

" İnsan haklarına, ezilen bir halkın herkesten çok ihtiyaç vardır "

Kürt Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi'nde yeralan Av. Kamber SOYPAK'ın bu girişimin öncesi, şimdiki durumu ileriye yönelik amaçları ve sorunlarına ilişkin görüşlerini aldık.

NEWROZ: *"Kürt Hak ve Özgürlükler Girişimi"nin hangi ihtiyaçlardan kaynaklandığını açabilirmisiniz?*

Kamber SOYPAK: Kürt Hak ve Özgürlükleri ile ilgili kurumlaşma ihtiyacı ulusal ve uluslararası ihtiyaçlardan kaynaklanan bir oluşumdur. Ulusal düzeyde Kürdistan'da yaşanan soykırım, baskı ve hergün yaşanan insan hakları ihlallerine karşı bir aydın demokrat tepki ve mücadelesini yaratma ihtiyacından doğmuştur. Uluslararası nedenleri ise dünya demokratik kamuoyunun insan hakları ihlallerine olan duyarlılığının artmasının bir yansıması olarak Kürt insanının bu gelişmelerden etkilenmesinin sonucu böyle bir örgütlenme girişimi başlatılmıştır.

Girişimin oluşturulmasının bu genel nedenlerin yanında ayrıca, özellikle Güney Kürdistan'da gelişen soykırım hareketine karşı tavır almak ve tepki gösterme ihtiyacından doğan bir komitenin çabasını süreklileştirme talebinin sonucu ortaya böyle bir girişim çıktı.

NEWROZ: *Bu girişim ne zaman, nasıl başladı ve planlanmış seyri nedir? Girişimin ulaşması gereken 'Oluşum' konusunda sizin düşünceleriniz nedir?*

K.SOYPAK: Girişim Mart ayında Güney Kürdistan'da başlayan soykırım hareketinden sonra İstanbul'daki çeşitli çevrelerden bir grup aydının biraraya gelerek bir Soykırım Önleme Komitesi oluşturmasıyla başladı. Gelişmeler üzerine komite kalıcı ve sürekli, kurumlaşmış bir komitenin yaratılması ve yaşatılması gerektiği ihtiyacından hareketle İstanbul Mülkiyeliler Birliği'nde 130 Kürt aydının katıldığı bir toplantı düzenledi.

Kürt Hak ve Özgürlükleri Girişimi Komitesi bu toplantıda oluştu. Komite esas olarak Kürt sorunun tartışıldığı bir konferans toplamayı görev olarak önüne koymakla birlikte, bu arada Kürt insan hakları ihlalleri durumunda ise bu olaylara müdahalede bulunabilecektir. Ancak girişimimiz bilahare, konferansı toplamadan önce komitenin "ayaklarını", deyim yerindeyse çoğaltmak amacıyla İstanbul dışındaki diğer metropollerdeki Kürt aydınlarının ve Kürdistan'daki Kürt aydınlarının da katılımı ile yeni bir Komite ya da "Meclis" oluşturarak konferans çalışmalarını ondan sonra sürdürme kararı almıştır. Bu nedenle Ağustos ayında yapılacak bir toplantı ile bu oluşturulacaktır. Muhtemelen Ekim-Kasım ayında da amaçlanan konferans toplanmasına çalışılacaktır.

NEWROZ: *Gerek girişimin hedefi, gerekse de bileşimi ve yöntemi konusunda şimdiye kadar belirgin hale gelmiş belli-başlı görüşler ne idi?*

K.SOYPAK: Girişimin hedefi isminden de anlaşılacağı gibi kendisine İnsan Hak ve Özgürlüklerini temel alan, dışlayıcı olmayan kapsayıcı bir aydın girişimidir. Girişimin içinde Kürdistan'ın çeşitli çevre ve güçlerinden insanlar olduğu gibi bunların dışındaki kişiler de vardır. Bu anlamda geniş tabanlı bir uzlaşma zeminidir. Hiçbir politik akımı kendisine baz almadığı gibi kimseyi üstünde bir siyasi akım olarak da görmemektedir. Olabildiğince, insan hak ve özgürlüklerinin Kürt toplumu boyutunda savunulması ve hakları ihlal edilen Kürt insanının yanında yeralınması amaçlanmaktadır. Bu anlamda sorunun uluslararası platformlara taşınması gerektiği inancı ile hareket edilmektedir.

Girişimimiz şu ana kadar esas olarak komitenin örgütleyeceği toplantının teknik hazırlıkları ile ilgilendiğinden bileşimin hedefi, bileşimi ve yöntemi konusunda ciddi görüş ayrılıkları doğmamıştır.

NEWROZ: *Konferans ve sonrası oluşumun kapsaması gereken güç ve/veya kurumlar; deyim yerindeyse, "ayakların" sizce neler olmalıdır? Bu anlamda, 'ülke dışı'nın önemine sizce ne ölçüde değer biçilmelidir?*

K.SOYPAK: Girişimimiz gerek konferansta ve gerekse de sonrası oluşacak kalıcı komitenin en önemli iki ayağı ülkedeki tek tek aydınlar ve sosyal örgütlenmeler ile metropollerde yaşayan Kürt aydınlarıdır. Bu anlamda "ülke dışı" kavramının ikili anlamı vardır. Kastedilen Türkiye metropolleri ise buralarını girişimimiz için anlamlıdır. Çünkü girişimimiz önüne amaç olarak sadece Kürdistan'daki insan hakları olayını koymamış, aynı zamanda metropollerde yaşayan Kürtler bakımından da insan hakları olayını koymuştur. Bu nedenle metropollerde yaşayan Kürt aydınlarının tavrı önemli olup girişimimize destek vermeleri gerekli ve anlamlıdır. Kastedilen Avrupa'da yaşayan insanlarımızsa bunların bu girişime doğrudan katılmaları sağlanamazsa bile girişimi desteklemeleri ve girişimin bulundukları yerlerdeki gözü kulağı olmaları, girişimle sıcak diyalog içinde bulunmaları girişimin taleplerini uluslararası platformlara taşırmaları anlamlı ve gereklidir.

NEWROZ: *Girişime soğuk bakan, katılmayan Kürdistan güçleri oldu mu?*

Olduysa, hangi aşamada ve hangi gerekçelerle?

K.SOYPAK: Girişimimize başta soğuk bakan çevre bulunmamakla birlikte bir arkadaşımız girişime farklı bir misyon yükleyerek aramızdan ayrıldı. Bu ayrılıktan sonra ise bir dergide girişimi farklı bir misyonla eleştirerek olumsuzladı.

Oysa arkadaşımızın da katıldığı girişim komitesi toplantılarının hiçbirisinde komiteye siyasi, dar anlamda siyasi bir misyon yüklenmediği gibi Kürt sorununun çözümünde de bir siyasi odak olma çabası içerisine girilmemiştir. Arkadaşımız olayı farklı algıladığından ayrılmıştır. Komitenin amacının hiçbir Kürt siyasi çevresine çözüm dayatmak ya da alternatif yaratmak gibi bir çabası olamaz, zaten bu fiilen de mümkün değildir. Çünkü bu anlamda komitede bir homojenlik olmadığı gibi bunu yakalamak da mümkün değildir.

NEWROZ: *Yoğun insan hakları ihlallerinin yaşandığı, halkımızın en temel hak ve özgürlüklerinin sürekli artan bir şekilde gaspedildiği ülkemizde, 'Hak ve Özgürlükler' temelinin çok geniş bir zemini kapsaması beklenir. Bu anlamda; şu an kimi gerekçelerle bu girişime uzak duran ülke güçlerini girişime ortak etmenin (karşılıklı) yol ve yöntemleri sizce ne olmalıdır?*

K.SOYPAK: Girişimimiz iyiniyetle ülke güçlerinden hiçbirisine karşı olmadığını ve tümünün bu çaba içerisinde yeralması gerektiğini deklare etmiştir. Temennimiz girişimimize siyasi misyon yükleyen ve hatta bu girişimin kendilerine karşı olduğunu düşünen arkadaşların yanlışlarını anlamalarıdır. Komitemiz bu tür düşüncelere yolaçacak tavırlardan ısrarla kaçınmıştır ve kaçınmaya da devam edecektir. Bunun da en uygun yöntemi diyalogtur. Yoksa girişim üzerinde spekülatif polemikler yaratılarak başarı şansımız olamaz.

NEWROZ: *Newroz olarak, omuz vermeye çalıştığımız bu girişimle ilgili olarak, okurlarımıza iletmek istediğiniz başka düşünceleriniz, mesajınız var mı?*

K.SOYPAK: Diyalog sorunları çözmenin yarısıdır. İnsan haklarına; ezilen, horlanan bir halkın herkesten çok ihtiyacı vardır.

Newroz okurlarına düşüncelerimi açma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

EZ NADIM SÊR REÇA KESİ

Rêça meye rast û durist
Ez nadim ser rêça kesî,
Ez dijminê kevneperest
Rêça meye xweş Markisî

Le Markisê çend perçene
Yek raste yên mayîn derew,
Ji wî yekî per hezdikim
Çibkim bi nanê garisî?

Sih perçene yek raste bes
Her yek dibêjî rast ezim,
Dijware rastî nas bikin
Çawa yekî derxin ji sî

Divêm welatbigrim bi zor
Sînor bikim lê wek kilor
Kevneperestî rakim ez,
Wi rengê pîs û çilmisî

Zordestîyê zî qut bikim
Penc û rehên wê bikim
Destureke hevpar xweş
Deynim ji milletre tisî

Destbidne hevparê cîhan
Zêdne bikin em xwendevan
Bighêne rêza milletan
Lê hezbikin ji herkesî

Wekhev bibin tev êl û ol,
Tev şîn bibin ev deşt û çol,
Em tev bibin dost û heval
Kurd û Ereb, Turk, Farisî.

Mirov bicarik bin bira
Em rê nedin hirç û gura,
Di nav mede şerxwaz nebin,
Navên li ser xwe serwesî.

Abor bi lot pêşve herî
Serbest bijîn jin wek perî
Cîhan bibit rengê bihişt
Beşdar bibin wek tav û sî

Hîçkes nemîne dilbirîn
Peyda nebin giryan û şîn
Rêça Cegerxwîn daye ser
Bawer dikim ew Markisî.

(Cigerxwin - Diwana 7'a)
BERHEVKAR: E. SEBAT

www.kurdishstudies.org

basın açıklaması

" Duyarsızlık insanlık dışı gidişata onay vermektir"

Kürdistan Hak ve Özgürlükler Komitesi'nin 8 Temmuz 1991 tarihinde İstanbul Tabibler Odası salonunda yapmış olduğu basın toplantısından bir görüntü

Kürt ulusunun haklı mücadelesini bastırmak ve tüm değerleriyle birlikte, varlığını da yoketmek amacıyla, yüzyıllardır sürdürülegelen baskı, zulüm ve katliamlar; bugün, TC devletinin özel savaşı ve dizginsiz terörü ile had safhaya tırmandırılmış bulunuyor. Kürdistan'daki devlet terörü ile ulusumuzun mücadelesini ve varlığını yokedemeyen TC, bu kez, bir yandan ülkemizi insansızlaştırmaya çalışırken, bir yandan da Türk topraklarında yaşamak zorunda bırakılmış Kürt toplumuna karşı yürüttüğü azgın saldırıları daha da boyutlandırıyor.

İşte, son olarak, İstanbul Avcılar'da Kürtçe konuştukları gerekçesiyle, bir komiser tarafından, iki insanımız katledildi, dördü de yaralandı. Avcılar'da bir restaurantta yemek yerken Kürtçe konuşan ve Kürtçe şarkılar söyleyen bir grup Kürt insanı, Avcılar polis karakolunda görevli bir komiser tarafından kurşun yağmuruna tutuldular. Bunun sonucunda Kars doğumlu Kemal KARTAY ile Ağrı doğumlu Ali Haydar ALKAN adlı iki Kürt öldürüldü ve yanlarındaki dört arkadaşları da yaralandı.

Hergün, "Kürtçe konuşma serbestisi sağladık" demogojisiyle, şoven-imhacı yüzlerini gizlemeye çalışan TC devletinin izlediği politikaların yarattığı şartlandırma ve ırkçılık sonucu bir komiserin bu vahşi saldırısı karşısında, gerçek yüzü bir kez daha açığa çıkmıştır. Aynı zamanda bu saldırı, gelecekte Türk toplumunda Kürtlere yönelik saldırı eğilimlerinin artacağının ve boyutlanacağının bir belirtisidir. Bizzat devlet terörünün bir parçasıdır. Özellikle son dönemlerde Kürdistan ve Türkiye'de daha da tırmandırılan ve "anti-terör yasası"yla yasal bir biçime büründürülen saldırıların, sistemli bir halkasıdır. Daha birkaç gün önce, Diyarbakır HEP eski il başkanı Mustafa Özer'in arabasına bomba konuldu. Ardından İHD Diyarbakır Şubesi ile Özgür Halk ve Medya Güneşi dergilerinin Diyarbakır büroları bombalandı. Ama bombalamalar durmadı. Diyarbakır'da bir gazete bayi ile Batman'da İHD İl Yönetim Kurulu üyesine ait arabaya bomba konuldu ve aynı olayda üç kişi yaralandı.

Devlet terörü zinciri bunlarla bitmiyor. Hergün birçok insanımız dağlarda katlediliyor. İstanbul Hasanpaşa'da, Beşiktaş'ta, Kanarya'da sokak infazları ve ev baskınlarıyla insanlar katlediliyor. Katliamlarla birlikte Kürt toplumunun tarihsel değerlerinin bir ifadesi olan renkler genelgelerle yasaklanıyor. Bayramiçi'nde Kürtlere yönelik şoven saldırılar yoğunlaştırılıyor.

Tüm bunlar, "anti-terör yasası"yla, yasal bir kılıfa büründürülürken yeni bir devlet terörü ve özel savaşın birer halkasını oluşturuyor. Ve doğrudan TC devletinin yönlendiriciliğini yapan MGK emriyle ona bağlı gizli-karanlık örgütlenmeler tarafından gerçekleştiriliyor.

Evet, köy boşaltmalarıyla, pislik yedirilmeleriyle, insanların vücutlarının parçalanarak yakılmasıyla, sokak infazları ve bombalamalarıyla ve ölüm mangalarıyla açık bir şekilde Latin Amerika ülkelerindeki duruma sürüklenmek isteniyor. TC devleti, Kürdistan'da yaşamaya dair ne varsa yoketmek istiyor.

O halde, tüm dünya kamuoyunu, basın kuruluşlarını, insan hakları savunucularını, aydınları, Türk-Kürt insanım diyen herkesi; uluslararası hümaniter, barışçı kurum ve güçleri, Birleşmiş Milletleri, Kürt toplumuna karşı tırmandırılan bu devlet terörüne "dur" demeye ve bizlere destek olmaya çağırıyoruz.

Bu konuda duyarsız kalmak, olaylara karşı seyirci durmak bu insanlıkdışı gidişata onay vermek anlamına gelecektir.

8 Temmuz 1991

KÜRT HAK VE ÖZGÜRLÜKLER GİRİŞİMİ KOMİTESİ

www.dersimnet.org

Batı Avrupa'da Kürt örgütleri

Rojda JÎR

Batı Avrupa'da özellikle Kürt işçi ve emekçilerinin yoğun olarak bulunduğu Almanya'da Kürt örgütlerinin (işçi, kültür yardımlaşma dernekleri veya yurtdışında yaşayan Kürt öğrencileri dernekleri düzeyindeki) ilk çalışmaları '70'li yılların başlarına kadar uzanır. Türkiye ve Kuzey Kürdistan'dan Federal Almanya'ya işçi göçünün başlamasından kısa bir süre sonra, dernekler düzeyinde başlayan örgütlenmeler '70'li yılların sonları ile '80'li yılların başlarında federasyonlar düzeyine ulaştılar. Federal Almanya'nın çeşitli şehirlerinde mevcut olan Kürt derneklerinin birleşerek belli siyasi düşünceler doğrultusunda Federasyon oluşturmaları, ayrı ayrı şehirlerde çıkan sesleri birleştirdiği gibi, mücadelede '90'lı yıllara daha da güçlü bir ivme kattı. Federal Almanya'da kurulan federasyonlara bağlı çalışan ve aynı siyasi görüşleri paylaşan kuruluşlarca İsviçre, Fransa, Hollanda, Belçika, İngiltere vb. ülkelerde dernekler oluşturuldu. Böylece çalışmalar, Batı Avrupa'da merkezileştirildi. Çıkarılan aylık yayınlarla iletişim sağlandı, bilgilendirmeler hızlandı. Her yıl düzenlenen Newroz gecelerinde Almanya'da çalışan onbinlerce Kürt insanının katılımı sağlandı. Bu ve benzeri gecelerde Kürdistan'ın dört parçasındaki baskı, zulüm ve katliamlar kınandı. Kürdistan üzerinde oynanmak istenen oyunlar sergilendi. Kürt insanı Kürt müziğini, halayını, folklorunu ve dilini daha yakından kavramaya çalıştı.

Değişik siyasi yapılanmaların uzantısı olan başlıca Kürt İşçi Federasyonları şunlardır: KOMKAR, FEYKA - KÜRDİSTAN, KKDK, İsveç Kürdistanlı İşçi Dernekleri Federasyonu (Kürdistan'ın dört parçasından gelen işçilerin oluştuduğu derneklerin birleşimi sonucu oluştu).

Ayrıca, yalnız dernekler düzeyinde örgütlenmiş olan bazı Kürt örgütleriyle birlikte, yalnız yayın düzeyinde örgütlenen örgütlenmeler de mevcuttur. Bu arada Kürt ve Türk işçi derneklerinin oluşturduğu bir federasyon da AKTİF'dir. Yine burada Avrupa Kürt Öğrenci Birliği KSSE'yi (iki sene önce Kürdistan'ın dört parçasından gelen öğrencilerin oluşturduğu sekiz Kürt öğrenci derneğinin biraraya gelmesiyle oluştu) söylemeden geçemeyiz.

Bağlı bulundukları siyasi hareketlerin görüşleri doğrultusunda örgütlenme yapan bu kuruluşlar, bir yandan Kürdistan'daki mücadeleye maddi-manevi destek verirken, Kürdistan'daki baskı ve katliamları, imkanlar ölçüsünde bulundukları ülkenin kamuoyunda kınarken, Kürtlerin kimliği, tarihi ve benzeri konularda uluslararası konferanslar düzenlerken; diğer yandan da yurt dışı göçmen işçi sorunlarıyla uğraşıyorlar.

Bu sorunları ve uğraşları sıralarsak:

1- Yabancı işçilerin sosyal haklarını genişleterek alma, Alman işçilerin düzeyine ulaştırma.

2- Yabancı düşmanlığına karşı Alman ilerici demokratlarıyla ortak mücadele etme.

3- Yerel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkının elde edilmesi için mücadele etme.

4- Radyo ve televizyonda Kürtçe kültür programlarına yerverilmesi için çalışma.

5- Ana dilde (Kürtçe) eğitim için mücadele etme.

6- Kürtçe danışmanlık ve tercümanlık büroları oluşturma.

7- Oturma ve çalışma müsaadesinin garanti altına alınması.

8- Çok kültürlü topluma dönüşen Batı Avrupa devletlerinde, göçmen işçi statüsüne dönüşen göçmenlere eşit politik, sosyal ve yasal hakların tanınması için mücadele etme.

9- Türkiye ve Kürdistan'daki anti-demokratik uygulamaların sergilenmesi, demokratik kuruluşlarla birlikte tepki gösterilmesi ve baskıların yerinde incelenmesi için inisiyatif grupları kurarak gönderilmesi.

10- Yurt dışında Kürtlerin resmen ulusal varlığının tanınması için mücadele ve Kürt sorununun adil ve demokratik bir çözüme kavuşması için tüm kurum ve kuruluşlarla birlikte çaba gösterilmesi.

Yukarıdaki istekler uğruna yıllarca verilen mücadeleler sonucu birtakım kazanımlar elde edilmiştir. Bu kazanımların genişletilmesi ve daha ileri hakların kazanılması için mücadele edilmektedir.

Bu işçi ve öğrenci dernek ve federasyonlarının dışında:

1- Kürt halkının özgürlüğü için verdiği mücadeleyi desteklemek.

2- Kürt örgütleri arasındaki düşmanlığa son vermek.

3- Almanya'da yaşayan Kürtlerin haklarını savunmak, Kürt halkının özgürlük mücadelesini tanıtmak ve politik, maddi dayanışmayı örgütlemek için, Almanya'da belli başlı Kürt politik örgütleri HEVKARİ adıyla birlik oluşturmuşlardır.

HEVKARİ platformu Kürt sorununu dünyaya tanıtmak için mücadele etmektedir. HEVKARİ platformunun bir Kürdistan Cephesi haline dönüşme olanağı büyüktür. HEVKARİ platformuna henüz katılmamış bazı Kürt örgütleri ile Kuzey Kürdistanlı bazı siyasi güçler 3-5 Mayıs tarihleri arasında Stockholm'de yaptıkları bir toplantıyla, birlikten yana tutumlarını açıklamışlar ve bu birlik toplantılarının kapsamının daha da genişletilmesinin önemine işaret etmişlerdir. ●

www.PSKurdi.org

Ulusal Mücadelede Sosyalizmin Öncülüğü

EDİP POLAT

Her ulusal mücadele mutlaka sınıfsal bir izdüşümü içinde taşır. Bu izdüşüm, birden fazla sınıfın (devrimlerin vektörel kuvvetleri) bileşke kuvvetini belirlerken, güçlü olanın bileşke kuvvetin yönünü ve şiddetini tayin ettiği fiziksel bir gerçekliktir. Fiziksel kanunlar gibi, her ulusal iktidar da şekillenmesinin ilk evrelerinde onu meydana getiren (yatay ya da dikey) olguların veya güçlerin sosyobilimsel ifadelerini morfolojik (dışavurum) olarak taşır. Sınıfsal erklerin görünümlerini şu veya bu biçimde taşıyan ulusal yönetimler bu yüzden kozmopolittirler. Ulusal ilk biçimleniş dönemlerinin izlerini kendi mücadele evreleri ve süreçlerinden alan amorf bir özellik taşımalarının nedeni de budur. Tıpkı bazik ya da asidik özelliğe her an dönüşebilen ve bu iki iyonsal yükü taşıyabilen moleküller gibi.

Sosyal bilimler alanına giren devrimlerde de bazen, tıpkı doğa bilimlerindeki gibi gelişme aşamaları görülür. Zaman zaman yönetimlerde stabiliter aşamalar (denge durumu) görülür. Örneğin Ulusal kurtuluş mücadeleleri sonucu oluşan yönetimler, kökenlerini yeni yönetimi oluşturmada katkısı olan sınıf ve tabakalardan aldıklarından heterojen bir yapı arz ederler. İşte amorf durum (ya da bileşkelerin nötr halleri) bu tür devingen aşamalar için geçerlidir. Ulusal bir yönetimi (bağımsızlığı veya başka bir biçimi hedefleyen) oluşturmak için harekete geçen Ulusal Kurtuluş Güçleri de sözkonusu ulusun bir çok güçlerini temsil etmelerinden dolayı konfuze (heterojen) bir durumun oluşum koşullarını yaratırlar. Halkımızın verdiği Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde, güçleri oranında temsil edilen siyasal eğilimlerin kurtuluştan sonraki yönetime renklerini verecekleri açıktır. Mücadelenin sonuçlanmasında rol alan, sıcak kavgada yerini alan güçler yeni yönetimin oluşmasında imza yetkisine sahip olacaklardır. Yetkiyi elde edenlerin Kapitalist bir yol izlememeleri, emperyalizmin işbirlikçisi durumuna gelmemeleri için mücadelenin içinde sosyalistlerin, komünistlerin rol almaları, etkinlik kurmaları gerekir.

Ulusal mücadelenin heterojen yapısını sosyalizm lehine dönüştürmek, mücadelenin başarısından sonra gelişimi sosyalist bir düzene doğru kaydırmak Kürt sosyalistlerinin başta gelen görevidir. **"Sosyalist bir Kürdistan"** sloganını mücadelenin eksenine yerleştirmek en temel görevlerdendir. Bu görevi başarabilmek için mücadele pratiğinin, sıcak kavganın içinde olma görevi ulusumuzun sosyalistlerine düşmektedir. Kurtuluş mücadelesine sosyalizm imzasını atmalıdırlar. Bu olmadan nihai kurtuluş mümkün değildir. Ne var ki bu çok zor bir görevdir. Kürdistan özelinde şu üç nedenden dolayı bu görevi başarmak sancılı olacaktır:

1) "Sosyalist sistem" diye tabir edilen ülkelerin dağılışı.

2) Dört parça ülke topraklarında tarihi ve kadim bir mazisi olan bağımsız bir Kürt Komünist Partisinin faaliyet göstermeyişi.

3) Irak Kürdistan'ındaki son ayaklanmada (gerek ayaklanma esnasında, gerekse sonrasında) Sosyalist ülkeler diye adlandırılan ülkelerin olumsuz politikaları.

Kürt halkını belirli ölçülerde sosyalizmden uzak tutan bu üç temel nokta üzerinde durmak gerekir. Dünyada reel sosyalizm (Yaşayan sosyalizm) olarak bilinen başta Sovyetler Birliği olmak üzere diğer sosyalist ülkelerde kapitalizme yönelik gelişmeler, D.Almanya'nın resmen batıya ilhak edilmesi, kısacası Sosyalist Sistem diye bir varlığın kalmayışı, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyalizme olan kitle sempatisini azaltmıştır. Uygulanan modelin iflasla sonuçlanması kitleleri sosyalizm teorisine de yabancılaştırmış, kaygı ve şüpheleri beraberinde getirmiştir. Sömürgelerin ve diğer ezilen halkların emperyalizme karşı savaşlarında en önemli tutunacak dalları olan Sosyalist Sistem dağılınca mücadele belirli bir tökezleme geçirmiş ve başka önderliklerin gelişmesine zemin teşkil etmiştir. Dünyadaki bütün ezilen halklarda eski sosyalist sisteme karşı duyulan güvensizliğin etkisi Kürt halkında da görülmektedir. Bu durum bilinçsiz kitlelerin sosyalizm bilimi doğrultusunda bilinçlendirilmelerini engellemektedir. En azından şimdilik böyle bir olumsuzluk vardır. Bunun kırılması gerekir. Kitleleri kendi özgüçlerine dayalı bir mücadele azmi ve kendi gerçekliklerini temel alan bir bilinçlendirme göreviyle karşı karşıyayız. Marksizmin temel ilkeleri yeni gelişmelerle beraber yorumlanarak tekrar tekrar, yorulmadan, sebatlı bir çalışmayla kitlelere öğretilmelidir.

Sosyalizm bilincinin Kürt halkında yeterince yaygın olmayışının ve deyim uygunsa "Marksizmin Kürt yorumu"nun yeterince kavratılamayışının diğer bir nedeni de ülkemizde Komünist Partisi geleneğinin azlığıdır. "En kararlı yurtseverler komünistlerdir" gerçeğinden hareketle, şunu diyebiliriz: Geçmişte bağımsız bir ulusal Kürt komünist hareketinin güçlü bir şekilde yaratılamayışı, sosyalizmin sürekli savunucularının kadim bir geçmişlerinin Kürdistan'da oluşturulamayışı da sosyalizmin Kürtlere kavratılmasında önemli bir eksiklik olmuştur. Ülkenin dört parçasında Kürt sosyalist ya da komünistleri ezen ulus örgütleri içinde dağınık olarak örgütlenmişlerdir. Marksizmi temel alan bağımsız, köklü sosyalist kuruluşlar çok cılız olarak ortaya çıkmışlardır. Kürdistan tarihinde uzun süreli yaşayabilen bir Kürt Komünist partisi olmamıştır. İlk Kürdistan Komünist Partisi Irak'ta 1945 yılında kurulmuş ve ancak on ay yaşayabilmiştir. Ağustos 1946'da IKDP'ye katılmıştır. (*) Yine Halepçe katliamından sonra IKP'sinden ayrılan Irak KKP'sini saymazsak ülkemiz tarihinde Komünist par-

tisi geleneği yoktur denebilir. Kürt komünistlerinin cılız kalmalarının çeşitli nedenleri vardır ve bu ayrı bir yazı konusudur. Şu kadarı söylenebilir ki Proletarya partisinin olamayışı sosyalizmin kitlelere kavratılmasını geciktirmiştir ve geciktirmektedir. Beşikçi'nin deyimiyle "Dünya'nın her yerinde; Hint marksisti var, Arap marksisti var, fakat Kürt marksisti yok." (**)

Bölgede meydana gelen son gelişmeler de geçmişte sosyalist olarak bilinen ülkelere karşı Kürt halkının nefretini çoğaltmıştır. Güney Kürdistan'daki son ayaklanma ve geniş kitle göçü dünyada trajik bir etki yapmışken, en gaddar emperyalist ülke olarak bilinen ABD'nin bile yardımını alırken, Sovyetler Birliği ve diğer eski sosyalist bilinen ülkeler duyarsız kalmış, hatta zaman zaman karşı tavır almışlardır, insan haklarını bile savunamaz hale gelmişlerdir. Hatta kimilerince tek sosyalist ülke olarak kalan Küba, Irak'ın Saddam rejiminin yanında yer almıştır. Bu durum Kürt halkını Sosyalistlerden soğutan, geçici bir sürede olsa duyarsızlaştıran en önemli etken olmuştur. Çünkü geçmişin "Sosyalist" bilinen ülkeleri katliamlara duyarsız kalmışlardır. Sosyalizmle böylesi duyarsızlıklar arasında paralellik kuranların karşısına çıkılması, sosyalizmin asıl amacının, üretim biçiminin, özgün ülke koşullarının gerçeğinin Kürt halkına kavratılması gerekir. Sosyalizmin evrensel ilkeleri usanmadan halkımıza benimsetilmelidir.

Son göç olayından sonra 14 Nisan 1991 tarihinde Diyarbakır'da HEP-SHP -DYP-RP-SP partilerinin yerel örgütlerince göç ve katliamı protesto etmek için bir miting yapıldı. Bu mitingte bazı konuşmacılar Sovyetler Birliği, Çin ve Küba aleyhinde, onların duyarsızlıklarını anlatan konuşmalar yaptılar. Bu konuşmalar kitleler tarafından onay gördü. "Kahrolsun Sovyetler Birliği, Kahrolsun Çin, Kahrolsun Küba" sloganları atıldı. Her ne kadar tepkisel bir hareket ise de bir gerçeğin de dışavurumudur.

Kürt halkını sosyalizmden soğutan etkenlerden arındırmak gerekiyor. Sosyalizmin genel sorunlarını Marksist ideolojiye karşı tavır alma konumuna getirmemek gerekiyor. Kürt halkını sosyalizme inandırmak önümüzde duran temel bir görevdir. Hiç bir gelişme, hiç bir değişiklik Ulusal sorunda sosyalizm öncüllüğü gerçeğini değiştiremez. Sosyalizm dışında hiç bir hedefin bizi kurtaramayacağı, şu veya bu ülkeye dayanmak, Batı emperyalizmi ya da ABD emperyalizmine sırtını dayamanın fayda vermeyeceğini en iyi Kürt halkı bilmektedir. Sosyalizmi dışlayan hiç bir cephesel birliğin, başkaldırının, eninde sonunda emperyalizme ya da kapitalizme varacağını Irak Kürdistan'ı örneği bize göstermektedir. Müttefikler denilen Emperyalist bloğun tahrikiyle Saddam rejimine karşı ayaklanan güney halkımız, ABD'nin Saddama Helikopterlerini kullanabileceği iznini verdikten sonra ağır bir yenilgiye uğrayıp çağın en büyük göçüne maruz kalınca bölge gericiliği ve emperyalizmin yardımına muhtaç hale gelmesi, önceden planlanan bir emperyalist oyundu. Emperyalizmin "önce katliam ve göç ettir, sonra kurtarıcı rolüne soyun" siyasetidir. Bu oyuna Kürdistani Cephe de düşmüştür. Neredeyse emperyalizm Kürt halkının dostu pozisyonuna düşmüştür. Ve kendisine uygun bir Kürdistan politikası peşindedir. Nitekim kurtarılan şehirlerde (Saddamın denetiminden çıkmış yerlerde) yani Zaho, Dihok vb. kasaba ve şehirler ile kırsal alanlarda emperyalizmin askerleriyle birlikte peşmergeler kontrolü sağlamış ve yönetimi elde etmişlerdir. Ancak bu yerlerde daha şimdiden malların üleştirilmesi, yıkılan yerlerin onarımı vb. sorunlar emperyalist -kapitalist mantıkla halledilmektedir. Örneğin Kürdistani Cephe ile Saddam rejimi arasında imzalanan ilk antlaşma bu yılki hububat mahsulü ile ilgili TAHIL ANLAŞMASIDIR. Buna göre bu yıl elde edilen mahsulün (Kürdistan toprağından elde edilen) %60'ı Bağdat rejimine, %40'ı Kürdistan'a bırakılmıştır. Bu %40'lık miktardan %30'u KÜRT TOPRAK SAHİPLERİNE geriye kalan %10'u Kürdistani Cepheye verilmiştir. Yani Kürdistan buğdayı, arpası yine ağalara verilmiştir. Bu çok açık olarak şunu ispatlar. Kurulması böyle dinamiklere dayanacak olan bir Kürdistan kapitalist bir devlet olacaktır. (Ya da özerk yönetim). Güney Kürdistan'ın şu andaki durumu sosyalizme gidişin hiç bir işaretini vermemektedir. Çünkü Kürdistani Cephenin Marksist bir programı yoktur, Sosyalizmi amaçlayan bir kavgası yoktur, hedefi muğlaktır.

NASIL BİR KURTULUŞ? NASIL BİR MÜCADELE?

Kürdistan'da ideoloji bağlamında sağ rüzgarlar esmektedir. Parçaların tümünde şu veya bu oranda ideolojik bir sağa kayma vardır. Mücadele pratiğinde ise devrimci bir değişiklik yaşanıyor. Ancak "devrimci teori olmadan, devrimci pratik olamaz" gerçeğinden hareketle sağ sapmalara karşı mücadele ederek, devinim halindeki pratik yaşama devrimci, yönlendirici bir önderlik gerekir.

Hatırlanacağı gibi 1970'li yılların son yarısında bunun tersi bir durum sözkonusuydu. Sosyalizmin Ulusal mücadelelere önderlik ettiği bu yıllarda her türden milliyetçilik Marksizm adına hareket ediyordu. Küçük burjuvazi "Xwe dıda beroşkê xweş" Kürtçe deyişindeki gibi davranarak güçlüden yana tavır koyuyordu. Şimdi ise herkes esas sınıf zeminine çekiliyor. bu zeminde Marksizmi savunmak sadece proletaryaya kalıyor. K.Kürdistan'da kapitalist gelişmeye uygun olarak Kürt proletaryasının etkinliği artıyor. GAP bu durumu sağlayan en önemli gerçekliktir. Gelecekte proletarya ulusal mücadeleye ideolojik ve pratik önderlik yapmaya adaydır. Mücadele pratiğinin ve sıcak kavganın içinde olma görevi herkesten çok bu sınıfa ve sosyalistlere düşer. Hedeflenen Ulusal demokratik Halk Devrimi'ne proletaryanın ve ezilen sınıfların önderlik etmesi sağlanmalı, kavgayı esas sahipleri omuzlamalıdır. Mücadelenin bizzat pratiği içinde yer alınmadıkça bir davaya önderlik edilemeyeceği, sosyalizmin kitlelere benimsetilemeyeceği açıktır. Devrimci ulusal atılımlara, sosyalizm amacını içermenin yolu buradan geçmektedir. Kürt sorununa ve özgürlüğe yönelik kamuoyunda ve dünyada geri dönüşsüz bir meşruiyeti sağlayan kır ve kent mücadelesidir. Tek başına bir mücadele biçiminin ülkeyi kurtarmaya yeterli olmadığı gün gibi ortaya çıkmıştır.

Halkımızın sosyalistlerden beklediği en kısa zamanda geniş kitleleri kucaklayacak bir Ulusal Cephe'yi oluşturmaktır. Sosyalist bir ülkeyi hedeflemek Ulusun diğer sınıf ve tabakalarıyla düşman olmamızı gerektirmez. Tersine ortak amaç olan işgalcilikten kurtulmak için ulusal bütün kesimlerin mutabakatı gereklidir. Kapitalist-emperyalist odaklarla mutabakat arayan bir mücadelenin bize yarar sağlamayacağını Irak Kürdistan'ı örneği öğretmiştir. ●

DİPNOTLAR:

* William Eagleton - Mehabad Kürt Cumhuriyeti, sayfa: 96-97
* Yeni Ülke Gazetesi, sayı 10 23 Aralık 1990 s:2

Sosyalist Enternasyonalin Kürt Sorunundaki Tutumu Üzerine

11-12 Haziran 1991 tarihlerinde İstanbul'da Sosyalist Enternasyonal'in toplantısı yapıldı. Toplantıya 37 ülkeden tam üyelik statüsüne sahip 42 sosyalist, sosyal demokrat parti ve örgüt katıldı. Türkiye'den, hâlâ devletçi geleneği ağır basan SHP katıldı ve üstelik toplantıya ev sahipliği yaptı. Toplantıda uluslararası sorunlar ve bölgemizle ilgili bir dizi tutum belirlendi. Toplantıya 3.Dünya ülkelerinden birçok parti ve örgüt katıldı, hatta sayısal olarak bu alanlardan gelenler çoğunluktaydı. Ancak toplantıya damgasını vuran eğilim ve sorunlara çözüm önerileri Batı emperyalizminin perspektifini yansıtıyordu.

S.Enternasyonal'in aldığı kararlar içerisinde bölgemizi ve halkımızı dolayısıyla bizi doğrudan ilgilendiren "Kürtlerin durumu" üzerine karar bulunmaktadır. Adı geçen kararı aynen yayınlıyoruz.

"Kürtlerin Durumu" üzerine bildirge, Nisan yenilgisiyle halkımızın yaşadığı trajediye karşı dünya kamuoyunun sağladığı desteği onaylıyor. Baas rejiminin gerek son saldırıları ve gerekse Mart 1988 Halepçe katliamı kınanıyor. Bu anlamda, genel çerçevede insancıl bir tutumu gecikmiş de olsa alması olumludur. Ayrıca, G.Kürdistan'da yaşanan son tehcir olayını incelemek ve bir sonraki konsey toplantısına rapor verecek bir heyetin gönderilmesi kararı diğer olumlu bir tutumdur. Ancak bildirge irdelendiğinde görülür ki, Kürtlerin bir ulus olduğu gerçeği ve kendi kaderini tayin hakkı temelden reddediliyor. Örneğin "doğru cevap bölgede varolan devletlerin yeni bir bölünmesi değildir. İlgili devletlerde yaşayan bütün diğer vatandaşlar gibi Kürt kökenli vatandaşların da tüm demokratik haklarına sahip olmasıdır" yaklaşımı özü itibarıyla ABD ve Batılı emperyalistlerin yaklaşımı ile aynıdır ve reddedilmelidir. Reddedilmelidir çünkü, en başta Kürt halkının "demokratik hakları" mevcut devletlerin sınırları içerisinde kimi kültürel haklarla sınırlı tutuluyor. İkincisi; dolayısıyla Kürtlerin bir ulus olduğu gerçeği ve ulusun kendi ulusal devletini kurma gerçeği kabul edilmiyor. Üçüncüsü; yıllar önce halkımızın iradesine rağmen emperyalistlerin bölgedeki gerici devletlerle elele vererek ülkemizi ve ulusumuzu dört parçaya bölmelerini "doğrusu varolan devletlerin yeni bir bölünmesi değildir" gerekçesiyle onaylıyor. Dünyada 500.000 hatta 50.000 nüfuslu devletçiklerin varlığı tanınırken, bölgede kendi emperyalist çıkarlarının zedelenmemesi doğrultusunda 30 milyonu aşan Kürt halkının kendi devletini kurma hakkının adı bile edilmiyor.

Bu nedenlerle S.Enternasyonal'in ulusumuza ilişkin çözüm önerilerini reddediyoruz. Halkımız ve tüm halklar reddetmelidir. Halkımız kendi devletini bağımsız mı yoksa federasyon içinde mi oluşturur, dolayısıyla bölgemizde devlet sınırları yeniden çizilir mi çizilmez mi, bunu tamamen halkımızın özgür iradesi belirler ve bu halklarımızı ilgilendirir. Bunun dışında kimden ve hangi gerekçeyle gelirse gelsin, mevcut statükonun devamı kabul edilemez.●

BİLDİRGE

Kürtlerin durumu

1- Sosyalist Enternasyonal, Kürt halkının Irak'ta olduğu gibi İran ve türkiye'ye göç eden binlercesinin yaşadığı trajediye dünya toplumu tarafından gösterilen büyük ilgiyi paylaşır.

2- Mart 1988'de diktatör Saddam Hüseyin kendi Kürt vatandaşlarına karşı kimyasal silahlar kullanmış, beşbinden fazla Kürdü öldürmüş ve 67 binini Türkiye'deki göçmen kamplarına sürmüştür. Kürtlerin göçüne ve evlerini terketmesine neden olan bu olayın tekrarlanacağı korkusuydu. Uluslararası güçlerin askeri garantörlük yaparak bölgeye gitmeleri de bu korkunun bir ürünüydü. Bu uluslararası yardım ancak ve ancak BM'in temel görevleriyle bağlantılı olarak anlaşılmalı ve kabul edilmelidir. Bu hiçbir şekilde bölgesel bir işgal anlamına gelmez.

3- Sosyalist Enternasyonal Kürt göçmenlere uluslararası toplum Türk ve İran halklarının yardımlarını memnunlukla karşılar. Bölgede yaşayan ve kendileri de Kürt kültürüne ve geçmişine sahip olan Türkiye ve İran vatandaşlarının derhal yaptıkları yardımlar takdire değerdir.

4- Sosyalist Enternasyonal büyük bir saygıyla üyemiz olan SHP'nin Kürt sorunu üzerinde ciddi bir çalışmayı ortaya koyduğunu öğrenmiş bulunuyor. Sosyalist Enternasyonal Kürtlerin yaşadığı bölgedeki 5 devletteki politik güçleri benzer bir tavır almaya davet eder.

5- Sosyalist Enternasyonal Kürt halkının içinde bulunduğu trajedinin aşılmasında yardımcı olacak olan tek perspektifin barışçı bir perspektif olacağı düşüncesindedir. Doğru cevap bölgede varolan devletlerin yeni bir bölünmesi değildir. İlgili devletlerde yaşayan bütün diğer vatandaşlar gibi Kürt kökenli vatandaşların da tüm demokratik haklarına sahip olmasıdır.

6- Avrupa Topluluğu ve 34 ülkenin katıldığı AGİK Kürt halkı için daha iyi bir gelecek ve barış sağlayacak bir model oluşturabilir.

7- Sosyalist Enternasyonal Kuzey Irak'a Kürt kökenli insanların durumu hakkında gelecek konsey toplantısında rapor verecek bir heyetin gönderilmesi konusunda anlaşmaya varmıştır.

Kadro ne yapmalı ? Nasıl bir kadro istiyoruz ?

I

S. YEKBUN

Halkın kendiliğinden kılavuzu, daima ihtiyaçları olmuştur. Sınıflar mücadelesinde tarihi ileri götürmek isteyen herkes, kendiliğinden kılavuzu ile yetinmeyip bilinçli kılavuzu yaratmak istemiştir. Tarih ve toplum karşısında bir amaç güden, etkinlikte bulunan herkes kendiliğinden kılavuzdan hareketle ileriye doğru değişimin öncülüğünü yapacak bilinçli klavuzu yaratmak zorundadır. Bu, dün olduğu gibi bugün de böyledir, yarın da aynı olacaktır. Hayvan atadan insan atanın ortaya çıkışında nasıl ki emek belirleyici rol oynadıysa, insanlık uygarlığının bugünkü seviyeye gelmesi de emek ile amaç güden etkinlik sayesindedir. Emek ile amaç güden bilinçli faaliyet olmasaydı, insanlık zerre kadar ilerleyemezdi.

Amaç güden etkinlik, şu ya da bu oranda belli bir bilinci -bilinçli davranışı- içerir. Doğaldır ki, ilkel komünal toplumdaki insanın bilinci ile günümüz insanının bilinci arasında -günümüz insanının lehine- farklar vardır. Bu fark, günümüz insan bilincinin, insanlığın birkaç bin yıllık düşünce üretimi ve birikimine dayanmasındadır. Yalnız; dünden bugüne tarihsel ilerlemenin kaydettiği evrimin bugünkünün içeriğini zenginleştirmesi ve hareket kabiliyetini yükseltmesinin dışında, ortak noktaların başında, dün de bugün de, insanın bilinçli faaliyetinin yürütücüsü, örgütleyicisi olarak organizeli yapıların varolmasıdır. Çünkü, siyasal mücadele ve her bilinçli davranış, örgütlü organizeli bir hareketi gündeme getirmiştir. Günümüzde ise bilinçli davranışın en üst ideolojik, politik ve örgütsel ifadesi partidir.

Bütün değerlerin yaratıcısı emektir. Bu emeğin sahibi, genel olarak halk, temel olarak işçi sınıfıdır. Halk tükenmez bir kaynaktır. Halkın tükenmez bir kaynak olduğu sınıflar arası mücadele tarihinde defalarca kanıtlanmıştır. Somutumuz da bunun sayısız örnekleriyle doludur. En yakın en canlı örnek; faşizmin halka ve devrimcilere karşı yıllardır aralıksız sürdürdüğü sindirme ve yoketme saldırılarının sonuçsuz kalmasıdır. Faşizmin liderlerinin "bir daha doğrultamayacakları şekilde komünistlerin, devrimcilerin belini kırdık, kökünü kazıdık" iddialarını halkların tükenmezliği ve bundan güç alan devrimcilerin direnişi yalanlamıştır.

Faşizmin en ağır saldırıları altında gelişen sınıflar mücadelesi, faşizmin kurukafa yöneticilerinin ve depolitizasyon kuramcılarının bütün planlarını altüst etti. Hedeflerine ulaşamadılar ve ulaşamazlardı da. Bütün olumlu ve olumsuzluklarıyla devrimci hareketi doğuran, ona kan veren halkın kendisidir. Halklar yaşadıkça devrimci hareket de yaşayacak ve yaşıyor.

Belli bir süreden beri yığınlar arasında mücadele ve örgütlenme eğilimi güçleniyor, yığınlar hızla politize oluyorlar.

Faşizmin estirdiği kanlı terörün etkisiyle geniş yığınların devrimci örgütlerden uzak durması gibi bir durum, şimdi yerini yeniden devrimci örgütlenmelere sempati, devrimci politika ve örgütlenmeye ilgiye bırakmaktadır. Bu gelişim giderek güçlenecek olan bir eğilimdir. Kendiliğinden mücadele gelişiyor, bilinçli faaliyetin, devrimci propaganda ve örgütlenmenin zemini güçleniyor. Nesnel ortam güçlü ve kitlesel bir partiyi yaratmak için dünden daha elverişlidir. Tersinden de sorun, güçlü bir parti olmadan, kendiliğinden kitle eylemlerinin bilinçli hedeflere yönelmesi mümkün değildir.

Bir olgunun zemininin varolmasıyla, o olgunun kendisinin varolması farklı şeylerdir. Yaşadığımız süreçte, devrimci mücadele ve örgütlenmenin ilk hareket zemini olarak, kendiliğinden mücadele hızla gelişiyor fakat bunun süreçte kendiliğinden bilinçli bir mücadeleye dönüşmesi beklenmemelidir. Devrimci değişimi hedefleyen parti, onun kadroları ve öncülüğü olmadan bu mümkün değildir. Yine derinleşen ekonomik bunalım, sosyal yıkım ile ulusal ve sosyal baskılardan kaynaklanarak gelişen kitle hareketlerini, gelecekte, toplumsal

anarşinin ve siyasal kargaşanın çok ötesinde bir hedefe; ulusal özgürlük, demokrasi ve sosyalizm hedefine yönlendirebilmek; ancak ve ancak güçlü bir politik örgütlenme ve öncülükle olanaklıdır.

Kapsamlı kitle eylemlerinin yaşandığı siyasal süreç, en başta içten perçinli, militan ve kitlesel bir partinin yaratılmasını önümüze ivedi bir görev olarak dikmektedir. Böyle bir partiyi nasıl yaratacağız, varolanı bu doğrultuda nasıl geliştireceğiz? Bu, üzerinde kafa yoracağımız en canalıcı sorunumuzdur. Bu yazıda ayrıntılı olarak üzerinde duracağımız sorun, böylesi bir yapının kadrolarının nasıl yaratılacağıdır. Burada şu kadarını belirtelim: İçten perçinli, militan ve kitlesel bir parti yaratmak partinin teorisini oluşturan Marksizm-Leninizm ideolojisi etrafında kenetlenmiş, aynı stratejik amaç ve taktik hedefte hareket birliğini sağlamış kadrolarla mümkündür. Parti ve onun kadroları, bütün ile parçalar gibi kopmaz bir bağ içindedirler. Biri olmadan diğeri varolamaz. Parçalar olmadan bütün nasıl düşünülemezse, bütün olmadan da parçalar tekbaşına bir anlam ifade etmezler. Kadrolar olmadan parti düşünülemez; parti olmadan da tek tek kadrolar bir anlam ifade etmezler. Güçlü bir parti yaratmanın yolu güçlü kadroların yaratılmasından geçer, tersi de doğrudur: Güçlü parti güçlü kadroları yaratır.

Faşizmin yıllardır uyguladığı ekonomik, sosyal ve siyasal yıkım programı, 12 Eylül '80 öncesinden katbekat daha fazla işçi ve emekçi kitlesini devrimci mücadelenin etki alanına nesnel olarak sokmuştur. Geniş kitleleri politik mücadeleye çekmenin, örgütlemenin ve yönlendirmenin, bu süreçte kitlesel zemin elde etmenin nesnel temeli güçlüdür ve yaygındır. Komünist parti ve kadroları ya nesnel olarak güçlü ve yaygın olan bu potansiyeli arı ve uzlaşmaz bir ideolojik mücadele ile (militan ama aynı zamanda esnek) toparlayıcı politik kavgasıyla, dikey ve yatay örgütsel yapılar içerisinde örgütleyip düzene karşı yönlendirecektir; ya da, tersi olarak, komünist parti ve onun kadroları sürecin yüklediği tarihsel misyonuna denk düşen bütünlüklü görevlerini yerine getiremeyerek anarşizmin ve reformizmin karşı kutuplar olarak güçlenmesine, kitle potansiyeli üzerinde üstünlük sağlayarak hedef saptırdıklarına bir kez daha yaşayıp tanık olacaklar.

Devrimci dinamizm, üretmek, yaratmak!.. Bu kavramlar önümüzdeki siyasal süreçte komünistlerin üzerinde en çok kafa yormaları gereken kavramların başında gelirler. Bu kavramların derin içeriğinin ürünleri; elbette ki insan iradesinin yanısıra bilinçli faaliyetlerin ürünüdürler. Ama iradenin, devrimci dinamizmin hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi için, nesnel koşulların olgun olması gerekir. Nesnel temeli olmadan insan unsuru ne kadar iradi, ne kadar militan davranırsa davransın, üretme ve yaratmada başarılı olamayacaktır. Tersinden, nesnel koşulların varolması, hatta ileri düzeyde olgun olması, sadece ve sadece devrimci mücadele için uygun ortam oluşturur. Bunun ötesinde yaratmak, üretmek ve toplumu devrimci değişikliğe uğratmak tamamiyle amaç güden bir devrimci mücadeleye bağlıdır. Sınıflar arası mücadelede insan kişiliğine, bilincine ve devrimci dinamizmine önemli görevler yüklenmiş olmasının asıl nedeni budur.

Güçlü bir komünist partisi yaratmanın nesnel temelleri var ve güçleniyor. Kadrolar bu bilinçle davranmalıdır. Daha güçlüye, daha militan olana, daha kitlesele ulaşmanın yolu, olandan hareket etmek gerektiğini bilmek, önümüzdeki ağır görevleri, belirsiz güçlere dağıtıp eritmeden, her kadro kendini kendi alanında ağır görevlerin kotarıcısı olarak görmeli ve güçlü bir partiye ulaşmanın kendi mevzisindeki kaldıracı olabilmelidir.

Sorun güçlü kadrolar sorunudur.

Soruna nereden bakarsak bakalım, kadronun iradesine, dinamizmine, sürükleyici kişiliğine, ikna gücüne, üretkenliğine ve engel tanımaz ruh haline önemli görevler yüklemiştir. Her kadro bu bilinçle davranmalıdır.

Peki ama kadro nasıl olmalıdır? Güçlü kadronun kendisi nasıl oluşacak, onu nasıl yaratacağız? Mevcut kadro yapısı daha güçlü bir kadro yapısını nasıl yaratacaktır? Şu anki durumumuz -çok genel hatlarıyla- nedir? Gelecek kadrolara taşınacak hangi olumlu birikimlere sahibiz, aşılacak olumsuzluklarımız nelerdir? Ve nihayet önümüzdeki süreçte kadro nasıl davranmalı, kendini yeniden nasıl üretmelidir?

Kadroyu nasıl hacimli görevlerin beklediğini ayrıntılı olarak ele alacağız. Kadronun omuzunda ağır görev ve sorumluluklar var ve toplum kadrolardan çok şey beklemektedir! Aşağıda esas olarak bu soruları yanıtlamaya çalışacağız.

KADRO KENDİ TARİHSEL KÜLTÜRÜNE SAHİP ÇIKMALIDIR

Halklar ve halkların analık ettiği uluslar, uzun bir tarihi evrede oluştular ve oldukça uzun bir geçmişe sahiptirler. Yoktan varolmadılar, iradi olarak kimseler tarafından da oluşturulmadılar; zorla da herhangi bir kuvvet tarafından ortadan kaldırılamazlar. Tarihte halkları ve yakın tarihimizde ulusları kılıçların serüvenleriyle ortadan kaldırmak isteyenler aldandılar. Tarih şunu kesin olarak kanıtladı: "Halklar kılıçların karanlık serüvenleri olmadan da büyüktürler."

Geçmişi olmayanın geleceği olmaz. Ve geçmişinden güç almadan geleceğe sağlam zeminlerden varmak mümkün değildir. Bu yaklaşım politik parti, örgüt gibi yapılanmalardan daha fazla, halklar için geçerlidir.

Geçmişi olmayan ve bu geçmişte kültürel birikimi yaratamayan bir tek halk düşünülemez. Her halkın geçmişinin nesnel tanıklığını yapabilecek çokça belge ve kanıt bulunmaktadır.

Küçük ya da büyük her halkın, tarihe katkısı az ya da çok vardır. İnsanlık tarihinin uzun geçmişinin bir ürünü olan halkların, kendilerinin de bir parçasını oluşturdukları tarihe katkılarının olmadığını iddia etmek saçmalıktır. Saçmalıktan da öte halka inançsızlıktır. Küçük ya da büyük her halkın kendi kültürel değerleri vardır, insanın manevi zenginliği de bu değerlerden oluşur. Çağımızda, bilimin harikalar yaratmış olması, teknolojinin olağanüstü gelişmesi, dünyanın ve insanın sosyal yaşamının gitgide küçülmüş olması, uluslar ve devletler arasında ekonomik, siyasal, sosyal ilişkilerin olabildiğince yoğunlaşmasının sonucunda, her halkın kültürel değerlerine diğer halkın kültürel değerlerinin katılımı olmuştur. Bu, ileri ve sahiplenmemiz gereken bir gelişmedir. Artık, arı bir ulusal kültür bulmak oldukça zordur. Uluslararası bir kültür hızla gelişmekte ve tek tek ulusal kültürleri etkilemektedir. Ama tüm bunlar, tek tek ulusların ulusal düzeydeki kültürlerini ortadan kaldırmıyor. Yakın tarihte de kaldıracağı beklenmemelidir. Daima genişleyen bir alan olarak, ulusal kültürün içinde, uluslararası kültürün ögeleri girmektedir, girecektir.

Yüzyılı aşkın bir süreden beri yaşanan ve bugün de etkileri devam eden bir olumsuzlukla yüzyüzeyiz. Bu olumsuzluk, halklarımıza; daha genelde ise Asya halklarına ve onların tarihe, bilime, bir bütün olarak uygarlık tarihine olan katkılarına, şüpheci ve hatta inkarcı bakıştır. Bu özünde, kendi halkına güvensizliktir. Ve en fazla aydın çevrelerde yansımasını bulmaktadır.

Batı Avrupa'nın son beşyüz yılda olabildiğince hızla katettiği gelişmişlik düzeyi karşısında, Asya halklarının geri kalmışlığına bakarak dehşete kapılan, kendi halklarını ve kültürlerini küçümseyen, Avrupa kültürüne taparcasına bir tavır içerisine giren ve Avrupa'yı taklit edenlerin sayısı hâlâ az değildir. Kendi halkına ve kültürüne karşı bu inkarcı yaklaşım, sanattan siyasete, günlük yaşamdan giyim kuşama varana kadar her alanda yasımasını bulmaktadır. Halkına güvensizlik ve bunun doğal sonucu olarak kendine güvensizlik, geçmişi olduğu kadar geleceği de kapsıyor. Avrupa'ya körce tapınma, herşeyde Avrupa'nın desteğini arama ve Avrupa'ya destekten de öte misyonlar yükleme, günümüzde kendisini en bariz bir biçimde demokrasi mücadelesinde açığa vurmaktadır.

Hiçbir halkı (Avrupa halklarını da) küçümsemiyoruz. Ve hiçbir halkla halkımız arasında ulusal çitlerin örülmesini önermiyoruz. Avrupa halklarının Asya halklarından oldukça ileri gelişmişlik düzeyine ulaştıklarını ve onlardan çok şey öğrenmemiz gerektiğini de inkar etmiyoruz.

Öyleyse neye itiraz ediyoruz?

İtirazımız halklarımızın kurtuluşları uğruna mücadele eden devrimcilerin kendi halkının kültürel değerlerini inkar etmeleri ve halkına, onun ulusal özgürlük, demokrasi ve sosyalizm kavgasına köktenci bir inançtan yoksun olarak, şüpheci, kaypak ve güvensizlik dolu bakmalarıdır. Devrimci, halkların değerlerine ve gelecekleri uğruna mücadeleye inanç dolu bakabilmelidir. Kaldı ki, kendi halkının değerlerine inkarcı bakan, kendi topraklarının derinliklerine kök salmayan birisi, başka halkların kültürel değerlerini de kavrayamaz. Aynı şekilde kendi halkıyla diğer halklar arasında kültürel yakınlaşmanın taşıyıcısı da olamaz. Kendi halkının tarihsel birikimlerini kavrayamayan ve sahiplenemeyen birisi halkın ileriye götürülmesine en ufak bir katkıda bulunamaz. Bir halk ya da halklar ancak ve ancak kendi kültürel birikimlerinin ilerici dinamiği yakalandığı ölçüde ileriye götürülebilirler.

Her kadro kendini kendi alanında ağır görevlerin kotarıcısı olarak görmeli ve güçlü bir partiye ulaşmanın kendi mevzisindeki kaldıracı olabilmelidir.

Halkın tarihsel, kültürel birikimini sahiplenmek demek, o halkın bir bütün olarak ilerici-gerici, olumlu-olumsuz değerlerine sahiplenip korumak demek değildir. Devrimcilerin inançla sahiplenecceği ve geliştireceği, kendi halkının tarihsel birikimi içinde daima ileriye doğru gelişen devrimci dinamizminin temel doğrultularıdır. Yoksa, çağın gerisine düşmüş, gericileşmiş, aşılması gereken değerlerini korunmasını ilericilik adına kimse ileri süremez.

Her halk kendi kültürüyle ve her komünist kendi halkıyla ve onun kültürüyle övünmelidir. Bu kendi halkına ve onun değerlerine eleştirel yaklaşmaya engel olmadığı gibi, diğer halkların kültürel birikimine değer vermesinin, halklar arası kültürel kaynaşmadan yana olmasının da önünde engel değildir.

KADRO HALKINI TANIMALI VE ONA GÜVENMELİDİR

Halkta geleceğimiz gizlidir. Ve halk tüm değerlerin yaratıcısıdır. BÜTÜN Sorun kumu eriterek ışıl ışıl kristal elde eden kimyager ustalığıyla kadronun halka yaklaşabilmesidir. Halkta potansiyel olarak işlenmemiş herşey vardır. Onu, kristale, mobilyaya, çeliğe, enerjiye

vb... dönüştürmek, kabalıklarını yontmak, mühendisin ustalığı ve teknik düzeyini gerektiriyor. Komünist parti ve onun kadroları, toplumu devrimci dönüşüme uğratmada, halka atbaşı misali öncülük edebilecekleri bir düzeyi tutturmaları gerekir. Halkın önünde yürüyerek; ama halktan kopmadan! Halkın önünde yürüyebilmek, en başta halkı derinlemesine tanımakla olanaklıdır. Kumu kristale dönüştüren kimyager kumun yapısını en ince ayrıntılarına kadar kavramadan ve aynı zamanda kumun dönüşeceği kristalin yapısını önceden bilmeden; dönüştürme eylemini gerçekleştiremez. Dikkat edilirse, kimyagerin başarısı salt yeniyi (kristali) öngörmekle gerçekleşmiyor; dönüşümün ana ögesini yani kumu da tanımak, başarı için şarttır. Kadro, değişmenin öznesi olan halkı tanımadan ve yeniyi hedeflemeden, halkın potansiyel olarak gebe bulunduğu yeniye ulaşmada halka öncülük yapamaz.

Yapımız gözden geçirildiğinde, halkımızı bütün değerleriyle, olumlu ve olumsuz birikimleriyle yeterince tanımadığımız açıktır. Bu durum kadro yapısının ve örgütlenmenin ciddi kamburudur. Bu kamburun giderilmesi için, partizanlar bilinçli bir çalışma sürdürmelidirler. Bir parti ve onun kadroları, tıpkı büyüteçle ararcasına bir derinlik ve genişlikte, halkımızı tanımak için ısrarlı bir uğraş içinde olmalıdır.

12 Eylül sonrasında ağırlaşan sorunlar, artan faşist baskılar, geriye çekilen devrimci dalga beraberinde halkın devrimci harekete sahiplenme, daha doğrusu devrime sahiplenme potansiyelinde ciddi düşüşler yarattı. Bu, tek tek devrimci kadroların halktan gördüğü günlük desteğe varana kadar yansımasını buldu. Bu durum, devrimci saflarda halka güvensizlik, geleceğe inançsızlığı geliştirdi. Olup bitenlerle, kendini sorguya çekip halka ne verip vermediğine bakmaksızın, halka ve onun birikimlerine itirazlarda bulunmak; güvensizliğin, zayıflığın ve inançsızlığın ta kendisidir.

Kadro her şart altında ve halktaki bütün olumsuzluklara rağmen, halka inanç dolu bakabilmelidir. Halka güven ve inanç, mücadelenin başarıya ulaştırılmasında ilk şarttır. Her halk gibi, halkımız da, halklarımız da tarih yarattılar. Ve bugün onurlu ulusal ve sınıfsal kavganın yürütüldüğü topraklardaki tarihin sahibi yine onlardır. Gelecekte de aynı topraklarda sosyalizmin yüce bayrağını dikecek olan da aynı halklar olacaktır. Her halk gibi halkımızın da iyi-kötü, güçlü-zayıf yanları vardır. Ama bunlara rağmen kadronun halka bakışı Nazım HİKMET'in halka bakışı gibi olmalıdır: "Böylece, insanlarımı seviyorum, bütün zaafları ve kepazeliklerine rağmen onlara güveniyorum, tarihi onlar yapmışlardır ve onlar yapacaklardır..." (Nazım HİKMET, Sanat ve Edebiyat Üstüne, s.44, hzr: A.ÇALIŞLAR)

Kadro, bir yandan, bir süreç olarak daima halktaki zaaflar ve olumsuzluklara karşı mücadele yürütür; diğer yandan "bütün zaafları ve kepazeliklerine rağmen" halka güvenir, inançla bakar. Elbette işçi sınıfı ve emekçi halk tabu değildir; eleştirilir, eleştirilmelidir de. Halkın öncülüğüne soyunan kadro, halkı eleştirme hakkına da sahiptir. Fakat, halkına tepeden bakan, halkı sevmeyen ve derin bir kötümserlikle halka yaklaşan bir kadro, halkın mücadelesiyle bütünleşemez, mücadelenin ileriye götürülmesine katkıda bulunamaz.

KADRO, SINIF SAVAŞINI ÖĞRENMEK ZORUNDADIR

Sınıf savaşlarını diğer savaşlardan (devletler arası savaşlardan) temelden ayırdetmeliyiz. Çünkü, sınıflar arası savaş, gelecekle çürüyen geçmiş arasındaki uzlaşmaz kavgadır. Sınıflar arası savaş; toplumun geleceğinin günümüzdeki sancısıdır. Ve son olarak sınıflar arası savaş; acele eden geleceğin geciken ve gitmekte direnen geçmişe karşı savaşıdır. Toplumun geleceği sosyalizmdir. Sosyalizm uğruna mücadele veren partidir ve onun kadroları, geleceğimizi kurmanın savaşı olan sınıf savaşında tavizsiz ve uzlaşmaz bir politika izlemek zorundadırlar. Çünkü nesnel hayatın kendisi bu alanda uzlaşmazdır. Öyle ki, sınıflar arası mücadele, tarih boyunca uzlaşmaz karşıt sınıflar arasındaki gerçekler, oportünizmin iradi olarak uzlaştırma çabalarından hep daha güçlü olmuşlardır. Kadrolar, sınıflar arası savaşın bu karakterini iyi kavramalıdırlar.

İkinci olarak; sınıf savaşları da, tıpkı "her savaş gibi, meslek gibi, teknik gibi, bilim gibi, yaşamın kendisi gibi öğrenilir." (Henry KRASUCKY, Sendikalar ve Sınıf Savaşımı, s.53) Bu öğrenmenin bir yanı teori, diğer yanı pratiktir. Kadrolar, Marksizm-Leninizmin işçi sınıfına bakışını, diğer ülkeler işçi sınıflarının yaşadıkları deneyleri ve esas olarak da kendi ülkesi işçi sınıfının geçmişini ve içinden geçtiği süreci derinlemesine kavramalıdırlar. Sınıflar arası mücadelenin çok yönlü pratiğiyle yüzyüze gelen kadrolar, öncelikle sınıflar arası savaşının teorik yanına ilişkin kendilerini sürekli yenilemelidirler. Teorisiz her hareket kör bir davranıştır ve başarısı tesadüflere bağlıdır. Diğer yandan, kadro, bizzat sınıflar arası savaşın pratiği içerisinde ve bu süreçte düşüp kalkarak sınıf savaşı sanatının inceliklerini öğrenecektir.

Kadrolar, yüzyıllık bir tarihi geçmişe sahip olan Türkiye işçi sınıfını ve işçi sınıfımızın, bu süreçteki sınıf kültürünü, pratik deneylerini, olumluluk ve olumsuzluklarıyla öğrenmelidir. Çünkü, sınıf savaşımı herkesin keşfettiği gün başlamaz, başlamıyor. Onun bir öncesi vardır. Kadrolarımızın Türkiye ve K.Kürdistan işçi sınıfının geçmişini ciddi olarak kavradığını iddia edemiyoruz. Bu ciddi bir eksikliktir. İşçi sınıfının en yakın, en

görkemli savaşlarını içeren, 15-16 Haziran, "DGM'ye hayır", TARİŞ direnişi ve '88'den bu yana gelişen Zonguldak direnişiyle ivme kazanan yakın tarihi bile yeterince bilmiyorlar; ya da bunu çok az kadro biliyor. Bu eksiklik mutlaka aşılmalıdır. Önümüzde işçi sınıfının eylemlerinin yoğun olarak boyvereceği bir sürece adım atıyoruz. En geri işçi kesimlerinde bile bunun belirtilerine şimdiden rastlıyoruz. Siyasal süreç işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşımının yoğunlaşacağı günlere gebedir. Bir parti ve onun kadroları bu sürece hazır ve hakim olarak adım atmalıdırlar. "Partinin sınıfla bütünleşmesi" şeklinde temel hedefin "fabrikalar kalelerimiz olacaktır" politik şiarını gerçeklik haline getirmek tamamiyle kadrolarımızın dinamizmine ve eylemine bağlıdır. Bu hedefimize ulaşmanın yolu kadrolarımızın sınıfla ilgili en küçüğünden en büyüğüne gelişecek olan tüm eylemlere dört elle sarılması, içinde yeralması ve yönlendirmesidir. Aktif-pasif, küçük-büyük olsun, yemek boykotları, alkışlı protestolar, sessiz yürüyüşler, mitingler, grevler, fabrika direnişleri, işgaller vb.... sınıf hareketinin tüm eylemleri izlenmeli ve yönlendirilebilmelidir. Sınıfı, sınıfın öncülerini kazanmanın, sınıflar mücadelesinde yönlendirici konum elde etmenin başka yolu yoktur. Ayrıca, kadrolara, sınıf savaşı sanatını öğretecek, kadroları sınıf savaşının gerçekten öncüleri durumuna getirecek özel bir eğitim kampı da yoktur. Sınıflar savaşı bütün zenginliğiyle önümüze açılmaktadır. Şimdi engel tanımaz mücadele ruhuyla, sınıfa olan derin inançla, çürüyen kapitalizme karşı taşıdığımız bilinçli sınıf kiniyle, geleceğe duyulan sorumlulukla EYLEME SARILMALIYIZ!

KADROLAR KENDİLİĞİNDENCİ HAREKETİ BİLİNÇLİ HEDEFE YÖNLENDİREBİLMELİDİRLER

Yığınlarda ideolojik bilinçten farklı olarak kendiliğinden bilinci ve ruh halini hergün her saat oluşturan, yığınları çevreleyen ekonomik, siyasal, sosyal koşulların kendisidir. Bundandır ki, ekonomik bunalım, sosyal yıkım, siyasal baskılar, işçi ve emekçi halklarda olumlu-olumsuz olabildiğince zengin bir kendiliğinden bilincin oluşmasına yolaçmıştır. Bu bilinç, duygu ve ruh hali zenginliği kitle hareketlerindeki zengin davranışın hareketlendiricisi olacaktır. Şu anda yığınlardaki-kendiliğinden bilinç ve ruh zenginliğini şöyle özetleyebiliriz:

Yıllardır uygulanan ulusal baskıların halkımızda TC'ye karşı oluşturduğu tepkiler... Yıllardır düşüncenin buyrukla, zorbalıkla bastırılması sonucunda tedirgin edilmiş inançlar... Kapitalizmin hergün sokağa fırlattığı ve gürültüden, şiddetten adeta hoşlanır hale gelen işsizler ordusu... Çekilen bunca acıya karşı misillemeye hazır yığınlar... Kokuşmuş sevinçler... Heyecana kapılmaya hazır öfkeler... Bastırılmış eylem içgüdülerinin etkisiyle oluşan karşı tepkiler... Yoksulluğa karşı insanca yaşama istekleri... Zenginliğe ve savurganlığa karşı oluşan düşmanca duygular... Coşmuş ve hiçbirşeyi gözü görmez gençlik yiğitlikleri... Ulusal ezilmişliğin yarattığı başkaldırı ruhu... Yoğun bir merak... Değişiklik tutkusu... Yılların susuzluğunu giderme tutkusu... Yeni bir gösteriyi izlerken, ya da bir toplantı afişi okurken duyulan zevk... Tiyatroda perdenin açılacağını bildiren gonga olan ilgi... Belli belirsiz kinler, pişmanlıklar, hayalkırıklıkları... Erişilmez duvarlarla çevreli ihtiraslar... Burjuva iktidarına karşı yoğunlaşan tepkiler... VE DEVRİMCİ ALTERNATİFSİZLİĞİN YARATTIĞI BUNALIM!.. Bir yıkılıştan bir kurtuluşu uman herkesin davranışlarına yerverecek olan duygu ve düşüncelerin toplamı ana hatlarıyla bunlardır. Olumluluğu ve olumsuzluğuyla işçi ve emekçi halkımızın bugün içinde bulunduğu durum budur.

İşçi ve emekçi yığınların bu durumları karşısında ne yapmalıyız? Kadroların öne çıkan görevleri nelerdir?

a- En başta kitlelerdeki bu kendiliğinden bilinç ve ruh hali zenginliği bir bütün olarak ilerlemenin ögeleridir. Beğenelim, beğenmeyelim, ilerlemenin malzemesi bunlardır. Ve devrimci faaliyette kadro, bunları hareket noktası yapmak zorundadır. O halde kadro bu eğilimlerin nereden, niçin ve neden kaynaklandıklarını derinlemesine kavramak zorundadır. Kendiliğindenciliği yönlendirebilmemizin ilk şartı onun kavranmasından geçiyor.

b- Kadro, kendiliğindenciliğe amaç güden bir etkinlikle yaklaşmalı ve hedef göstermelidir. Kendiliğindencilikle örgütlü güç arasında temelden farklar her zaman vardır. İsyancılığın ve kendiliğindenciliğin nesnel temeli olabildiğince güçlüdür. Parti ve kadroların görevi; isyankar ruha geleceği kurmayı hedefleyen devrimci sorumluluk ruhunu kazandırmak, kendiliğindenciliğe bilinçli kılavuzun yönlendiriciliğini egemen kılmaktır.

c- Parti ve kadrolarının, kendiliğindenciliği yönlendirebilmesinin diğer şartı, kendiliğindencilik içerisinde yeralıp onunla bütünleşebilmesidir. Bunun yolu yığınların güncel ve acil yaşamsal çıkarları uğruna tutarlı bir mücadele ile, ilk adım olarak yığınlarla aynı mevzide buluşmaktan geçer. Güncel, acil yığın çıkarları deyip geçemeyiz. Çok bilinen bir özdeyiş vardır. "Eğer insanların çıkarlarını ilgilendirseydi, geometrik aksiyomların yanlış olduğu kanıtlanırdı." (G.KRILENKO, L.KORSHUNOVA, Felsefe Nedir, s.44)

Evet, çıkar, yığınları harekete geçirmekte böylesine güçlü bir kaldıraçtır. Parti ve kadrolar, bu kaldıracı cesurca kullanabilmelidir. Yığın hareketleriyle, geniş, esnek ve güncel sorunlar üzerine izleyeceği politikalarla kucaklaşmalıdır. Kadro ne yaptığından eminse ve amaç

güden bir tutumla kitlelere yaklaşıyorsa, kitle politikasında halkçılığa, kuyrukçuluğa düşerim kaygısında olmamalıdır. Çünkü kitlesel hareketleri ya da kendiliğinden hareket içerisinde daima genişleyen bir alan olarak ideolojik mücadelesini kesintisiz yürütecektir.

d- Kendiliğinden hareketlerin nelerin etkisinde harekete geçtiğini belirttik. Peki, kadrolar neyin etkisinde davranacaklardır. Kin mi, kapris mi, tutku mu, yoksa bilimsel düşünce mi? Sorunun yanıtı tektir. Kadro, bilimsel düşüncenin etkisinde, yol göstericiliğinde davranmalıdır. Bilimsel düşüncenin yol göstericiliğine uygun davranmayan kadrolar, pratikte ne kadar dinamik, ne kadar politik keskinlik yaparlarsa yapsınlar, kendiliğinden hareketin bir adım ilerisinde değillerdir. Yığınlarda hareket var, onda olmayan ideolojik bilinçtir, amaç güden devrimci dinamizmdir. Kadro, yığın hareketine bunları taşımazsa, harekete hareket katmak gibi hiçbir ilerleme ögesini kapsamayan birşey yapmış olur. Her kadro bunu bilerek, kendiliğinden harekete ilişkin asli görevinin; bilinç ve devrimci dinamizmi taşımak, hareketin içeriğini derinleştirmek, ilerletmek olduğunu görmelidir.

e- Kadrolar ucuz ve boş politika yapmamalıdır. Bilimden, politik içerikten yoksun olarak salt konuşmuş olmak için konuşmak, ağzına geleni söylemek sadece boşalma sağlar, o kadar. Boş lafın boş laf olarak kalacağını, kitleler ya da muhatabı üzerinde herhangi bir kalıcı iz bırakmayacağını belirtmeye gerek yok. Çok basit şeyler için koca koca sözcükler kullanılmamalıdır. Daha çarpıcı olarak belirtirsek, sırf gürültü ve sözcükleri birbirine çarparak politika yapılmamalıdır. Bu ne sahibine ne de muhatabına birşey kazandırmaz. Hele milyonların televizyon ve radyo ile muhatab oldukları, yeterli olmasa da günlük gazetelerin okunduğu, enflasyon, devalüasyon, gelir senedi, kur politikası, borsa vb... şimdiye kadar halkın yabancı kaldığı kavramların artık geniş yığınlarca anlaşılır olduğu, bilgisayarın hızla yayıldığı bir evrede boş ve ucuz politikalarla bir yere varamayız.

f- Derinleşen bunalıma paralel olarak burjuvazi, korkunç bir israf, savurganlık ve lüks hayatı, tüm soysuzluğu ile sürdürmektedir. Kolay kazanan kolay kaybeder özdeyişindeki gibi... Devletin imkanlarını kullanarak birkaç yılda holdingleşen köksüz türediler, ne oldum delisi ruh haliyle bugün yığınlardan çalıp çırptığını bir gece hayatında harcamakta ya da kumara verebilmektedir. Milyarları bir çırpıda düğün, balo gibi eğlencelere harcayabilmektedir. Bu soysuzca ve sorumsuzca debdebeli yaşam, emekçi yığınlarda haklı olarak lükse, israfa düşmanlığı geliştirmektedir. Kadrolar elbette ki lükse, israfa ve bir bütün olarak kokuşmuş burjuva yaşama karşı yığınlardan yükselen haklı tepkilere sahip çıkmalı ve yönlendirmelidir. Bu yapılırken, lüks ve kokuşmuş yaşama karşı gelişen kendiliğinden eğilimlerin bağrında potansiyel olarak taşıdığı bir tehlikeye dikkat edilmelidir. Bu tepkinin sanata ve insanca yaşama gereklerine yönelmesi frenlenmelidir.

KADRO BEKLENMEDİKLERE HAZIR OLMALIDIR

Toplumsal yaşamın kendisi çelişkilerle, hem de zaman zaman beklenmedik çelişkilerin çeşitliliği içinde kendini göstermektedir. Bu çelişkiler, uzlaşmaz sınıfların -proletarya ile burjuvazi- temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisi temelinde ve ondan beslenerek, toplumsal yaşamın şu veya bu alanında şu veya bu biçimde kendilerini göstermektedirler. Derinleşen ekonomik bunalımın keskinleştirdiği emek-sermaye çelişkisi, faşizmle halk arasında, tekellerle halk arasında, emperyalizmle halk arasında, egemen burjuvazi ile ezilen uluslar arasındaki çelişkilerin yanısıra daha bir dizi çelişkilerin oluşumuna neden olmaktadır. Ekonomik yapı bunalımdadır; siyasi yapı istikrarsızdır; ve sınıflar arası kavganın dayandığı çelişkiler keskin ve karmaşıktır. Beklenmedik gelişmeler gebedir. Çelişkilerdeki bu durum kendiliğinden kitle eylemlerinin beklenmedik anda, beklenmedik biçimlerde ortaya çıkmasına, tek tek kişilerin beklenmedik davranışlarına varana kadar (intihar, çoluk-çocuğunu katletme ve daha bir dizi ilginç davranışlar) toplumsal yaşamın her alanına yansımaktadır. Felsefi olarak sorun budur.

Politik olarak ise, tıpkı savaşan iki ordu arasında olduğu gibi, sınıflar arası savaşta da herşey mantıklıdır ve belli bir plan dahilindedir. Ama aynı zamanda herşey her an beklenmediktir de! Beklenmedik bir düşman saldırısı, beklenmedik içten gelen bir çelme, beklenmedik bir polis saldırısı, beklenmedik bir çözülme... Parti ve kadrolar beklenmediklere, umulmadıklara hazır olmalıdır!

KADRO DAİMA YENİYİ ARAYIŞ İÇİNDE OLMALIDIR

Parti ve onun kadrolarında, yeniye ulaşmak ve yeniyi inşa edebilmek için toplumda yerleşmiş ama aşılması gereken geleneklere, kurallara karşı çıkmak bir önkoşul olmalıdır. Burda eskiye karşı tutumda, radikal ve ısrarlı olmak öncülüğün gereğidir. Tersi, toplumda süregen olana, olduğu gibi teslim olmaktır ve artçılıktır. Kadro, yeniyi ararken ve toplumda tutucu birer kalıba dönüşmüş eski kurum ve geleneklere karşı mücadele ederken radikal olduğu kadar, kartalın görüş ufku gibi geniş görüş ufkuna sahip olmalıdır.

Yeniye, eskiye karşı mücadele içinde ulaşılır. Ya da, yeni eskiye karşı mücadele içinde kendine yolaçar.

Kadrolar, tam da bu noktada eskiye karşı kuşkucudurlar ve eleştirel yaklaşırlar. Marx'ın tabiriyle "herşeyin üzerine kuşku serp"melidirler. "Ne var ki, septisizm bilgi tarihinde belirli ölçüde olumlu bir rol oynamıştır. Çünkü eskiye kuşkuyla yaklaşma ve eleştirel bir bakışla inceleme, yeniyi aramada itici bir güç olmuştur. Kuşku, düşünme ve gerçeği ortaya çıkarmada uyarıcı bir işlev görmüştür." (G.KRILENKO, L.KORSHUNOVA, Felsefe Nedir, s.128)

Yeniyi arayış, önce geleceği düşünmekle başlar. Ama ne idüğü belirsiz ya da tamamen hayal mahsulü bir geleceği düşünmekten sözetmiyoruz. Nesnel koşulların yolverebileceği ya da gebe olduğu bir gelecekten sözediyoruz.

Toplumun değiştirilmesini hedefleyen kadrolar, değişimin başını çekebilecek, yığınları ikna edici, sürükleyici, yönlendirici ve yığınlara güven verici bir pratik davranışı sergilemelidirler. Kendini sürekli yenilemeyen bir kadro değişime öncülük etmesi bir yana, ona ayak bağı teşkil edecektir. Hızla değişen toplumun, değişim rotasını inandığı hedefe yöneltebilmesi için, kadronun başta kendini yenilemesi gerekir. İyi ama tembel ve miskinlikle bezenmiş, zamanının önemli bir kısmını avare geçiren, teknoloji çağında teknik yenilenmeye kapalı ve kadro için en korkunç hastalık olan zihin tembelliğine kendini kaptırmış kadroların değişimde topluma öncülük etmesini nasıl bekleyebiliriz? Bu kadrolar ya kendilerini aşarlar, ya da aşılmalıdırlar. Bir partinin başta zihin faaliyeti olmak üzere her bakımdan dinamik, ileriye açık kadrolara ihtiyacı vardır.

KADRO MATERYALİST FELSEFEYİ KAVRAMALI VE OTORİTESİNİ BİLİME DAYANDIRMALIDIR

Kadroların Marksist-Leninist bir çözümleme ve sentezleme yeteneğine kavuşması yalnızca materyalist felsefeyi derinlemesine kavramasıyla mümkündür. Çünkü, materyalist felsefe gözlemleyici, çözümleyici ve sentezleyicidir. Çünkü, felsefe düşüncenin mikroskopudur; hiçbir şey onun elinden kurtulamaz. Çünkü felsefe, "işçi sınıfı ve onun öncülük ettiği emekçi kitlelerin dünya görüşünü ve ideolojisini temellendiren bir kuramdır." (a.g.e., s.124) Ve felsefe, bilimlerin bilimi ya da temelidir.

Hiçbir şey insanı bilmek kadar yüceltmez belirlemesi doğruysa -ki doğrudur- insana bilmenin temel anahtarını sunan bilim; diyalektik materyalizmdir. Kadro için bilmek, materyalist felsefeyi derinlemesine bilmek güçlü olabilmenin ilkeli, esnek, ısrarlı davranabilmenin, kendini sürekli yenileyebilmenin anahtarıdır. Kadrolar üzerine bu yazıda üzerinde durduğumuz ve duracağımız tüm görevlerin, sorumlulukların, yetkilerin aslına uygun kullanılabilmelerinin temel anahtarını kadroya materyalist felsefe bilimi sunacaktır. Yoğunlaşan mücadelenin kadrolar yönünden öne çıkardığı yoğun pratiğin bilincindeyiz. Buna rağmen kadrolar asgari düzeyde de olsa materyalist felsefeyi kavramak için sürekli bir çaba içinde olmalıdırlar diyoruz. Pratik yoğunluk içerisinde, felsefeyi, teoriyi kavramaya vakit bulamayan kadrolar, pratiğin içinde ne kadar sağlam iradeye sahip olurlarsa olsunlar, boğulacaklardır! Bu tehlike bir an olsun gözden uzak tutulmamalıdır.

Toplumda yerleşmiş geleneklere, kurallara karşı tutumda, radikal ve ısrarlı olmak öncülüğün gereğidir.

Kadrolar hayatın her alanında otoritelerini bilimin temeline dayandırmalıdırlar. Kadro otoritesi, örgütlü bir yapıda olduğu kadar, yığınlar ve onların kitle odaklarıyla, hatta tek tek insanlarla ilişkilerde bilimle donatılmış davranışlara dayandırılmalıdır. Kadrolar, zor ve kabalığın erdem olmadığını, gerçek zaferin inandırmakta olduğu bilinciyle davranmalıdır. Yığınlarla olan tüm ilişkilerinde inandırmayı gerçek zafer olarak bilmeli ve öyle davranmalıdır. İster kendi örgütlü yapısında olsun, ister değişik siyasi akımlarla varolan görüş ayrılıklarında olsun, görüş ayrılıkları üzerine ilkesel yaklaşımımız şu olmalıdır: Düşünceyi yoketmeyi değil, ikna etmeyi, değiştirmeyi, yenilemeyi esas almalıyız.

Yine kadrolar siyasi ve sosyal yaşamlarının her alanında, yönlendirmeyi, iş kotarmayı esas olarak örgütsel konumlarının etkisiyle ve buyruklarla değil; kendi siyasal gücüne dayanan, ikna ve inandırmayı esas almalıdırlar. Kendini yığınlara, çevresine ve hatta parti yapısına kabul ettirmeyi, partisini siyasi kimliğinin arkasına sığınarak parti önde kendisi arkadan giderek değil, kendi siyasi gücü ve otoritesine dayanarak sağlayabilmelidir. Esas olarak parti, kadroyu yığınlara kabul ettirmez, tam tersine kadro partiyi yığınlara götürür ve kabul ettirir. Parti-kadro-yığın ilişkilerinde, partiyi kitleler nezdinde güçlü kılacak yöntem budur. Kadronun etkinliğini sağlamada, partini rolü olmaz, ya da partisinin otoritesinden, saygınlığından güç almaz, almamalıdır demiyoruz. Kadro siyasi otoritesini sağlamada elbette partisinden güç alacaktır, almalıdır da. Ancak, partiden bu güç alma, kadronun ilişkilerinde yönlendirmeyi, iknayı kendi özgücüne dayandırabilmesinin önüne çıkarılmamalıdır. Ve daha da önemlisi ikna etmekte, yönlendirmekte zayıf yapılı kadroların, bu zayıflıklarını parti kimliği ile örtme, partiyi ileri sürerek kendi zaaflarını partinin zaafları olarak sunmalarına meydan verilmemelidir.

misafirle sesli düşünceler

Zeynel ABİDİN

Önce misafirimi sizlere tanıtmalıyım. Çünkü onunla sohbetimizin ilgi çekici bölümlerini her ay buraya aktarmaya çalışacağım; her ay sohbetini izleyeceğiniz "kişi"yi tanımak hakkınızdır. Hemen eklemeliyim; O bazan bir kişi değildir... Misafirim tam bir vicdan sözcüsüdür, toplumumuzun hemen hemen tüm vicdanının... Kimi zaman bay'dır, kimi zaman bayan... Bazan bir kahvehanenin bir bardak çay içimi arasında buraya gelir, bazan ateşli tartışmaların uzun saatlerinden... Bazan uzaktan uzağa ve gözlemlerle yapılan hayali sohbetlerden çıkar gelir, bazan çok gerçek ziyaretlerden... Çokça soru sorar. Her sorusuna kendi cevabı varmıdır, bilemezsiniz. Soruları, zihinlerde dolaşan elle tutulmaz, gözle görülmez dumanları yoğunlaştırır, yağmur misali, damla damla ortaya çıkarır. Kimi zaman, dilin ucuna gelip de söylenemeyenlerin görüntüsünü ele veren bir tür aynadır; kimi zaman da güncelliği daha çok boyutlandıran meraklı sohbet erbabı...

Verdiğim NEWROZ özel tanıtım sayısını dikkatle okuyordu. Kimi yerlerde duraklıyor, bir problemi çözmek ister gibi gözlerini kısarak düşünüyordu. Kimi yerlerde belli belirsiz onay mimikleri okunuyordu yüzünde. Zaten zordu misafirimi anlamak ve bu kez sanki özellikle zorlaştırıyordu düşüncelerinin bilinmesini...

Bitirdi. Zorlu bir yarışı tamamlamışcasına gevşeyen kaslarına kapanan gözleri eşlik etti. Bir anlık sessizlik. Sonra, kimi pasajlara uzman tavırlı ikinci (belki üçüncü?) gözatış... Bu kez gerçekten bitirdi ve... Ve arkaya yaslanıp gözlerini gözlerimin içine dikti: İşte fırtına öncesi!..

-Şu orak-çekiç... dedi. Kapaktaki orak-çekiçli kızıl bayrak... Kürdistan'da bu gitmez. Tepki alırsınız. Keşke koymasaydınız...

Belli; beni dürtmek niyetinde. Ne kadar da masumca başladı!

-İyi ama dostum, oyunu riyakarca oynamanın ne alemi var? Biz Kürdistan komünistlerinin sesi olduğumuz iddiasıyla yola çıktık; evrensel simgemizi ulusal bayrağımızın hemen yanına nakşetmemizden daha doğal ne olabilir? Sorunu, kimliğimizi gizlemek, onur duyacağımız değerlerden utanca kapılma tuhaflığına düşmek çerçevesinden; sözünü ettiğin tepkinin nedenlerini sorgulamak çerçevesine taşımak daha akılcı galiba... Hem, "orak-çekiç" diye simgeleştirdiğin ülkümüzü attıktan sonra, biz niye ayrı olarak varolalım; "abi-kardeş" yakınlığıyla ortaya çıkmadık ki biz...

-Orasını anladık! dedi sertçe. Ama siz de herkes gibi topluma sirayet etme, çoğalma arzusunda değilmisiniz? Eğer öyleyse, kimliğinizden taviz vermeden bunu nasıl yapacaksınız? Daha geçenlerde Diyarbakır'daki bir gösteride "Kahrolsun Sovyetler!.. Kahrolsun Küba!.. Kahrolsun Çin!.." sloganları atılmamışmıydı? Diğer yandan, ulusal sorunda reel sosyalizmin olumsuzlukları insanların gözünden kaçıyor mu sanıyorsunuz? Böylesi dönemde yayına başlamanız talihsizlik değilse bile, başlı başına zorluk değil midir?

-"Böylesi dönemde" dedin. Bu, aslında, bir gerçeği ifade ediyor: Sosyalizmin önündeki zorlukların, problemlerin ve yaşanan sosyalizm deneyimlerindeki olumsuzlukların dönemsel olduğunu, geçici olduğunu ifade ediyor. Zaten, dikkat edilirse, hiçkimse sosyalizmin temel çizgisini, özünü bahis konusu yapmıyor; "lanetlenen" ya pratik hayat boyunca derinleştirilmesi gereken nüanslardır, ya da uygulamaya dönük görüntüler. Kısacası, insanlığın önüne Komünizmin ideallerinden daha ileri, daha elle tutulur, daha bilimsel ideal çıkarılamıyor; çıkarılamaz da. Çünkü bu, kapitalizmin çelişkilerinden ortaya çıkan nesnellikle sımsıkı ilişkili bir idealdir; yapıcısı ve ne yapması gerektiği iyice belirginleşmiş bir toplum projesidir... Kaldı ki bu sorun, kapitalizmin dünyayı felakete sürüklemiş ve sürüklemeye devam eden yapısı, artan ve/fakat gözlerden kaçırılan problemleriyle bunalımları, vb. gözardı edilerek tartışılamaz. Aynı şekilde, kısa süreci boyunca ortaya çıkan olumsuzlukları yanında, dünya insanlığına birçok şey de kazandırmış bulunan sosyalizm pratiğinin emperyalist manipülasyon araçlarıyla hep eksikli tarafının gösterildiğini unutmamak gerekir...

-"Dönem" lafına takıldın, gidiyorsun! Sadede gel!

-O zaman baştan başlayayım: Elbette biz de "topluma sirayet etme" arzusundayız. (Nereden bulur böyle tuhaf sözcükleri...) Ama bu "çoğalma"yı kimliğimizi inkar pahasına yaparsak, "çoğalttıklarımız" nereye, nasıl gideceğini nasıl bilebilir? Hayır; temsilcisi, bir parçası olduğumuz sınıfımızın gerçek hedeflerini

inkar etme sonucu sağlanacak bir "çoğalma" bizden uzak dursun! Ama bunu, sosyalizm hedefinin doğal olarak az sayıda insanı biraraya getireceği şeklinde anlama. Tam tersine bu hedef, nüfusun emekçi çoğunluğunu ortak özlemler doğrultusunda biraraya getirebilecek biricik hedeftir. Gerçi, herzaman "başlatıcılar" azınlıktadır. Özellikle bugünkü koşullarda belki görece olarak daha da azınlıktadırlar Kürdistan'da. Ama kolay mı: "Yeni Dünya Düzeni" adı altında, tüm çürümüşlüğüyle gezegenin tek hakimi olmak sevdasındaki kapitalizmin sosyalizme her cepheden saldırısının olduğu, sosyalist sistemin hata ve zaaflarının faturasını dağılmayla ödediği, üstüne üstlük geçmişte ulusumuzun kurtuluşunun sosyalist ülkelerce gerekli biçimde gözetilmediğinin bilindiği günümüzde, sosyalizme yönelik tepki -haklı değil ama- anlaşılabilir birşeydir.. Evet, bu anlamda işimiz zor: Güncelin tozu-dumanı arasında "Kapının ardındaki sınıf"ın evlatlarının, komünistlerin, tarihin ışıltılı gelişimini dumanların isinden-pasından arındırıp göstermeleri elbette kolay olmadı; kolay olmayacaktır. Ama tarih şahittir: Komünistler hep zorlukların insanıdır... Buna, ülkemiz özelinde, yirmi yıla yaklaşan kan-ter içindeki uğraşlarımız şahittir... Daha 12 Eylül karanlığının en koyusunun hüküm sürdüğü '80'li yılların ortalarına dek, komünistlerin azimle çalıştığı Diyarbakır sokakları... Elazığ'ın yoksul konduları... şahittir...

(Bir an gözleri buğulandı; konuşmanın etkileyiciliğinden falan olamazdı bu; öyle kolay kolay etkilenmezdi ki!.. Belki, komünistlerin uğradığı ağır darbe yıllarına dek Onların çabalarına tanık oluşundandı bu. Aklı, sıradan insanların sıradan sohbetlerden bile çekindiği yıllarda ulusumuzun nihai kurtuluşuna dair örgütsel faaliyetler için grup grup emekçi Kürt'le konuşan, tartışan, ellerinde gizli basılmış bildiri, yayın eksik olmayan bu insanların cıvıl cıvıl dolaştığı yıllara mı takılmıştı? Bir kez, çok sıkı aranan ve/fakat şehirleri, kasabaları terketmeyen bu insanların bellerinde tabanca olduğunu farketmişti o zamanlar. 'Koruyucu silahlarının hepsi bu mu?' diye düşünmüştü: Hepsinin o olmadığını sonra öğrenmişti... Fakat, ah, asıl silahlarının dipdiri inançları olduğunu bilememişti; bilseydi şimdiki ikircimliliği kalırmıydı?)

-İstersen, bunları geçelim de... şeye gelelim... dedi. Sonra aniden çok önemli bir gerçeği farketmişcesine diklenerek devam etti: Az önce zorluklarınızı saydın ama benim daha önce de değindiğim bir konuyu; reel sosyalizmde ulusal sorunun bugün ortaya çıkan durumunu atladın! Ulusal bağımsızlığı savunuyorsunuz; fakat örneğin SSCB'de bugün olup-bitenler, ezilen uluslar açısından sosyalizm pratiğinin bu noktada pek başarılı olmadığını ortaya koymuyor mu?

-Önce, atladığım başka bir konuya değinmeme müsaade et. Diyarbakır'daki gösteride kimi sosyalist ülkeler aleyhine sloganlar atıldığını söylemiştin. Gerçi bunda, sosyalist ülkelerin hatalarının... anti-sosyalist rüzgar karşısında eğilip bükülen "bizim" sosyalistlerimizin dirençsizliğinin, vb. payı var. Ama bir diğer gerçek daha var: Halkımız, dünyadaki onlarca kapitalist ülkeyi, emperyalist merkezleri aklamak istercesine söylemiyor bu sözleri. Tersine, bir dostuna sitem edercesine kızıyor, bağırıyor. Niye? Çünkü, bir sezgi halinde, sosyalizmin O'na dost olduğunu, dost olması gerektiğini, daha sıcak destek görmesi gerektiğini hissediyor. Bir sezgi halinde de olsa, ulusal kurtuluş-sosyalizm bağıntısının çağımızdaki durumuna işaret ediyor; tersinden de olsa...

-Yine es geçiyorsun sorumu ama?..

-Hayır, o noktaya geliyorum. Sosyalizm pratiğindeki olumsuzluklardan, sosyalizmin ulusal sorunu çözemediği, çözemeyeceği sonucu çıkarılabilir mi? Geçici olguların rüzgarına kapılmak istemiyorsak, bu soruyu temel bir ilişki noktasından; sosyalizm-ulusal bağımsızlık noktasından ele almamız gerekir. Bu, aynı zamanda, ulus-işçi sınıfı ilişkisi demektir... Çağımızda, mülk sahibi sınıfların ulusal bağımsızlığı 'satma'ları istisnai değil. Bağımlılığın her türünün kendisine yabancı olduğu tek sınıf ise işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı etkinliğinin, öncülüğünün sağlanamadığı ulusal kurtuluş hareketlerinin göstermelik bağımsızlıklardan bile yan çizdiği, günümüzün bir gerçeğidir. Kısacası, ulusal bağımsızlığı teminat altına alacak bir alt yapıya; bir toplumsal sisteme işaret etmek istiyorum: Bu, sosyalizmdir. Ancak ne sosyalizm ulusal sorunun anında çözümü demektir, ne de işçi sınıfında kendiliğinden sihirli bir kuvvet mevcuttur. Sosyalizm, ulusların gelişimi önündeki engelleri kaldırmasıyla, sorunun çözümü yolunda güçlü olanakları tüm mekanizmalarında bulundurmasıyla ayırdedilir, bu bir. İkinci olarak, tarih işçi sınıfına 'otomatik sorun çözücüsü' gibi misyonları hediye etmiş değildir; bu misyonu işçi sınıfı bilinçli çabalarıyla kendine içerir. Daha da açayım: Az önce, 'ulus-işçi sınıfı ilişkisi' dedim. Aslında bu sadece anlık bir ayrımdır; işçi sınıfı ulustan ayrılmaz, onun bir parçasıdır. Ancak işçi sınıfında ulusu oluşturan tüm diğer sınıflardan farklı olarak, potansiyel bir rol bulunuyor: Tüm ulusun kurtuluşunu bilincine ve hedefine nak-

şetmeden kurtulamayacak tek sınıf, işçi sınıfıdır. Yani, -sömürücüleri bir tarafa bırakırsak- işçi sınıfı herkesi kurtarmaksızın; kendini kurtaramaz! Ulusal sorunda bunun anlamı, sınıfın sorunu yok sayması değil; sorunu kendi sorunu olarak algılama zorunluluğudur. Örneğin, salt kapitalistlerle birebir savaşımı(ki, tarih böyle bir düello hazırlamaz)çerçevesinde hareket eden ve bu anlamda ulusal bağımsızlığı, ulusun tam ve özgürce gelişimi gibi -tarihsel yönüyle- işçi sınıfı/kapitalistler çelişkisini aşan olguları gözardı eden bir proleter hareket, tıkanır. Sorunu sadece sosyalizm öncesi mücadelesinde bir 'olanak, yedek kuvvet' görür ki, bu, tarihin işçi sınıfının omuzlarına yüklediği sorunun, 'sorun' olarak omuzlarda taşınmaya devam edilmesi anlamına gelir...

-Özet olarak?..

- Özeti şu: Ulusal bağımsızlık, sosyalizmle taçlandırılmadığı sürece tırnak içinde bağımsızlık sözkonusudur, eksiktir, eğretidir, çağımızdaki biricik güvencesinden yoksundur. "Sonra sosyalizm" değil; sosyalizm perspektifinin etkinliğinde tam ve "ama"sız ulusal bağımsızlık... Diğer yandan da, ulusal bağımsızlığı mekanik süreçlere feda eden 'sosyalizm' değil; ulusal bağımsızlık olgusunun anlamını kendine içermiş sosyalizm... Bugün kimi sosyalist ülkelerdeki uluslar sorununda kanımca işte bu kavrayış ve davranış eksiklikleriyle işe başlanmış. Ama yine tekrar edeyim: Bugün, en olumsuz görünen durumlarda bile, -sosyalizmden vazgeçilmediği sürece- sorunun çözüm dinamiklerinin ve olanaklarının oralarda -kapitalist ülkelerdekinden fersah fersah fazla- varolduğunu gözardı etmemek gerek. Aynı şekilde, olumsuzlukları, ya da özlenen düzeyde bulunmadıkları vurgulanırken, sosyalizm pratiğinin uluslara kazandırdığı devasa ufuklar da vurgulanmalıdır.

-Yani o zaman sorunun Kürdistan'la da ilişkili yönü olarak; bilinçli sınıf hareketinin kendini ulusal özlemlerden soyutlamaması gerektiğine mi işaret ediyorsun?

-Elbette!.. Zaten SSCB pratiğinin -ya da başka sosyalist ülkelerin- değerlendirilmesinde aslolan, kendimize ilişkin ders çıkarma olayıdır. Ama yaşanan pratik sadece bize değil; ezen ulus devrimcilerine de sayısız dersler sunuyor... Kendi özgülümüzde toparlayacak olursak: Bugün artık ulusal hareketin bir bileşeni durumunda olan, ve/fakat ulusal hareketin ve sosyalizmin kesin başarısı için bir bileşen olmaktan öte, etkili bir öncü olmak zorunluluğu bulunan Kürdistan proletaryasının bilinçli hareketi, kendini ulusal özlemlerden soyutlamamalıdır. Çok uluslu devletlerde aslında bu olumsuzluğu yaratacak bir gelişme bulunuyor: Sanayinin gelişimine paralel olarak, işçilerde ulusal harekete ilişkin kısmi ilgisizlik, "entegrasyon"a kapılma yaşanıyor. Bugün Kürdistan'da bunu gözlemlemek mümkün: Kapitalizmin daha fazla geliştiği yerler aynı zamanda ulusal özlemlerin kısmi olarak zayıfladığı yerlerdir de. Bu tabii maddi bir süreç. Ancak gözardı edilmemesi gereken şey; birincisi, sorunun kendisinin kalkmadığı, kalkmayacağıdır. İkincisi ise, böyle bir entegrasyona -ezen ulus proletaryası ile ortak mücadele zeminlerini çoğaltması haricinde- razı olunamayacağı gerçeğidir. Uluslar, çok çok uzun gelecekteki zor'suz, özgür kaynaşma dönemine dek, kimliğini hep arayacaktır; bağımsızlık unutulmaz. Bu özlem, ilk olanakta kayaları delip ortaya çıkan filiz gibidir. İşte işçi sınıfı ve O'nun temsilcileri, tüm maddi ya da manevi zorluklarına rağmen bu gerçeği gözetmek durumundadırlar. Kaldı ki, sınıfın 'kendine, sırf kendine ait bir kurtuluş reçetesi' olmadığına değinmiştim: Proletaryayı tüm diğer sınıflardan ayıran temel nokta buradadır. Lenin, "işçi partisinin şiarlarının yalnız işçiler için çıkarılmadığını" söylerken, "... Hayır, bu şiarlar bütün emekçi nüfus, bütün halk için çıkarılmaktadır" derken, işte bu gerçeğe ve proletaryada potansiyel olarak mevcut öncü role işaret etmekteydi bence.

(Konuşan kendisiymiş gibi, derin bir soluk aldı, bardağındaki sudan da koca bir yudum... Masadaki tanıtım sayısını yeniden eline aldı; bir arkasına, bir önüne hızlı hızlı gözattıktan sonra tekrar masaya bıraktı. Elini, sanki kırışıklığını düzeltiyormuş gibi kağıdın üzerine bastırarak;)

-Şu orak-çekiç.. dedi.

-Yine mi?.. diyecek oldum;

-Sözümü kesme! dedi. Devam etti: Şu orak-çekiç... Ben "Kürdistan'da gitmez" derken öncelikle güncel eğilimlere işaret etmiştim ama sorun bundan ibaret değil herhalde. Bir de, sizin sevdiğiniz deyimle, arka planı meselesi var... Yani zemini... Kapitalizm ne derece burada gelişkindir, işçi sınıfı ne derece çoğunluktadır ki biz buna soyunuyorsunuz? Alalım kent-kır ilişkisini: Bugün Kürdistan'da kentlerin ne derece ağırlığından sözedilebilir?

-"Bugün" diyorsun; bunun altını çizmekle ve hep "bugün"e oynamanın geleceği kurma yoluna fazla taş döşeyemeyeceğine işaret etmekle yetineceğim. Neyse, bunu geçelim ve senin dediğin gibi, bugün "alalım" kent-kır ilişkisini... Niyetin beni kızdırmak değilse, bugün Kürdistan'da kentlerin her alandaki ağırlığını inkar etmemen lazım. Şehirleşme eğilimine dair uzun istatistikle-

re gerek yok; gözlemlerimiz bile bu ağırlığı anlamamıza yeter. Kürdistan'da kapitalizm ulusal sömürü eşliğinde gelişiyor ve sırf bu sebeple bile gelişme Türkiye'den hep geridir, çarpıktır vb. Bunlar doğru. Bunların mücadele hedeflerimizde gözetilmesi gerektiği, sözkonusu olanın sıradan bir gelişmiş kapitalist ülkedeki gibi yalın bir anti-kapitalist mücadele olamayacağı da doğru. Baş çelişkinin, -kapitalizmin gelişmişlik düzeyinden bağımsız olarak- ulusal boyunduruk ile ulusal güçler arasındaki çelişki olduğunu da eklemem lazım. Ama yine eklemeliyim ki, bu çelişkinin çerçevesine ve çözülme noktasına damgasını vuran da hakim toplumsal sistem olmaktadır, olacaktır... Neyse, bunları da geçelim ve "alalım" kent-kır ilişkisini... Çok kısaca şunu söyleyeceğim: Bugün "maddi hayatın yeniden üretiminde" asıl yatağın kentler olduğu açık değil midir?.. Neredeyse Köm'lerdeki aileler bile birkaç tavuğunun yumurtasını pazara, yani kentin ilişkisine götürmüyor mu?.. Kentlerdeki nüfus yoğunlaşması neyin işaretidir?.. Sosyal hayatta, politik hayatta, kent ve çeperi yerleşim birimlerinin artan etkinliği bile çok şey anlatıyor olsa gerek -Serhildan olgusu gibi-... Kapitalizmin kır'ın eski yapısını çözen ağırlığını, köylülüğün parçalanmasını, vb. buna sen ekle... Bu arada GAP'ın soruna katacağı boyutu da unutma. Diğer yandan, gelişme eğrisi, değişmez bir kural olarak, her yerde kent'den, kentli sınıflardan yanadır: "Kent kıra eşit olamaz. Bu çağın tarihsel koşulları altında kır kente eşit olamaz. Kentler kaçınılmaz olarak kıra öncülük eder. Kırlar kaçınılmaz olarak kentleri izler. Tek sorun, 'kentli' sınıflardan hangi sınıfın kıra önderlik etmede başarılı olacağı, bu görevin üstesinden geleceği ve kentin önderliğinin ne biçimde olacağıdır. " Evet, tek sorun budur; Lenin'in aktardığım sözleri buna dikkat çekiyor... Proletaryanın varlığı meselesine gelince: Kapitalizm egemenliği koşullarında bu sınıfın olmadığını düşünmek bile saçmadır. Kapitalizmin görece bodurluğuna paralel olarak, proletarya da çok gelişkin değildir elbette. Ama gerçekte, sohbetimizin başında aşırı bir ihtiyatlılık gereği söylediğim proletaryanın "kapının ardındaki sınıf" olduğu yolundaki sözlerim bile gelişimi tam ifade etmiyor. Doğrusu, proletarya bizde artık kapının ardında olmaktan çıkmıştır; içerdedir... Buyursun, iktisatçılar araştırsın: Çok yaygın küçük üretime rağmen, TC'deki memuru, askeri, hizmetler sektörü, öğrencisi, ordusu, -kısacası, direkt maddi üretimden uzak olan nüfusun ve sektörlerin çoğu- Türk proletaryası ile birlikte, Kürt proletaryasının da yarattığı değerle geçiniyor... GAP'ın bu boyutu artıracağını tekrar vurgulamalıyım. Kaldı ki daha bugünden, hareketli bir işçi sınıfımız var; sendikalist çerçeveyi -henüz aşmamış da olsa... Bu gerçeğin kırlardaki yansımasını da ihmal etmemek gerekiyor: Tarımdaki kır proleterlerinin artışı... Tekelci kapitalist ilişkiler kentte ve köyde küçük üretimi hızla yıkıma uğratıyor, büyük bir emek gücü ortaya çoktan beridir çıkmış bulunuyor ve toplam K.Kürdistan nüfusu içinde emek gücünden başka bir "mülk"ü olmayan insanlar -proleterler- hızla artıyor; bunların bir kısmı Batı'ya göçüyor, büyük bir kısmı işsizlik girdabındadır, diğer kısmı toplu üretim sahalarında...

-Artık gitmem lazım. Vaktim çok az kaldı. Galiba sen de bunu bildiğin için sorumdan farklı şeyleri de hemen açıklamalarına sokuşturdun! Neyse, son soruma geleceğim: Proleter öncülük için bahsettiğin işçi sınıfı varlığı yeterli mi sence?

-Lenin'den alıntılarıma itiraz etmediğine göre ve vaktinin de azaldığını gözönüne alarak, kısa keseyim; seni Lenin'le başbaşa bırakayım: "Herhangi bir kapitalist ülkede proletaryanın gücü toplam nüfus içinde temsil ettiği orandan çok daha fazladır... Dolayısıyla proletarya, nüfusun bir azınlığını oluşturduğu zaman bile (ya da proletaryanın sınıf bilinçli ve gerçekten devrimci öncüsü nüfusun bir azınlığı oluşturduğu zaman bile) burjuvaziyi devirme ve ardından, önceden asla proletaryanın iktidarı lehine olduklarını ilan etmeyen, bu iktidarın koşullarını ve amaçlarını anlamayan ve ancak sonraki deneyimleriyle proletarya diktatörlüğünün kaçınılmaz, uygun ve meşru olduğuna ikna olan bir yarı proleterler ve küçük burjuvalar yığınından kendi yanına çok sayıda müttefikler kazanma yeteneğindedir." Çok açık değil mi?.. Ama ülkemiz özgülünde bunun anlamı daha derindir: Lenin, devrim sonrası proletaryanın diğer kesimlerce kabul görmesinden bahsediyor; ulusal sorunun sözkonusu olduğu bizim ülkemizde bu kabulün -proletarya kendini ulusal özlemlerden soyutlamadığı sürece- daha şimdiden geniş olduğu/olacağı açıktır. Diğer yandan, müttefiklerin çerçevesinin de bizde çok daha geniş olduğuna kuşku yok... Son olarak ekleyeceğim şudur: Nüfusun azınlığını bile oluşturursa, gerek üretimden gelen gücü ve gerekse de buna bağlı olarak siyasi hedeflerindeki spesifik özelliği nedeniyle, işçi sınıfının ağırlığı tartışılmaz ve bu ağırlığı kuvvete çevirme uğraşı nüfus sayımlarının seyrine ve güncel olumsuzluklara feda edilemez... ●

FOLKLORA KURDÎ

BERHEVKAR: SEİD VERROJ

Gelê Kurd xwedî dîrokek pir dirêj û kevnar e. Wî, di avabûna şehrezayîya Rojhelatanavîn û bi taybetî avabûna şehrezayîya Mezrabotanê rolek gelek grîng leyîstîye. Lê hezar mixabin ku, îro gelê Kurd ji alî dewletên mîtingehkaran ve hatîye par kirin (çar par bûyu) û hemû dewlemendîyên gelê Kurd, sererd, binerd, wêje, folklor,... û herwekî wan, ji alî dewletên mîtingehkaran ve têne dizîn û gelê Kurd bi xwe jî bindest û xizan mayî ye.

Ev wêje û folklora per dewlemend, wekî Gola Wanê ye, Wekî Gola Urmê û Hezarê ye. Her çiqas dijmin didize jî, naqade. Her dem diherike bi xum xum û bi feryadê wekî dijle, wekî Xebûr û Zapê.

Ev "zehf zehf dewlemendîya folklor" (ku gotina vîlçevsky ye),

Dewlemendîya wêje û zmanê Kurdî dide nîşan. "Lêkolînên ku li ser wêjeya Kurdî çêbe, bi taybetî, û berê her tişt, li ser folklara ev gelê lêkolîn ewê bête çêkirin (1) Ji ber ku, îro em zmanê xwe hîn nizanin û zmanek Kurdî yê nivisandinê jî neruniştîye û di vê warîn de gelek kêmasîyên me hene. Berên wêje û folklorî yê gelê Kurd, heta niha piranî bi devkî hatine gotin, lê belê, îro jî jîndarîya xwe didomînin. ev berên folklorî bingeha zmanê Kurdî ne. Ji ber vê yekê, eger em folklora xwe baş nizanibin û berhevnekin em zamenê xwe jî baş nikarin hînbin. "Folklor bingeha zmannê ye, Yê ku bixwazin zmanê bav û bapîrên mene." (2)

Di vê xebata berhevkirinê de, min ji folklora Kurdî gelek celebên stranan; berdîlan, berdan, berdestarî, berbûkî, serzave, dilok, lawik,... û herxwekî wan, berhevkirine. Min evê xebata berhevkirinê de, stran ji devê dengbêj çawa derketîye min wisa derbasê nivisdindîne kirîye.

(1) Bazil Nikitin, Kürtler, Özgürlük Yolu yayınları, Sayı: 141, cilt: 2

(2) Yeni Ülke gaztesi, Cemili Celili'le röportaj, sayı: 6

BERDAN (BERCONI)

Folklora Kurdî gelek dewlemende; lawik, stran, serpêhatî, çîrok, dîlok, durik û lîztik,... û her wekî wan. Ev dewlemendîya folklorî, firebûn û dewlemendîya zimanê Kurdî dide nişan.

BERDAN, ku Kurd di ber dankutê de dibêjin. wexta ku savar tê kutandin, mêr hinek dîloka dibêjin û ji wan dîlokan re dibên BERDAN.

Ev dîlok, ne her dem û her cihê tê gotin, tenê deme ku savar tê kutan li ber dankutê tê gotin. Ji ber vê yekê jî, ji wan re divên BERDAN an jî BERCONÎ.

Ji wan dîlokan, gelek ji alî dankutan tên gotin û îro jî her çiqas kêm bune jî, carde di hin wara de tên gotin û jîndarîya xwe hîn diparêzin. Lê, Kapîtalîzim her diçe fire dibe û di her warê Kurdistanê de, bi her ewayê, hebûna xwe dide nîşan û ê kerê ku Kurda bi dîlok û stranên çêdikir, êdî bi hewçarên kapîtalîzmê çê dibe. û ew dîlok û stranên han jî, tên jibîrkirin. Lewra, tiştekî neye xebitandin ewê bi hêsayî winda be. Ji ber vê yekê, ji bo ku perçekê ji folklora meye, berhevkirina wan (Berdan, Berconî) gelek girînge.

BERDAN an ji BERCONÎ, dema ku ji alî dankutan tên gotin her beytek du car dibî û li hev vedigerênin; carek yekê divê, care din, ê dî lê vedigerîne.

HARÊ WAHÊ

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Hema Lêxe here binî
Heb li hebê nesekinî
Xalê te me, ray mezinî
Çi xwarzekî poz bilindî (ray bilindî)

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Min deman (îcar) kir kes neçinî
Xeynê keçika pembu çinî
Ev pembukê li min xerîb,
Min çinî bu, bi meyzerê
Da qelenê Kezîzerê.

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Gundê delal, gundê mey ye
Gundê Cano, gundê me ye
Sed û sî mal jê file ye
Herşî mala cotik zerî tê tune ye
Ev mînaye, xanik ji xan xirabe ye.

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Lê lê gulê, sed car gulê
Te poz qulê, qemefilê
Destê mi kete paşilê
Çi paşilek bi xuydanî
Min pê girt û ramûsayê.

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Ga xidiro xetek lêxe
Hey delalê ware viro
Ramûsanek ji min bistîne
Ji emega (xeda) milê ga ê te çêtiro.

Harê wahê, harê wahê
Harê wahê, harê wahê

Lo xaniko, derî tengo
Lo cotyaro, ga çelenge
Hezar celeb, hemî rengo
Xwezîka te ji min ra zu bi gota
Ko min ga ê xwe bifirota
Ji bo, Gulê re bikira bazinê zêra
Ji bo, ko Gulê carek li min bikerîya.

Balkêş : Ev stran alî sason ji deê kalkî hatîye nivisandin.

HİMO HAY

Himo hay, himo hay, himo hay, himo hay
Sövik hilê, giran dayû
Xalê teme, xwarzê minî
Darbek lêxe here binî.
Herê wela yella, yella
Çûn berîyê, çûn zekayê
Berfê dayê, qirê, dayê
Mele hat û keşe nayê
Îşala nayê.
Lo lawiko
Lo zezaro (çerçîo)
Ker miraro.
Henê bîne bar bi baro
Deyne ber mala muxtaro
Herê wela yella, yella
Ev lawikê şêx bizinî
Tu bi kirasê bazinî
Tu ê dosta canê minî.
Herê wela yella, yella
Lê, lê Eyşê, Eyşa xanê
Bilxul bîne ji kefçîdanê
Rûnê bîne ji kuzê hanê
Xort birçîne li ber danê
Herê wela, yella, yella
Ew werîsê girê-mirê
Werîs bavê qulpê pirê
Tu ji me herduya kî digrê
Mi digrê, mi digrê.
Herê wela, yella, yella.
Ew werdega di gola da
Çiqa çûme xwe pêla da
A parî bû, pêrarî bû, îsal can da.
Herê wela, yella, yella
Lê, lê keçê keça xalê
Hewşa bavê xwe dimalê
Herê wela, yella, yella.

Balkêş: Min ev stran alî yê Licê, ji devê mala Meheme nivisandî ye.

www.arsivakurdi.org

DERSEN ZIMANÊ KURDÎ

Sadece konuşulan, ama yazılmayan bir dilin gelişimi mümkün olamaz.

Kuşkusuz, Kürtçeyi ilk kez biz yazı dili olarak kullanıyor değiliz. Kürtçe yüzyıllardan beri yazıldı ve yazılıyor.

Biz de kendi cephemizden, Kürtçenin yazı dili olarak öğrenilmesine katkıda bulunmayı amaçlıyoruz. Sunduğumuz çalışma (ki, herhangi bir kaynaktan aktarma olmayıp, özgün çalışmadır), bu amaca ilk adım sayılmalıdır.

Koşullarımız dolayısıyla, Kürtçe dil derslerimizin Türkçe izahlı olarak verilmesinin en geniş kesimlere hitap etme amacımıza uygun düşeceğine inanıyoruz.

ALFABEYA KURDÎ

Kürtler arasında halen, Arap, Kiril ve Latin olmak üzere üç tip alfabe kullanılmaktadır. İran ve Irak Kürtleri, Arap alfabesini, Sovyet Kürtleri Kiril alfabesini, Türkiye ve Suriye Kürtleri ise Latin alfabesini kullanmaktadırlar.

Kürt dili fonetiğine en uygun olanın Latin alfabesi olduğunu vurgulamak gerekiyor.

Alfabe seçiminde özgür bırakılırlarsa, Sovyet, İran ve Irak Kürtlerinin de, Latin alfabesine geçeceklerinden kuşku duymuyoruz. Bu yöndeki eğilimleri bilinmekte.

Gelecekte, Kürtçe yazı tekniğinin, ancak Latin alfabesiyle mümkün olabileceğine inanmak için her türlü gerekçemiz var.

Derslerimizde Latin alfabesi kullanacağız.

Kürtçe orjinal fonetiğinde 31 ana ses vardır. Kürtçe alfabe bu sesleri temsilen 31 harften oluşmaktadır. Halk arasındaki ses fazlalığı ise, Kürtçeye girmiş yabancı kelimelerden kaynaklanmaktadır.

Kürtçe alfabedeki harfler :

Büyük :
A B C Ç D E Ê F G H I Î J K L M N O P Q R S Ş T U Û V W X Y Z

Küçük :
a b c ç d e ê f g h ı î j k l m n o p q r s ş t u û v w x y z

Bu harflerden sekizi seslidir.

Sesli Harfler :
a e i î o u û

Harflerin Okunuşu :
a - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek : Adar (Mart), agir (ateş) al (bayrak)
b - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek : bager (fırtına), bajar (şehir), balafîr (uçak)
c - Türkçe'deki gibi okunur
Örnek: çar (dört), çeleng (zarif, hoş) çewt (yanlış, karşıt)
Örnek (vurgulu): çek (silah), çem (dere), çivîk (kuş)
d - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: dest (el), daring (madde), daristan (orman)
e - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: enî (alın), ewle (güvenilir, kesin), endam (organ, üye)
ê - Bu ses Türkçede yoktur. Türkçedeki e ile ı arası bir sese tekabül eder.
Örnek: êvar (akşam), êzing (odun), êdî (artık, bundan böyle)
f - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: ferheng (sözlük), ferman (buyruk), fort (övgü, övme)
g - Türkçe'deki gibi okunur.
Örenek: garis (mısır, darı), gel (halk, kitle), gelek (çok, fazla)

www.arsivakurdi.org

DİL

h - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: hesp (at), hesin (demir), hêk (yumurta)
i - Türkçe'deki **ı** gibi okunur. Kürtçede bu sesle başlayan bir kelime yoktur. Kelime içinde bulunur.
Örnek: bivir (kazma), birek (testere), bidizî (gizlice)
î - Türkçe'deki **i** gibi okunur.
Örnek: în (Cuma), îsot (biber) îro (bugün)
j - Türkçedeki gibi okunur.
Örnek : jan (hastalık, acı), jîn (yaşam), jin (kadın)
k - Bu sesin vurgulu ve vurgusuz olmak üzere iki tonu vardır, vurgusuz tonu Türkçe'deki gibidir.
Örnek: kar (çalışma), kartol (patates), ker (eşek)
Örnek (vurgulu): ker (sağır), keç (kız), ka (saman)
l - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: lepik (eldiven), lîz (rol), lom (kabahat)
m - Türkçedeki gibi okunur.
Örnek: mar (yılan), meh (ay), mêvan (misafir)
n - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: na (hayır), nan (ekmek), newroz (yenigün)
o - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: ol (din), otêl (otel), onî (kiriş, direk)
p - Bu harfin vurgulu ve vurgusuz iki tonu vardır. Vurgusuzu Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: parastin (savunma), parsek (dilenci), pesn (övgü, methiye)
Örnek (vurgulu): pîr (kat), pîvaz (soğan), penîr (peynir)
q - Türkçe'de yoktur. Genizden çıkan k ile seslendirilir.
Örnek: qenc (iyi), qor (sıra, dizi), qewîn (dayanıklı, sağlam)
r - İki tonu vardır. Vurgulu Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: rast (doğru), raman (fikir, düşünce), reben (talihsiz, zavallı)
Örnek (vurgusuz): beran (koç), baran (yağmur), dereng (geç).
s -Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: şil (yaş), şeh (tarak), şop (iz)
t - Bu harfin vurgulu ve vurgusuz iki tonu vardır. Vurgusuzu Türkçe'deki gibidir.
Örnek: talan (talan), tax (semt), tebax (Ağustos)
Vurgulu tonda dilin ucu üst damağa değdirilerek seslendirilir.
Örnek: ta (iplik), tam (lezzet), tarî (karanlık)
u - Bu ses Türkçe'de yoktur. Türkçe'deki ö-u arası bir sese tekabül eder. Bu sesle başlayan kelime yoktur, kelime içinde geçer.
Örnek: kur (oğul), Kurd (Kürt), qunc (köşe)
û - Türkçe'deki u gibi okunur. Kürtçe'de bu sesle başlayan kelime yoktur. Kelime içinde geçer.
Örnek: dûr (uzak), kûr (derin), bûn (olmak)
v - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: vaca (ters), veger (dönüş), vên (irade)
w - Türkçe'de yoktur. Dişler dudağa değdirilmeden çıkarılacak v gibi seslendirilir.
Örnek: wellat (ülke, memleket), werîs (halat), winda (kayıp)
x - Türkçe'de yoktur.
Örnek: xanî (ev), xal (dayı), xort (delikanlı)
y - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: yek (bir), yekşem (Pazar günü), yekemîn (birinci)
z - Türkçe'deki gibi okunur.
Örnek: zêr (altın), zer (sarı), zîv (gümüş)

Kürtçe'de iki harften oluşan ama tek ses veren bir diftong vardır : **X,W**
Örnek : xweş (hoş), xwarin (yemek), xwestin (istemek)

www.serxwebun.org

Devrim Şehitleri Ölümsüzdür

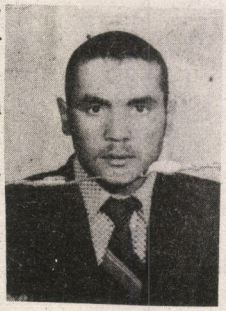

Ulusal ve toplumsal kurtuluş tarihimizin çatışmalı geçen her süreci, bazen erken koparır yoldaşlarımızı aramızdan. Ülkemiz halkının özgür Kürdistan yaratma mücadelesi, düşmanla açık kapışmalı bir süreçten geçiyor. Her yerleşim yerinde kavgayı omuzlayanların kanları ile toprağımız sulanmıştır. Cingife (Yavuzali)'den, devrim için örgütlü mücadelede yeralan, ancak hayata doyamadan faşistlerce şehit edilen Battal Türkaslan, Mustafa Kırmızıgül, İbrahim Ethem Coşkun gibi Ahmet yoldaş da toprağımızı sulayanlar arasına karıştı. Onlar fiziki olarak ayrıldılar. Ancak onurlu kavga yoldaşlarımız olarak yaşayacaklardır.

9 Temmuz 1979, Ahmet Çakmak yoldaşın örgütlü devrim mücadelemizde şehit düştüğü gündür.

"O bir yoldaş, eğilmez bir baştı."

O haksızlığa, onursuzluğa, sömürüye, baskıya ve her türden gericiliğe karşı isyancı, ulusal özgürlük ve sosyalizm kavgasında genç bir sosyalistti. Ulusal toplumsal kurtuluş kavgamızın en verimli çağında faşistlerce katledilerek toprağa düştü. Yoldaşın alçakça katledilişini unutmadık.

Yoksul bir ailedendi Ahmet Yoldaş; yoksulluğun kader olmadığını, mutlaka "yoksullaştıranların, yoksullaştırılması gerektiğine" inanıyordu. Daha ortaokul sınıflarında ortamın devrimcileşmesine paralel olarak gerici faşist baskılara rağmen devrimcilerle birlikte olmaya çalıştı.

Babasının yokluğu, yoksul olması, daha küçük yaşta aile geçimi ve devrimci çalışma sorumluluğunu yükledi. Bu ona, devrimci mücadeleye daha çok zaman nasıl ayırırım, yararlı olurum düşünce ve davranışını öğretti. O yoldaşlarıyla birlikte bazen bir sıvacı çırağı, bazen kalıpçı, bazen harmanda patoscu, bazen de orak ve çapa işçisi olarak imececi çalışmayı yaşadı. Bu onu kavgaya bilinçli atılmaya hızla itti. Çünkü sadece ezilen bir sınıfın insanı olmanın yetmediğini biliyordu. Ulusal ve sınıfsal bilinci marksist bilimle zenginleştirip devrimci eylemliliği on kat daha yükseltmek gerektiğine inandı.

Devrimci düşünceyi sosyalist bilinçle yoğurmaya çalışırken amansız bir hastalığa yakalandı. Yoksul ama onursuzluğa başkaldıran bir aileden olmanın verdiği sorumlulukla hastalığı yenmek, kavgada yerini almak için bilinçli, inatçı bir tutum sergiledi. Çünkü o sağlıklı olmayan birinin sağlıklı düşünüp davranamayacağını öğrenmişti. Kendisinde olanı halka vermesi için sağlığına kavuşması gerekiyordu. Halkının özgür, onurlu bir yaşama kavuşması için kavgada sağlıklı olması gerektiğine inanıyordu. Bu da onu hastalığı yenmek için bir kat daha kamçıladı. Kendisinin azim ve kararlılığı, ailesinin yardımı ve yoldaşlarının desteğiyle hastalığı yendi.

Yoldaş iyileşir iyileşmez TC'nin gençlik içinde yaygınlaştırmaya çalıştığı şoven düşünce, faşist örgütlenme ve her türden gerici akıma karşı Cingife Devrimci Külter Derneği aracılığıyla karşı durdu.

O, artık liseli ve ulusal sorumluluk yüklenen komsomol bir gençti. Yoldaşça paylaşımı, korkusuz, özverili, fedakar ve güven verici tutumu gençlik içinde sevilen sayılan bir doğal önder durumuna getirdi onu.

Okul içinde ve dışında faşistlerle girdiği birçok kapışmada karakol ve cezaevine düştü. Ama o hiçbir zaman "benden bu kadar" deyip köşesine sinmedi. Aksine her yeni edindiği bilgiyi, pratiği yoldaşlarıyla paylaşıp kollektif davranmayı örmeye çalıştı. Resmi ve sivil faşistlerin tehdit ve rüşvetlerine karşı devrimci tutum takındı. Kendisini ulusal bağımsızlık sosyalizm için devrim sevdasıyla yoğurdu. Faşistlere korku saldı. Gençliğe güven, inanç, coşku taşıdı.

O, ancak devrimle ulusal bağımsızlığın gerçekleşeceğine ve bunun ancak yığınsal örgütlü bir başkaldırının eseri olacağına inandı. Bundan dolayı örgütlülüğü kavramaya, kavratmaya çalıştı.

Ahmet Yoldaş, örgütlülük ile kavgayı birbirinden koparmadı. Örgütsüzlüğün kölelik ve baskının devamı olacağını vurguluyordu. İşçi, köylü ve öğrenci gençliğinin örgütlü devrimci mücadele birliğini sağlamak için sorumlu, bilinçli bir çaba sarfetti. Cingife'de kurulan Genç Emekçiler Birliği'nin devrimci mücadele sürdürmesinde aktif bir birey oldu.

Ahmet yoldaşın Türk ve Sünni bir Kürdistanlı olması ona daha sorumluluk yüklüyordu. Öyleki, Kürtlere "siz Kürtsünüz, faşist devletin örgütlü gücü olamazsınız" propagandasını yaparken o insanların saldırılarıyla karşılaştı. Kürtler içinde çalışması halkımızı, alevi-sünni, Kürt-Türk çatışmasından uzak tutmada önemli rol oynadı.

Ahmet Yoldaş, iki yıllık cezasından dolayı teslim olmayıp, başka bir yerde devrimci görevini yürütmeye başlayacağı sırada amcası ile birlikte faşist canilerce öldürüldü. Ölümü, Cingife ezilen halkında hüzün yarattı. İlk defa kitleler sloganlarla bir şehidin cenazesini kaldırdı. Ahmet yoldaşın çabası unutulmayacak. Ahmet gönüllere yerleşmiştir.

Cingife gençleri Ahmet'in açtığı çığırda devrimci bilinçle, onun yolunda yürüyecektir. Seni Cingife'de unutmayacağız. ●

bize gelenler

KÜRDİSTAN VE SQSYALİZM İÇİN YÜKSELEN SESE MERHABA!

Sistemlerin altüst olduğu, sosyalist sistemde yaşanan olumsuzlukların yükseldiği, devrimci moralin yıpratılmaya çalışıldığı bir dönemde onlara inat, biz de varız diyerek Kürdistan ulusunun ve proletaryasının gözü, kulağı, dili olacağına inandığımız Newroz'a merhaba!

Dünya kapitalist sisteminin içine girdiği krizin derinliğinin etkisi Türkiye'ye doğal olarak yansıyor. Kendisinden başkalarının sesinin çıkmasına, hak aramasına ve muhalefet etmesine tahammülü olmayan TC burjuvazisi faşist yöntemler kullanarak, özellikle sosyalist basına, ağır yükümlülükler getirerek, her çıkan sesi susturmaya çalışıyor. Gelişen toplumsal, sınıfsal ve ulusal mücadeleyi büyük bir şaşkınlık içerisinde olanca gücüyle bastırmaya, etkisini kırmaya çalışıyor. Ömrünün her geçen gün azaldığını hisseden egemen güçler daha da pervasızlaşarak, sokaklarda kıpırdayan herşeye ateş açarak korkularını yenmeye çalışıyorlar. Gelişen ulusal mücadeleyi bastırabilmek için hemen her gün Kürdistan'da katliamlar yapılıyor, bir ulus yokedilmek, imha edilmek isteniyor.

Düne kadar "Kürt diye birşey yoktur, onlar doğu Türkleridir" diyen egemen güçler, bugün gelişen toplumsal mücadele sonucunda Kürtlerin varlığını tanımak zorunda kaldı. Kürtlere ufak, tefek kırıntılar vererek susturmaya çalışan egemen güçler, bu politikalarında başarılı olamayacaklar. Kürdistan sorunu Ortadoğu'nun kanayan yarası haline geldi. Kürdistan'ı emperyalistler kurtarmayacaktır, öteden beri Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü zenginliklerini sömüren emperyalizm, bugün Kürdistan'ın ellerinden gideceğinin endişesini taşıyorlar. Düne kadar Kürdistan sorunu emperyalizm tarafından gündeme getirilmezken, bugün mücadelenin gelişmesi sonucunda, artık kapitalizmin ve dünya emperyalizminin birinci sorunu haline geldi. Emperyalizmin sömürü ömrünü uzatabilmek ve yeni politikalarını hayata geçirebilmek amacıyla, burjuvazinin ve yardakçılarının önderliğinde Kürt konferansları düzenleyerek, hem Kürtlerin kalbini kazanmaya çalışıyor hem de şimdiye kadarki gelişen mücadelenin önüne koydukları setler yeterli gelmeyince, yeni setleri koyabilmenin hesabını yapıyorlar.

Kürdistan halkı, vereceği ulusal ve sınıfsal mücadeleyle emperyalizmin oyunlarını boşa çıkaracaktır. Bu kavga içerisinde layık olduğu yerini alacağı doğrultusundaki politikalarıyla, Kürdistan'ın kavga araçlarında en önemli bir silah olacağına inandığımız NEWROZ'u destekliyor ve yayın hayatında başarılar diliyoruz.

Şükrü TÖRE, M.Erçin ÜNAY, Yılmaz YILDIZ, Mustafa BURKAY
Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi

"Merhaba!"ya Merhaba!

Değerli dostlar, Newroz'un "Merhaba" başlıklı özel tanıtım sayısı elimize geçti, elimize geçişi bizi çok sevindirdi. 12 Eylül faşist darbesiyle oluşturulan devlet terörü bugün hâlâ devam ediyor. Genelde Türkiye'de özelde ise Kürdistan'da çeşitli katliamlar yaşanıyor. TC burjuvazisi terör estiriyor. Kürt halkını katliamlara sürüklüyor. Kürt halkını göçe zorluyor. Kürt halkı bunlara Serhildan'larla cevap veriyor, Newroz alevleri yakarak cevap veriyor, Zekiye Alkan'larla cevap veriyor. Bütün bunların yanısıra Kürdistan'da bir boşluk yaşanıyordu. Burjuva feodal önderler Saddam'la flört ediyor, Kürt halkını pazarlıklarla satmaya çalışıyorlardı. Tam bu arenada "Merhaba Newroz'la", Newroz yeni bir boşluğu dolduruyor. Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfının birlikte mücadelesine merhaba diyor. Tekelci burjuvaziye, feodalizme, burjuva önderliğine hayır diyor. Bunun için biz Avrupa'da bulunan göçmen işçiler diyoruz ki: Newroz'a bin merhaba! Newroz'un bizim de sesimiz olacağından kuşkumuz yok. Biz Newroz'u kendi sesimiz olarak kabul ediyor, Newroz'a Avrupa'dan elimizden geldiği kadar katkıda bulunmayı vaad ediyoruz. Newroz'un gönüllü dağıtıcıları olacağız. Newroz'u siz merhaba diye başlattınız, biz yaşatacağız.

Yaşasın Kürt, Türk halklarının mücadele birliği diyeceğiz. Gücünüze güç katacağız. Dayanışma mektubunu burada noktalarken tüm Newroz çalışanlarını bu güçlü çıkışlarından dolayı kutluyor, gelecek sayılarda daha güçlü, daha kitlesel bir Newroz için ileri diyorum.

İsviçre Basel'den
M.Özdemir

Merhaba,

Başlarken, Newroz'u yaratanlara, yeni yayıncılık yaşamlarında başarılar dilerim.

Göndermiş olduğunuz, tanıtım broşürlerini aldık. Burada arkadaşlarla Newroz'la ilgili ortak görüşümüz, genel hatlarıyla olumlu. Bunun yanında, Newroz'un nasıl bir düzey tutturacağını önümüzdeki süreçte göreceğiz.

Yeni yayın yaşamına giren dergiler, genellikle radikal ve iddialı olduklarını, herbiri gerçek yayıncılığı kendisinin yaptığı izlenimini, okuyucuya hissettirmeyi, izledikleri yayın politikası ile göstermişlerdir.

Değinmek istediğim bir başka nokta: Dergi ile okuyucu arasındaki bağ.

Cezaevlerine, yasaklanmadığı sürece, birçok dergi geliyor. Bu dergilerin çoğuyla, okuyucu olmaktan başka bir bağımız olmuyor. Bence nedenlerinden biri, derginin yayıncılık anlayışının okuyucu ile sağlıklı bir iletişim kurmaması, ticaret mantığı ile yaklaşırsak dergiyi alan ya da abone olan kişilerin, sadece okuyucu olduğunun düşünülmesi. Bunun dışında, "işte biz sorumluluğumuzu yerine getiriyoruz" der gibi, dergi gönderenler var.

Newroz dergisine abone olmak ve karşılıklı, dialoğumuz olmasını isterim. Bunun yanında, sadece dergi ile değil, karşılıklı yazışmalarda, gelişmeler hakkında bizleri bilgilendirmenizi beklerim.

Bitirirken kitlelerle bütünleşmiş, güçlü bir Newroz dileğiyle...

Dostça selamlar

Ahmet YÜKSEL
Aydın Cezaevi

Sevgili dostlar!..

"NEWROZ" özel tanıtım sayısını aldım. Beğeniyle okudum. Uzun zamandır ülkemiz sosyalistlerini bekleyen görevlerden biri, sanırım "NEWROZ" tarafından yerine getirilecek. Ortak bir perspektife sahip olduğumuzu görmek beni sevindiren, umutlandıran bir başka konu.

Zorluklar malum. Önemli gelişmelere tanık olduğumuz günümüzde zorluklar kadar, olanakları da aşikar. Zorluklar karşısında bir direnç kaynağı gibi akılda ve yürekte hazırlanması gereken yan budur. Sonsuz başarı dileklerimle...

Mehmet GÜL
Gaziantep Özel Tip Cezaevi

Tüm Sular Birleşiktir

Dillerde kelepçe
Dünyada adı yasak tek ülke
Bir bölünmüşlüğün eseri
Üçbuçuk asırdır.
Üççeyrek asırdır parça parça
Yüreğinden kan akıyor
Beklenti ve zaman pansumanı olamaz
Sabırla, durmayla yarası kabuk bağlamaz esaretin.

Beklemedi hiç
Beklemedi ama,
Hep kendisi gibi parça parça oldu başkaldırışı
Her seferinde bir daha parçalandı uslanmaz başı
Önden başı kırık olmayan, yiğit değil toprağında
Arkadan başı kırık olan namert bellenir diyarında.

Ve alnındaki derin vadi
İzidir, O'nu özgürlüğe götürecek yolun
Sandallar kırık
Kan gölünde kürek çekiyor insanlar.

Güneşin ışıkları tel tel elekte
Ama elek bölük pörçük
Herbiri bir yanda
Kollar, ayaklar, gövde
Ve baş, sanki düşmanın kurşunuyla parça parça!

Bu bahar da ondan başka herkes özgür
Kanı tatlı yüreğine çöreklenmiş vampirler!
Özgürlükleri ülkemin ayaklarında pranga
Ellerimizde kelepçe parmaklıklar arasındayız yine!

Vampirler esaretin sofrasına oturmuşlar
Mutabakat sağlamışlar esaretin devamı için
Buram buram özgürlüğümüz ziyafettir masalarında
Bıçaklar yüreklerde
Dişleri bir ülke öğütüyor!

Neden kendimizle mutabık olamıyoruz
Prangalardan, kelepçe ve parmaklıklardan
Ve kurtulmak için vampirlerin ellerinden?

Özgürlük serap değil
Sesi kulaklarımda çağlayan...
Kokusunu duyuyorum
Yalımları göz kırpıyor gecenin karanlığına
Newroz ateşi dağ başlarında
Her biri ona ulaşmaya çalışılan yıldız
Ama yıldızlara gitmeye güç gerekir
Bu güç yüreklerde biliyorum
Fakat her biri bir başka yerde!..
Ve bu yüzden parça parça
Kan ve zaman kayboluyor yaşam ağacından

Uzun kışların uyku uyuşukluğu kalktı
Dokular daha canlanmaya başladı
Gövdede açılan yaralar
Ve içindeki bölünmüşlüğün acısı
Şaha kalkmaya başladı bu bahar.

Bölük bölük olmanın yerine
Ordulaşarak yürümek istiyor dokular
Her yerde yaşama böyle kavuşulmuş
Ama adı yasak ülkede nasıl?
Bu sorunun sancısı yüreklerde.

Çok oldu artık,
Kitapları daha fazla karıştırmaya ne gerek
Erdemli bir yaşam için
Kutsal görülmeli bu erek
Tüm sular birleşiktir
Dereler nehirlere,
Nehirler denizlere akar
Denizler ve okyanuslar birleşiktir
Özgürlük sularda akar
Artık okyanusda biz de yüzelim!..

Edip GALİN
Elbistan E Tipi Cezaevi

www.arsivakurdi.org

KAMUOYUNA

KÜRT HALKININ BAŞI SAĞOLSUN!..

Karanlık güçler tarafından Diyarbakır'daki evinden alınan ve daha sonra işkence yapılarak öldürülen Halkın Emek Partisi (HEP) Diyarbakır il başkanı VEDAT AYDIN'ı ve 10.07.1991 günü Diyarbakır'da yapılan cenaze töreninde ve sonrasında, devlet güvenlik güçleri tarafından açılan yaylım ateşi sonucu şehit düşen KARDEŞLERİMİZİ saygıyla anıyor, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyoruz.

KÜRT HALKINA karşı yürütülen baskılar, işkenceler ve katliamlar, KÜRT HALKININ hak ve özgürlük mücadelesini engelleyemeyecektir.

DİYARBAKIR'DA KÜRT HALKINA sıkılan kurşunları lanetliyor, kamuoyunu, tüm siyasi partileri, demokratik kitle örgütlerini, insan hakları savunucularını duyarlı olmaya davet ediyoruz.

KÜRT HAK VE ÖZGÜRLÜKLER GİRİŞİM KOMİTESİ

www.alsiyaki.org

"Bes, ji bîr meke, ava Kurdistan!
Li ser sînga mın, bike gulistan

Belkî zû bımrım, gelek nemênım
Wê dema pir xweş, wek ie nebênım

Qet nebî, bera ev laşê têr kul
Ji xwe şîr bıkî, hın sosın û gul

Deynın ber pozên xwe, xort û cıwan..."

(Kontr-gerîlla, cesedê Wedat Aydin, avêtbû vira...)